

**Powiatowy
program ochrony środowiska
dla powiatu kamieńskiego
na lata 2009 - 2012
z perspektywą na lata 2013 - 2016**

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU KAMIENSKIEGO
NA LATA 2009 - 2012,
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013 - 2016**

ZAMAWIAJĄCY:

**STAROSTWO POWIATOWE
W KAMIENIU POMORSKIM
UL. WOLIŃSKA 7B
72 – 400 KAMIEŃ POMORSKI**

WYKONAWCA:

**GREEN KEY
POKRZYWNO 93
86 - 330 MEŁNO**

KIEROWNIK PROJEKTU:

mgr Joanna Masiota

AUTORZY OPRACOWANIA:

mgr Joanna Masiota
mgr Joanna Walkowiak

Maj, 2010 r.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I WSTĘP	7
1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	7
1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU	8
ROZDZIAŁ II CHARAKTERYSTYKA POWIATU	9
2.1. DANE ADMINISTRACYJNE	9
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	10
2.3. SPOŁECZEŃSTWO	11
2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ ROZMIESZCZENIE	11
2.3.2. PRZYRÓST NATURALNY	14
2.3.3. BEZROBOCIE	14
2.4. UŻYTKOWANIE TERENU	14
2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	16
2.6. ROLNICTWO	18
2.7. TURYSTYKA I REKREACJA	19
ROZDZIAŁ III INFRAKSTRUKTURA POWIATU	23
3.1. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	23
3.1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	23
3.1.1.1. UJĘCIA WÓD NA CELE ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ	23
3.1.1.2. PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE UJĘCIA WÓD DLA CELÓW GOSPODARCZYCH	33
3.1.1.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA	34
3.1.1.4. JAKOŚĆ WÓD UJMOWANYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZAOPATRZENIA MIESZKAŃCÓW DO CELÓW BYTOWYCH	36
3.1.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA	38
3.1.2.1. SIEĆ KANALIZACYJNA	38
3.1.2.1.1. KANALIZACJA BYTOWA	38
3.1.2.1.2. AGLOMERACJE KANALIZACYJNE NA TERENIE POWIATU KAMIEŃSKIEGO	41
3.1.2.1.3. KANALIZACJA DESZCZOWA	42
3.1.2.2. SYSTEMY INDYWIDUALNE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ	46
3.1.2.2.1. ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE	46
3.1.2.2.2. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	48
3.1.3. OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	50
3.1.3.1. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH I ZAKŁADOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW	50
3.2. ELEKTROENERGETYKA	57
3.2.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ	59
3.3. SIEĆ TELEFONII KOMÓRKOWEJ	60
3.4. GAZOWNICTWO	61
3.5. CIEPŁOWNICTWO	64
3.6. KOMUNIKACJA	65
3.6.1. DROGI	65
3.6.2. KOMUNIKACJA PUBLICZNA	71
3.6.3. TRANSPORT WODNY	71

ROZDZIAŁ IV OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	72
4.1. RZEŻBA TERENU	72
4.1.1. PRZEKSZTAŁCENIA RZEŻBY TERENU I PRZYPOWIERZCHNIOWEJ WARSTWY SKORUPY ZIEMSKIEJ	72
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	73
4.2.1. EKSPLOATACJA SUROWCÓW MINERALNYCH JAKO ŹRÓDŁO PRZEOBRAŻEŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	73
4.3. GLEBY	76
4.3.1. TYPY GENETYCZNE GLEB	76
4.3.2. DEGRADACJA GLEB	76
4.3.2.1. DEGRADACJA NATURALNA GLEB	76
4.3.2.2. DEGRADACJA CHEMICZNA GLEB	77
4.4. WODY PODZIEMNE	77
4.4.1. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH	78
4.4.2. ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ WÓD PODZIEMNYCH	82
4.4.2.1. MIEJSCA POBORU WÓD PODZIEMNYCH JAKO ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ	83
4.5. WODY POWIERZCHNIOWE	84
4.5.1. RZEKI	84
4.5.2. JEZIORA	87
4.5.2.1. ZBIORNIK RETENCYJNE	87
4.5.3. SYSTEMY MELIORACYJNE I URZĄDZENIA WODNE	89
4.5.4. ZAGROŻENIE POWODZIĄ	91
4.6. STAN ZANIECZYSZCZENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH	93
4.6.1. MONITORING JEZIOR	95
4.6.2. MONITORING RZEK	95
4.6.3. KĄPIELISKA	99
4.7. ŹRÓDŁA I TENDENCJE PRZEOBRAŻEŃ WÓD POWIERZCHNIOWYCH	100
4.8. KLIMAT	101
4.8.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	101
4.8.1.1. STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	101
4.8.1.2. ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	103
4.8.2. KLIMAT AKUSTYCZNY	104
4.8.3. PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE	106
4.8.4. POWAŻNE AWARIE	107
4.9. ROŚLINNOŚĆ	108
4.9.1. LASY	109
4.9.1.1. ZIELEŃ URZĄDZONA	110
4.9.2. FAUNA I KOŁA ŁOWIECKIE	110
4.9.3. PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY	111
4.9.3.1. PARK NARODOWY	111
4.9.3.2. REZERWAT PRZYRODY	112
4.9.3.3. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWY	113
4.9.3.4. POMNIKI PRZYRODY	114
4.9.3.5. UŻYTKI EKOLOGICZNE	120
4.9.3.6. NATURA 2000	121
ROZDZIAŁ V ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	125
5.1. WPROWADZENIE	125
5.2. CELE, KIERUNKI I ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU KAMIEŃSKIEGO	125
5.2.1. CELE STRATEGICZNE	126
5.3. STRATEGIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW	127
5.4. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH	128

ROZDZIAŁ VI HARMONOGRAM REALIZACYJNY	130
ROZDZIAŁ VII KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	138
7.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE	138
7.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	138
ROZDZIAŁ VIII SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	140
8.1. KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ	140
ROZDZIAŁ IX STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	144
9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	144
9.1.1. INSTRUMENTY PRAWNE	145
9.1.2. INSTRUMENTY FINANSOWE	145
9.1.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE	146
9.1.4. INSTRUMENTY STRUKTURALNE	147
9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	148
9.2.1. ZASADY MONITORINGU	148
9.2.2. MONITOROWANIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH	149
 WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	
 SPIS TABEL, RYCIN, WYKRESÓW	

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest „Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kamieńskiego na lata 2009 - 2012, z perspektywą na lata 2013 - 2016” będący aktualizacją „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kamieńskiego” uchwalonego Uchwałą Nr XXVI/210/2005 Rady Powiatu Kamieńskiego z dnia 27 kwietnia 2005 roku w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska” oraz „Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Kamieńskiego”.

Niniejsze opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego powiatu kamieńskiego, położonego w województwie zachodniopomorskim.

Obejmuje ono zagadnienia związane z:

- charakterystyką obszaru powiatu;
- analizą sytuacji demograficznej i gospodarczej;
- analizą obecnego stanu środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem realizacji Programu Ochrony Środowiska z 2005 r. oraz analizą infrastruktury;
- prognozowaniem zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym analizowanego obszaru;
- wytyczeniem celów w zakresie ochrony środowiska;
- określeniem działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego powiatu;
- wytyczeniem konkretnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i poprawą jego stanu, a także określeniem harmonogramu ich realizacji;
- określeniem możliwych sposobów finansowania, założonych celów i zadań;
- określeniem sposobów monitoringu pozwalającego na ocenę realizacji założonego Programu Ochrony Środowiska.

1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku ekologicznego rozwoju, a nad którymi trzeba nadal pracować.

Na stan środowiska przyrodniczego mają nie tylko wpływ zakłady przemysłowe, czy rozwój komunikacji i urbanizacji. Wpływ na ten także dynamiczny i wrażliwy system ma każda działalność i aktywność człowieka, dlatego ważne jest aby przeanalizować funkcjonowanie człowieka w środowisku na różnych płaszczyznach. Program ochrony środowiska jest właśnie takim dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony

środowiska, wskazuje kierunki i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie powiatu.

Celem aktualizacji Programu Ochrony Środowiska jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu kamieńskiego. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Raz uchwalony Program nie jest zatem dokumentem ostatecznym i niezmiennym. Zaktualizowanie tego dokumentu ma za zadanie przeanalizowanie stanu aktualnego powiatu, przytoczenie aktualnych danych demograficznych, gospodarczych, środowiskowych oraz wytyczenie lub nawiązanie do kontynuacji zadań z zakresu ochrony środowiska. Opracowany nowy Program musi nawiązywać do poprzedniego, jednak przeprowadzona na nowo analiza różnych wskaźników i danych powoduje, że jest on wzbogacony o nowe elementy i kierunki działań.

Najpilniejszymi do rozwiązania kwestiami w zakresie racjonalnego gospodarowania w środowisku przyrodniczym są problemy gospodarki odpadami (szeroko omówione z opracowaniu Plan Gospodarki Odpadami), gospodarki wodno - ściekowej, stanu czystości wód powierzchniowych i powietrza. Ponadto na skutek rozwoju powiatu, w zakresie urbanizacji, komunikacji i gospodarki, pojawiają się lub raczej intensyfikują problemy, które dotychczas nie oddziaływały w sposób znaczący na środowisko i mieszkańców. Takimi problemami są np. zanieczyszczenie hałasem lub uszczuplanie terenów otwartych kosztem powstawania nowych osiedli.

Powyższe przesłanki, dają podstawę do zdefiniowania ekologicznych celów strategicznych powiatu kamieńskiego. Natomiast realizacja poszczególnych celów strategicznych w powiązaniu z aktywnie wdrażanym programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić powiatowi zrównoważony rozwój.

1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą całego powiatu kamieńskiego.

Niniejszy program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu, ustala harmonogram ich realizacji oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym powiatu w odniesieniu do regionu i kraju. Przy opracowywaniu programu korzystano także z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015.

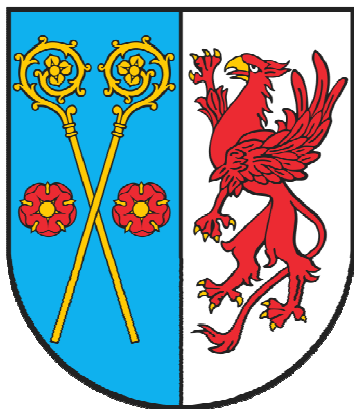
Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim, Urzędów Miejskich i Urzędów Gminnych oraz informacje z jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze całego województwa zachodniopomorskiego. Wnikliwa analiza materiałów przekazywanych przez poszczególne

jednostki oraz rozmowa z pracownikami Starostwa Powiatowego oraz poszczególnych Urzędów Miejskich i Gmin pozwoliły na dokładną ocenę stanu aktualnego środowiska przyrodniczego, zidentyfikowanie problemów, jakie dotyczą powiat kamieński oraz zaproponowanie konkretnych i możliwych w rzeczywistości do realizacji zadań.

Dokumentami nadrzędnymi wobec zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla powiatu kamieńskiego powinny być zaktualizowane dokumenty wyższego szczebla tj. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska oraz Polityka Ekologiczna Państwa. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zaktualizowano w marcu 2008 roku (uchwalony przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr 261/08 z dnia 06 marca 2008 r.). Plan Gospodarki odpadami Województwa Zachodniopomorskiego został przyjęty Uchwałą Nr 701/09 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 maja 2009 r.

II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

2.1. DANE ADMINISTRACYJNE

Ryc. 1 Herb Powiatu Kamieńskiego

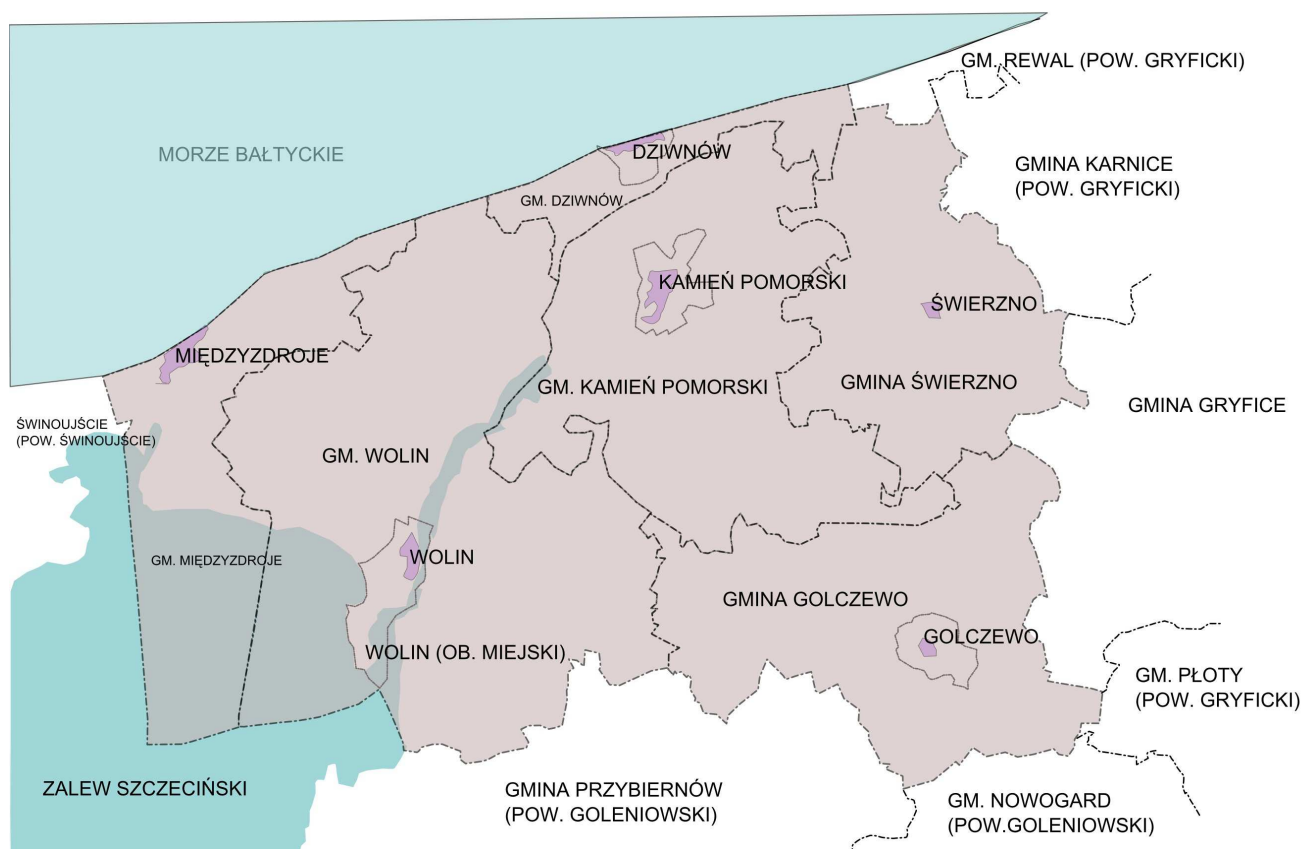
Źródło: powiatkamieński.pl

Powiat kamieński położony jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Sąsiaduje z czterema powiatami:

- od zachodu ze Świnoujściem (powiat grodzki),
- od południa z goleniowskim (gm. Stepnica, Przybiernów, Nowogard),
- od wschodu z gryfickim (gm. Płoty, Gryfice, Karnice, Rewal),
- oraz od południa z polickim (poprzez Zalew Szczeciński).

Powiat obejmuje następujące gminy: wiejską Świerżno oraz gminy miejsko – wiejskie: Międzyzdroje, Wolin, Kamień Pomorski, Dziwnów i Golczewo. Zajmuje łączną powierzchnię 1 003,44 km².

Miasto Kamień Pomorski jest subregionalnym i ponadgminnym ośrodkiem administracyjnym zapewniającym obsługę całego powiatu. Jest położone w odległości około 90 km od Szczecina. Ze względu na swe położenie jest głównym ośrodkiem administracyjnym ludności żyjącej w rejonie Zalewu Kamieńskiego.

Ryc. 2. Położenie administracyjne powiatu kamieńskiego

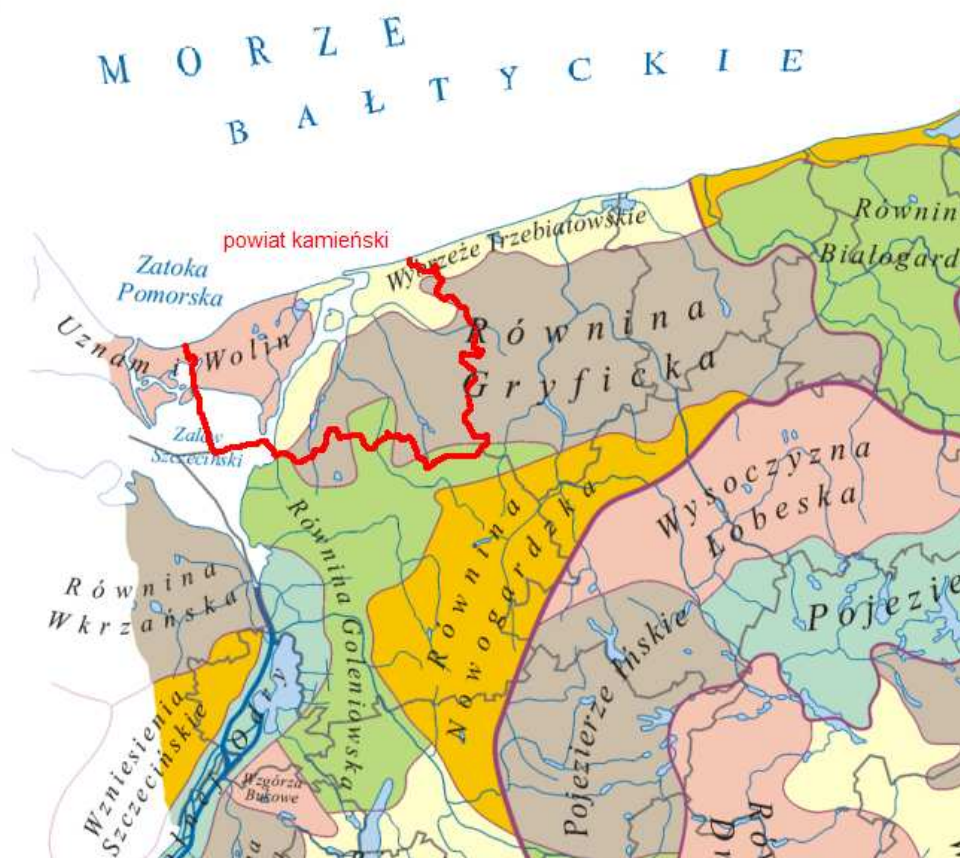
Źródło: Opracowanie własne

2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Zgodnie z fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski, wg J. Kondrackiego, w ogólnym podziale powiat kamieński jest położony w obrębie następujących głównych jednostek:

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
- pbrzeża – Pojezierze Południowobałtyckie,
- makroregion –Pobrzeże Szczecińskie.

W podziale na mezoregiony, obszar powiatu kamieńskiego obejmuje następujące jednostki: Uznam i Wolin, Wybrzeże Trzebiatowskie, Równinę Gryficką oraz niewielki fragment Równiny Goleniowskiej.

Ryc. 3. Położenie powiatu kamieńskiego na tle mezoregionów fizyczno-geograficznych wg J. Kondrackiego

Źródło: www.wikipedia.pl

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

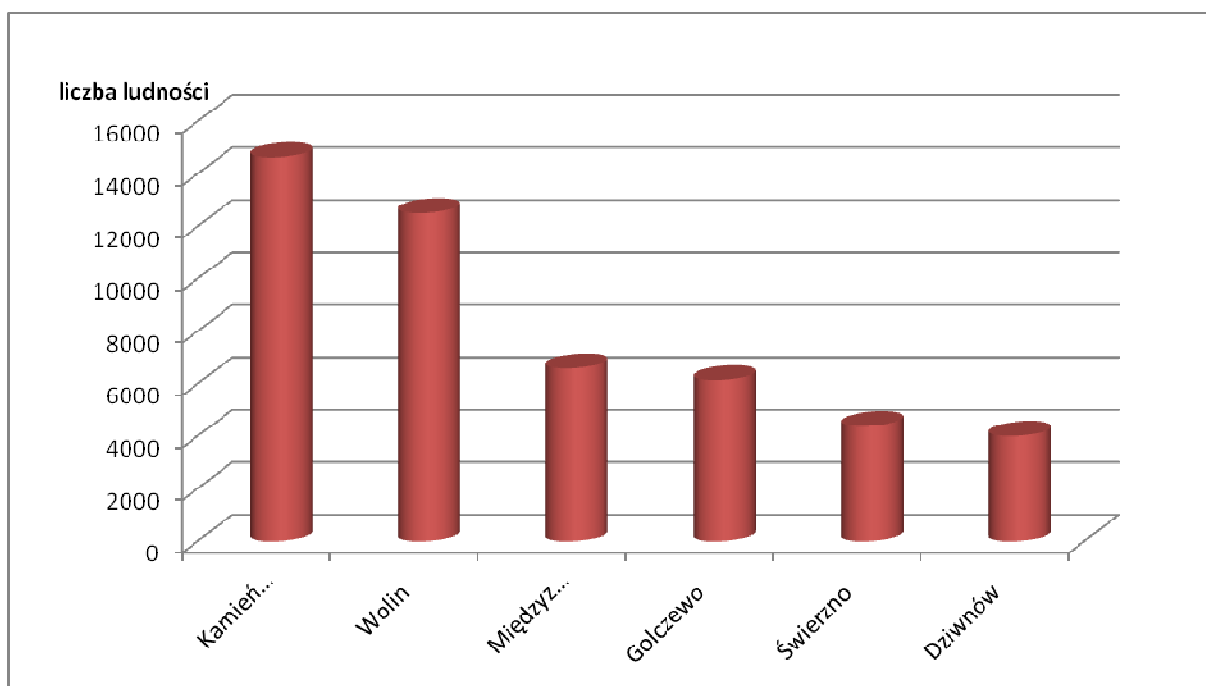
2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ ROZMIESZCZENIE

Liczba ludności zamieszkująca powiat wynosiła na koniec roku 2009 48 273 osoby. Największą gminą (pod względem liczby ludności) jest gmina miejsko - wiejska kamień Pomorski. Mieszkańcy Kamienia Pomorskiego stanowią około 30 % ludności powiatu. Najmniejszą gminą jest gmina miejsko - wiejska Dziwnów, której mieszkańcy stanowią 8,3 % ogółu mieszkańców powiatu.

TABELA 1. Liczba ludności powiatu kamieńskiego

Jednostka administracyjna	Liczba ludności
gm. Kamień Pomorski	14 633
gm. Wolin	12 514
gm. Międzyzdroje	6 594
gm. Golczewo	6 136
gm. Świerzno	4 387
gm. Dziwnów	4 009
Razem	48 273

Zródło: UM i UG powiatu kamieńskiego - stan na koniec 2009 r.

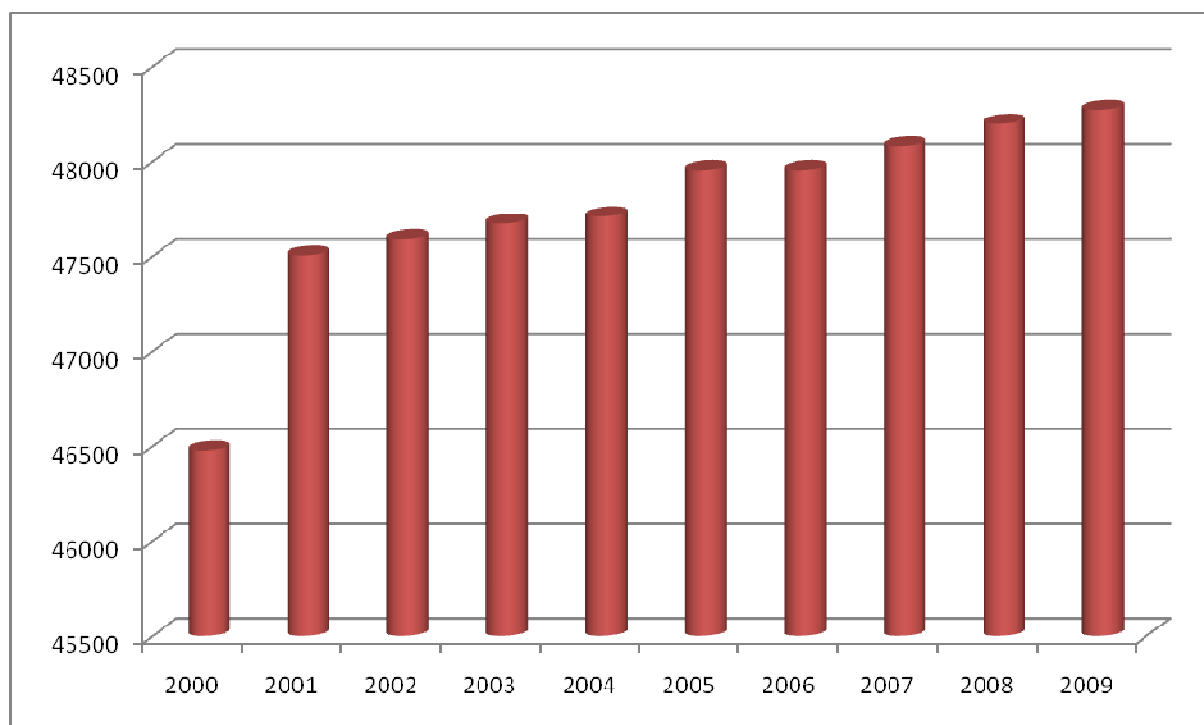
Wykres 1. Liczba ludności w powiecie kamieńskim z podziałem na gminy powiatu

Obserwuje się stały, niewielki wzrost liczby ludności powiatu. Od roku 2000 roku liczba ludności tego obszaru wzrosła o 1 796 osób. Zmiany liczby ludności powiatu w latach 2000 - 2009 obrazuje tabela nr 2.

TABELA 2. Liczba ludności w powiecie kamieńskim na przestrzeni wielolecia

Rok	gm. Kamień Pomorski	gm. Międzyzdroje	gm. Dziwnów	gm. Świerżno	gm. Golczewo	gm. Wolin	Ogółem Powiat
2000	13 426	6 766	4 189	3 481	6 137*	12 478*	46 477
2001	13 543	6 732	4 157	4 387	6 273	12 412*	47 504
2002	13 692	6 680	4 142	4 382	6 261	12 435*	47 592
2003	13 818	6 644	4 135	4 373	6 266	12 438*	47 674
2004	13 943	6 594	4 124	4 367	6 245	12 437*	47 710
2005	14 066	6 539	4 113	4 354	6 257	12 588	47 954
2006	14 201	6 503	4 092	4 360	6 196	12 602	47 954
2007	14 338	6 559	4 058	4 369	6 194	12 565	48 083
2008	14 466	6 597	4 067	4 377	6 164	12 528	48 199
2009	14 633	6 594	4 009	4 387	6 136	12 514	48 273

Źródło: na podstawie danych z UM i UG powiatów kamieńskiego, *GUS – Bank Danych Regionalnych

Wykres 2. Liczba ludności w powiecie kamieńskim w latach 2000 - 2009

Liczba mieszkańców powiatu wykazuje niższy od krajowego (118,2 osób/km² w 2008 r.) wskaźnik gęstości zaludnienia. W powiecie kamieńskim gęstość zaludnienia wynosi 48,1 osób/km² (2009 r.).

Struktura ekonomiczna ludności, według danych z 2008 roku pochodzących z GUS-u, przedstawia się następująco (przy liczbie ludności podanej na koniec roku 2008 przez GUS – 48 820 osób):

- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym liczy 7 240 osób, co stanowi około 14,82 % ogólnej liczby mieszkańców;
- ludność w wieku produkcyjnym liczy 33 798 osób, co stanowi około 69,22 %;

- ludność w wieku poprodukcyjnym liczy 6 782 osób, co stanowi około 13,89 % ogólnej liczby ludności powiatu.

2.3.2. PRZYROST NATURALNY

Analizując dane GUS-u, można stwierdzić, że przyrost naturalny w powiecie, w roku 2008 osiągnął wysoką, dodatnią wartość. Obserwuje się zwiększoną ilość urodzeń i zgonów wśród mężczyzn (odwrotnie w stosunku do kobiet).

TABELA 3. Ruch naturalny ludności w powiecie kamieńskim (stan na koniec roku 2008)

Wskaźnik	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Urodzenia żywe	499	242	257
Zgony	468	208	260
Przyrost naturalny	31	34	-3

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

2.3.3. BEZROBOCIE

Problem bezrobocia dotyka w niewielkim stopniu rejon powiatu kamieńskiego. Według danych uzyskanych z PUP w Kamieniu Pomorskim, liczba zarejestrowanych bezrobotnych, na początek roku 2009 (koniec stycznia), wynosiła 3 908 osób. Niepokojące jest zjawisko dużego bezrobocia wśród kobiet, znacznie przewyższające wskaźnik bezrobocia wśród mężczyzn.

TABELA 4. Bezrobocie w powiecie kamieńskim (31.01.2009 r.)

Jednostka terytorialna	Ogółem bezrobotnych	W tym kobiet	W tym mężczyzn
gm. Wolin	1 156	727	429
gm. Kamień Pomorski	1 019	593	426
gm. Międzyzdroje	405	238	167
gm. Golczewo	468	294	174
gm. Świerzno	531	338	193
gm. Dziwnów	324	201	123
RAZEM	3 903	2 391	1 512

Źródło: PUP w Kamieniu Pomorskim

2.4. UŻYTKOWANIE TERENU

Podstawową formą użytkowania terenu powiatu kamieńskiego jest użytkowanie rolnicze. Użytki rolne zajmują tutaj 47 269 ha tj. 47,10 % powierzchni geodezyjnej powiatu.

Użytki leśne w obrębie analizowanego obszaru zajmują mniejszą powierzchnię, w stosunku do całego powiatu zajmują prawie jedną trzecią powierzchni. Ich powierzchnia geodezyjna wynosi 28 724 ha (28,62 % gruntów powiatu), z czego 28 417 ha stanowią lasy.

Pozostałe tereny w strukturze użytkowania gruntów w powiecie kamieńskim kształtują się następująco: grunty pod wodami – 15,98 %, grunty zurbanizowane i zajęte przez

zabudowę – 3,77 % oraz tereny pozostałe wraz z użytkami ekologicznymi i nieużytkami – 4,50 %.

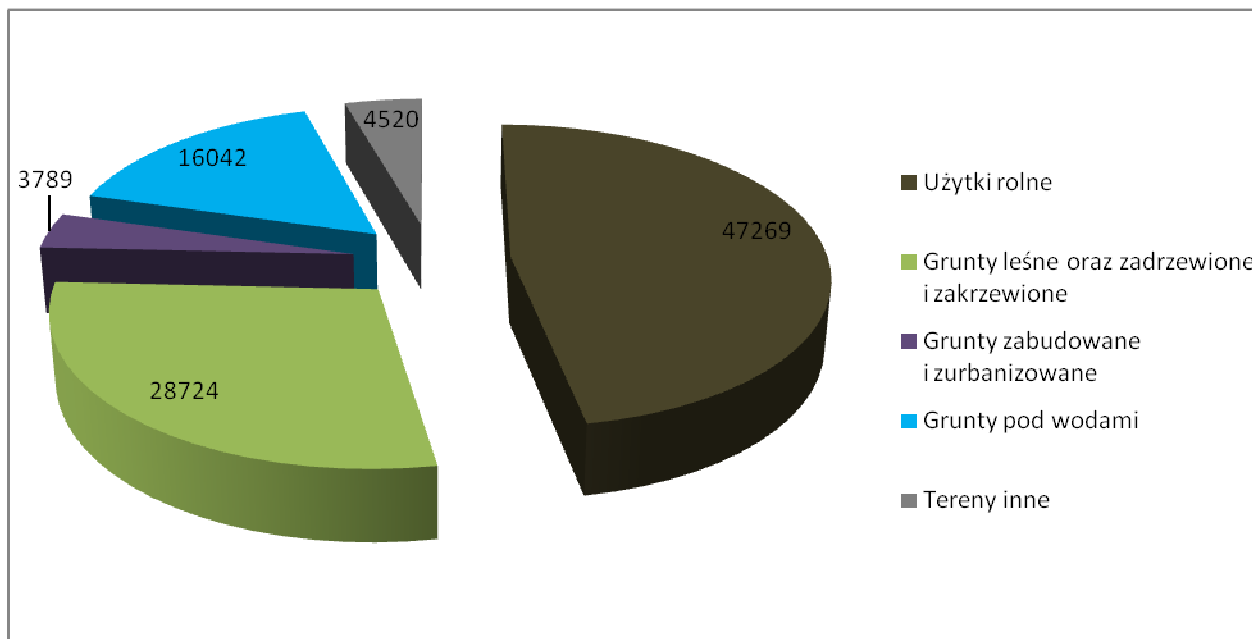
Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie powiatu kamieńskiego, przedstawiono w tabeli nr 5, natomiast jej uproszczony schemat na wykresie.

**Użytkowanie terenu w powiecie kamieńskim
(powierzchnia geodezyjna - stan na 01.01.2010 r.)**

TABELA 5.

Rodzaje gruntów	gm. Kamień Pomorski	gm. Między- zdroje	gm. Wolin	gm. Golczewo	gm. Dziwnów	gm. Świerzno	Powiat ogółem [ha]	% udział w pow. powiatu	
Powierzchnia geodezyjna ogółem	20 854	11 438	32 746	17 531	3 762	14 013	100 344	100	
Użytki rolne	14 091	371	15 369	7 952	619	8 867	47 269	47,10	
Grunty orne	9 860	227	10 309	5 727	236	5 056	31 415	31,30	
Sady	36	13	75	37	0	15	176	0,17	
Łąki trwałe	2 482	59	3 324	978	241	2 632	9 716	9,68	
Pastwiska trwałe	1 264	35	1 086	950	125	842	4 302	4,28	
Grunty rolne zabudowane	265	31	370	184	2	192	1 044	1,04	
Grunty pod stawami	7	0	0	1	0	0	8	0,007	
Grunty pod rowami	177	6	205	75	15	130	608	0,60	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	2 193	5 021	7 521	8 484	1 045	4 460	28 724	28,62	
Lasy	2 117	4 984	7 464	8 442	977	4 433	28 417	28,31	
Grunty zadrzewione i zakrzewione	76	37	57	42	68	27	307	0,30	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	901	397	1 014	617	461	399	3 789	3,77	
Tereny mieszkalne	64	62	64	41	56	5	292	0,29	
Tereny przemysłowe	112	91	97	44	165	6	515	0,51	
Zurbanizowane tereny niezabudowane	24	17	43	5	72	1	162	0,16	
Tereny rekreacyjno wypoczynkowe	77	73	76	34	70	58	388	0,38	
Tereny komuni- kacyjne	Drogi	567	119	644	361	88	323	2 102	2,09
	Kolej	32	35	79	92	0	4	242	0,24
	Inne	23	0	0	0	10	0	33	0,03
Użytki kopalne	2	0	11	40	0	2	55	0,05	
Grunty pod wodami	2 595	5 310	6 852	152	1 081	52	16 042	15,98	
Morskimi wewnętrznymi	2 391	5 299	5 626	0	835	0	14 151	14,10	
Powierzchniowymi płynącymi	201	0	1 206	132	220	44	1 803	1,79	
Powierzchniowymi stojącymi	3	11	20	20	26	8	88	0,08	
Tereny inne	143	305	1 990	326	556	235	4 520	4,50	
Użytki ekologiczne	0	0	279	1	0	0	280	0,27	
Nieużytki	1 034	303	1 692	319	524	222	4 128	4,11	
Tereny różne	40	2	19	6	32	13	112	0,11	

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w powiecie kamieńskim (ha)

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Biorąc pod uwagę dane GUS-u dotyczące podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON (stan na rok 2008), na terenie powiatu kamieńskiego działało 6 907 podmiotów gospodarczych.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sektorów własnościowych (stan na koniec 2008 roku)

TABELA 6.

Ogółem	6 907
Sektor publiczny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	218
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	113
spółki handlowe	6
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	1
Sektor prywatny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	6 689
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	5 627
spółki handlowe	224
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	89
spółdzielnie	45
fundacje	6
stowarzyszenia i organizacje społeczne	116

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Z analizy danych tabelarycznych (tabela nr 6) wynika, że większość podmiotów gospodarczych, 96,8 % należy do sektora prywatnego, natomiast 3,2 % do sektora publicznego. W tabeli nr 7 przedstawiono podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą wg wybranych sekcji PKD (Polskiej Klasyfikacji Działalności) na terenie powiatu.

**Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane
w rejestrze REGON wg sekcji PKD**

TABELA 7. (stan na koniec roku 2008)

Ogółem	Ilość
W sekcji A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	224
W sekcji B -	139
W sekcji C - Górnictwo	3
W sekcji D - Przetwórstwo przemysłowe	364
W sekcji E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	12
W sekcji F - Budownictwo	886
W sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	1 805
W sekcji H - Hotele i restauracje	1 268
W sekcji I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	343
W sekcji J - Pośrednictwo finansowe	125
W sekcji K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	829
W sekcji L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	51
W sekcji M - Edukacja	104
W sekcji N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	295
W sekcji O - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	459

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Rozmieszczenie potencjału gospodarczego na terenie powiatu jest nierównomierne. Związane jest to z położeniem geograficznym poszczególnych gmin powiatu. Na rozwój ekonomiczny powiatu wpływ mają głównie gminy, w których dominuje funkcja turystyczna, położone nad morzem, czyli Dziwnów, Międzyzdroje, Wolin oraz Kamień Pomorski z funkcją uzdrowiskową. Gminy Golczewo oraz Świerżno mają charakter typowo rolniczy.

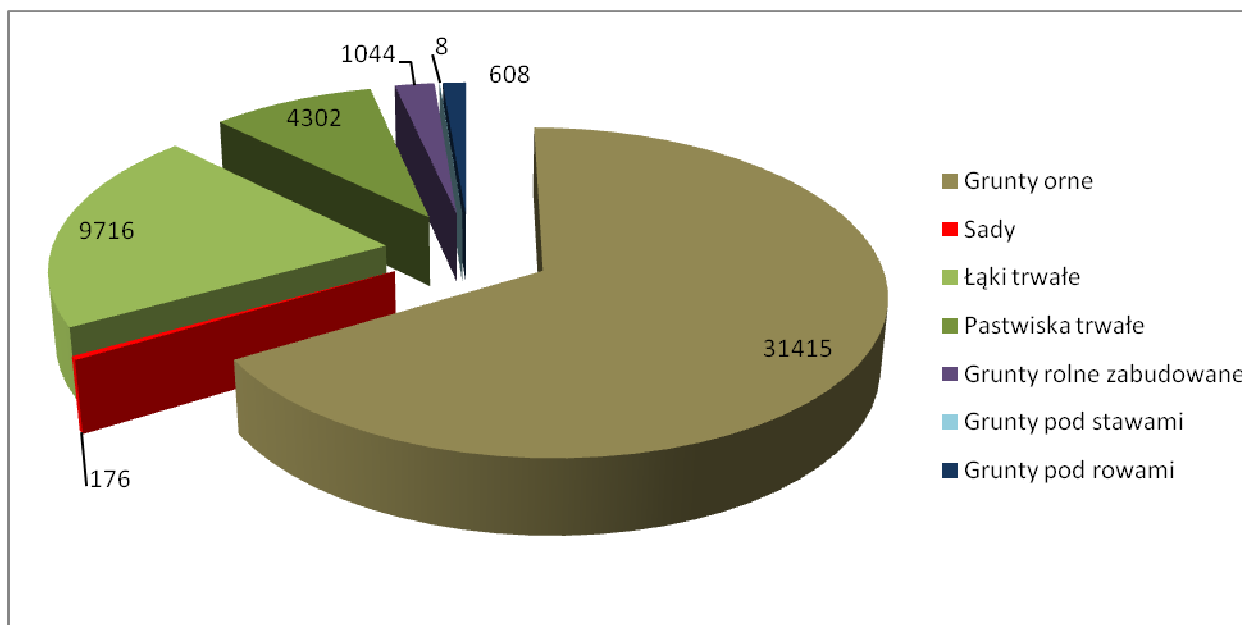
Największy udział w ogólnej liczbie podmiotów mają jednostki z sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego oraz H – Hotele i restauracje.

Powiat Kamieński cechuje stale rozwijająca się działalność gospodarcza, której atutem jest brak przemysłu. Na jego terenie powstała duża baza noclegowa i gastronomiczna.

2.6. ROLNICTWO

Rolnictwo stanowi jeden z podstawowych działów gospodarki powiatu kamieńskiego.

Użytki rolne stanowią 47 269 ha tj. nieco ponad 47 % powierzchni geodezyjnej powiatu. Nad poszczególnymi typami rolniczego użytkowania ziemi dominują grunty orne (31,30 % powierzchni powiatu), nad łąkami (9,68 %), pastwiskami (4,28 %), sadami (0,17 %). Strukturę użytkowania rolnego powiatu przedstawia wykres.

Wykres 4. Struktura użytków rolnych powiatu kamieńskiego (ha)

Powierzchnia zasiewów w powiecie kamieńskim

TABELA 8.

Rodzaj upraw	Powierzchnia [ha]
Żyto	2 355,15
Pszenica ozima	6 067,28
Pszenica jara	2 085,21
Jęczmień ozimy	726,97
Jęczmień jary	2 576,09
Owiec	1 105,84
Pszenżyto ozime	1 477,45
Pszenżyto jare	185,95
Mieszanka zbożowa ozima	110,06
Mieszanka zbożowa jara	706,76
Gryka, proso i inne zbożowe	95
Kukurydza na ziarno	208,80
Kukurydza na zielonkę	658,57
Strączkowe jadalne	12,23
Ziemniaki	740,95
Buraki cukrowe	677,18

Rzepak ozimy	2 760,05
Rzepak jary	642,23
Okopowe pastewne	57,38
Warzywa gruntowe	97,26
Truskawki	15,71
RAZEM pow. zasiewów na gruntach ornych	23 362,12

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych, Powszechny Spis Rolny, 2002 r.

TABELA 9. Pogłowie zwierząt gospodarskich

Rodzaj pogłowia	Ilość
bydło	7 817
trzoda chlewna	24 970
konie	319
owce	87
kury	280 224
kozy	175

Źródło: GUS – Bank Danych regionalnych, Powszechny Spis Rolny, 2002 r.

Łączna liczba gospodarstw rolnych na terenie powiatu wg danych z roku 2002 wynosiła 1 190. Najwięcej jest gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, jest ich 1 190. Najmniej jest gospodarstw bardzo dużych, o powierzchni pow. 50 ha – 88 gospodarstw. Poniższa tabela przedstawia charakterystykę gospodarstw rolnych.

TABELA 10. Liczba gospodarstw rolnych

Rodzaje gospodarstw rolnych	Ilość
do 1 ha	1 190
1 – 2 ha	318
2 – 5 ha	302
5 – 7 ha	95
7 – 10 ha	128
10 – 15 ha	187
15 – 20 ha	113
20 – 50 ha	170
50 – 100 ha	41
pow. 100 ha	47
RAZEM	2 591

Źródło: GUS – Bank Danych regionalnych,
Powszechny Spis Rolny, 2002 r.

2.7. TURYSTYKA I REKREACJA

Powiat kamieński uznawany jest za jeden z niepowtarzalnych zakątków kraju. Specyficzne położenie w przestrzeni przyrodniczo - geograficznej nad Zatoką Pomorską

i Zalewem Szczecińskim oraz cieśniną Dziwną w bezpośrednim sąsiedztwie morsko - lądowego Wolińskiego Parku Narodowego i Puszczy Goleniowskiej jest niewątpliwym atutem powiatu kamieńskiego.

Takie położenie powiatu powoduje, że bardzo dobrze rozwija się tutaj turystyka.

Turyści wypoczywający w powiecie korzystają z zasobów przyrodniczych, a w szczególności z wodnych uprawiając żeglarsstwo, kajakarstwo, windsurfing, pływanie na nartach wodnych.

Turyści korzystają z zabiegów proponowanych przez uzdrowisko w Kamieniu Pomorskim. „Uzdrowisko Kamień Pomorski” w procesie leczniczym i rehabilitacyjnym wykorzystuje naturalne, unikalne surowce lecznicze w postaci solanki jodkowo – bromkowo - chlorkowej oraz bogatych złóż borowinowych. Uzdrowisko specjalizuje się w leczeniu chorób narządów ruchu, chorób krążenia oraz schorzeń górnych dróg oddechowych. Działalność lecznicza prowadzona jest w Szpitalach Uzdrowskich „Mieszko” i „Dąbrówka” w Kamieniu Pomorskim oraz w ośrodkach sanatoryjno - wczasowych nad morzem w Międzywodziu, Łukęcinie i Pogorzeliczy.

Walory Powiatu Kamieńskiego pozwalają na rozwój różnorodnych form wypoczynku, w tym turystyki pieszej, rowerowej, konnej (Wrzosowo), żeglarskiej (Kamień Pomorski, Dziwnów), gry w golfa (Kołczewo), agroturystyki (Wolin, Golczewo, Wrzosowo), łowiectwa czy wędkarstwa. Sprzyjają temu liczne szlaki turystyczne oraz dobrze rozwinięta baza turystyczna. Ponadto w każdej gminie funkcjonują liczne obiekty sportowe, jak baseny, boiska, stadiony, hale sportowe, korty tenisowe

Powiat liczy sobie dużo ośrodków wypoczynkowych, pensjonatów, gospodarstw agroturystycznych oraz rozwiniętej bazy gastronomicznej. Nadmorskie gminy Dziwnów i Międzyzdroje dysponują największą w powiecie bazą noclegową. Gminy te odwiedza też najwyższa liczba turystów, co wynika z ich atrakcyjnego położenia i bogatego zaplecza turystyczno - rekreacyjnego. Z roku na rok poprawia się standard obiektów wypoczynkowych na terenie powiatu, a co za tym idzie wzrasta zainteresowanie bogatą ofertą turystyczną. Baza noclegowa jest dobrze rozbudowana począwszy od pól namiotowych, campingowych, po kwatery prywatne, pensjonaty, hotele, ośrodki wczasowe, kompleksy sanatoryjno - rehabilitacyjne.

Z uwagi na nieewidencjonowanie wszystkich osób przyjeżdżających do Powiatu w sezonie letnim, nie ma dokładnych danych dotyczących ilości miejsc noclegowych na tym terenie. Szczyt sezonu przypada w okresie od 15 lipca do 15 sierpnia i wtedy wykorzystanie miejsc noclegowych sięga do 100 %. Ustalenie ilości miejsc noclegowych wymaga przeprowadzenie kompleksowej inwentaryzacji, która również powinna objąć mieszkania prywatne (pokoje, apartamenty) wynajmowane turystom. Zgłoszone Burmistrzowi lub Wójtowi do ewidencji hotele, pensjonaty, pola biwakowe i inne obiekty, w których świadczony są usługi hotelarskie, są niepełne. Niektóre karty ewidencyjne są nieaktualne. Nie wszyscy właściciele obiektów wystąpili ze stosownymi wnioskami, na podstawie których dokonuje się wpisu ewentualnie wykreślenia z ewidencji.

Dobrze funkcjonującą bazą noclegową są także gospodarstwa agroturystyczne:

- Lidia i Jarosław Rudolf, ul. Witosa 33, 72 - 410 Golczewo,
- Halina i Janusz Chudziccy, ul. Kamieńska 26, Golczewo,
- Małgorzata Fornal, ul. Witosa 24, Golczewo,
- Bartek, Waldemar Bartniczuk, ul. Ogrodowa 11, Golczewo,
- Stanisława Zielińska, ul. Sadowa 3, Golczewo,
- Willa Teresa, Teresa Waszczenko, ul. Zacisza 8, Golczewo,

- Jacek Kosiba, Borzysław 12, 72 - 400 Kamień Pomorski,
- Małgorzata i Pierre Delacour, ul. Zwycięstwa 5, 72 - 514 Kołczewo,
- Aleksander Dębowski, Zastań 20, 72 - 514 Kołczewo,
- Ewa Jankowska, Dargobądź 76A, 72 – 510 Wolin,
- Anna Jarzab, Żółwino 35, 72 - 514 Kołczewo,
- Grażyna i Jerzy Lebedzińscy, Łuskowo 11A, 72 - 514 Kołczewo,
- „Red Lion”, Redliny 6, 72 - 405 Świerzno,
- „Pod Kogutem”, Wrzosowo 44, 72 - 400 Kamień Pomorski,
- „Pod Orzechem”, Wrzosowo 43, 72 - 400 Kamień Pomorski,
- Dom „Mędrak”, Radawka 2, 72 - 400 Kamień Pomorski,
- „Rainbow - Agro”, Borzysław 12, 72 - 400 Kamień Pomorski,
- „Rancho Panorama”, Chrząszczewko 3 na Wyspie Chrząszczewskiej, 72 - 400 Kamień Pomorski,
- Ośrodek Agroturystyczny – Wczasowo - Kolonijny „Bungalow”, Strzeżewko 1, 72 - 400 Kamień Pomorski,
- „Agroturystyka - Ambroziak Marianna” - Chrząszczewo 6, 72 - 400 Kamień Pomorski.

Obszar Powiatu Kamieńskiego jest także miejscem o wysokich walorach historycznych i kulturowych. Licznie reprezentowane jest tu zabytkowe budownictwo, kościoły, pałace, dworki, w muzeach znajdują się ciekawe zbiory. W gminie Dziwnów znajduje się, jeden z nielicznych w Polsce, zwodzony most na rzece Dziwnie. W gminie Międzyzdroje znajduje się pokazowy rezerwat żubrów, Muzeum Przyrodnicze Wolińskiego Parku Narodowego oraz Gabinet Figur Woskowych, a w Wolinie Muzeum Regionalne.

Na tych terenach jest organizowanych wiele kulturalnych, cyklicznych imprez: Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej (w Kamieniu Pomorskim), Festiwal Gwiazd Sportu (w Dziwnowie), Festiwal Gwiazd (Międzyzdroje), Festiwal Wikingów (Wolin).

Niewątpliwym atutem powiatu stanowi komunikacja drogą morską, bliskość granicy niemieckiej oraz dobre połączenia promowe ze Skandynawią.

Ponadto przez powiat kamieński przebiegają liczne szlaki turystyczne, rowerowe. Szlaki rowerowe na terenie Powiatu Kamieńskiego oznakowane przez PTTK to:

- Nadmorski Międzynarodowy Szlak Rowerowy R 10 – długość szlaku 252 km, przebiegający przez następujące miejscowości: Świnoujście (przejście graniczne) – Las Międzyzdrojski – Międzyzdroje – Woliński Park Narodowy – Kołczewo – Międzywodzie – Dziwnów – Pobierowo – Trzęsacz – Pogorzelnica – Trzebiatów – Nowielice – Roby – Mrzeżyno – Dźwirzyno – Kołobrzeg – Ustronie Morskie – Sarbinowo – Chłopy – Mielno – Osieki – Iwęcino – Bukowo Morskie – Żukowo Morskie – Darłowo – Jarosławiec – Łącko – Zaleskie
- Międzynarodowy Szlak „Wokół Zalewu Szczecińskiego” R 66 (szlak pętlowy) – długość szlaku po stronie polskiej ok. 200 km, przebiegający przez następujące miejscowości: Świnoujście (przejście graniczne) – Przytór – Międzyzdroje – Wapnica – Lubin – Wolin – Reclaw – Jarszewko – Stepnica – Kąty - Goleniów - Rórzycza – Kliniska – Załom – Szczecin – Pilchowo – Tanowo – Tatynia – Jasienica – Trzebierz – Nowe Warpno.

Ponadto przez ten teren przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Szlak Hanzeatyckich Kupców - wiele miast pomorskich należało także do Hanzy i w wielu z nich zachowały się pamiątki tamtych czasów godne odwiedzenia. Do miast Hanzy na Pomorzu należały m. in.: Szczecin, Dąbie, Wolin, Kamień Pomorski, Gryfice, Trzebiatów, Kołobrzeg, Koszalin, Darłowo, Sławno, Białogard, Goleniów, Stargard Szczeciński, Gryfino. Wszystkie zabytki w tych miastach, głównie kościoły, ratusze i kamienice mieszczkańskie, pochodzące z okresu panowania gotyku pamiętają czasy świetności związane z przynależnością do Związku Miast Hanzeatyckich,
- Szlak misji chrystianizacyjnych biskupa Ottona z Bambergu - szlak I misji chrystianizacyjnej na Pomorzu przebiega przez: Stargard Szczeciński - Pyrzyce – Kamień Pomorski - Wolin - Szczecin - Uznam - Lubin – powtórnie Wolin - Cerkwica – Kłodowo (k. Trzebiatowa) - Kołobrzeg – Białogard,
- Europejski Szlak Cegły Gotyckiej – m.in. Moryń, Chojna, Trzcianko - Zdrój, Myślibórz, Lipiany, Pyrzyce, Stargard Szczeciński, Szczecin, Kamień Pomorski, Trzebiatów, Kołobrzeg, Koszalin, Darłowo.

Na terenie Wolińskiego Parku Narodowego oraz na obszarach cennych przyrodniczo funkcjonują również inne ścieżki dydaktyczno – przyrodnicze oraz szlaki turystyczne:

- ścieżka przyrodnicza „Paprocie” o długości ok. 3 km,
- szlak czerwony - brzegiem Morza Bałtyckiego, u stóp najwyższego na polskim wybrzeżu klifu, m.in. przez plażę i punkt widokowy Kawcza Góra,
- szlak niebieski - nad Zalewem Szczecińskim (m.in. koło Jez. Turkusowego, punktów widokowych Piaskowa Góra i Zielonka),
- szlak zielony – leśny (m.in. na trasie zagroda pokazowa żubrów), prowadzący nad Jeziora Warnowskie,
- szlak czerwony - „Las Golczewski” – poprzez zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Las Golczewski”,
- żółty - „Dolina Niemicy” poprzez „Las Samliński”,
- zielony - przez zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Las Golczewski”.

III. INFRASTRUKTURA POWIATU

3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

3.1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

3.1.1.1. UJĘCIA WÓD NA CELE ZAOPATRZENIA LUDNOSCI W WODĘ

Mieszkańcy powiatu kamieńskiego zaopatrywani są w wodę do celów bytowych z komunalnych ujęć wody eksploatowanych przez:

1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Przy Wodociągach 3, 72 – 500

Międzyzdroje:

- gmina Międzyzdroje: miasto Międzyzdroje, Wapnica, Wicko, Lubin.

2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Szczecińska 2, 72 – 400

Kamień Pomorski:

- gmina Kamień Pomorski: Kamień Pomorski, Grabowo, Chrzążczewo, Buniewice, Wrzosowo Kolonia, Miłachowo, Rzewnowo.

3. Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych Sp. z o.o., ul. 700-Lecia 14/2, 72 – 200 Nowogard:

- brak danych.

4. Zakład Usług Publicznych, ul. Zwycięstwa 12, 72 – 410 Golczewo:

- gmina Golczewo.

5. Zakład Komunalny, Świerzno 22, 72 – 405 Świerzno:

- gmina Świerzno: Chomino, Margowo, Osiecze, Duniewo, Gostyń, Rybice, Trzebieradz, Gostyniec, Redliny, Dabrowa, Kaleń, Grębice, Stuchowo, Starza, Kępica, Będziszewo, Ciesław, Krzepocin, Świerzno, Jatki, Sulinowo.

6. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wolinie, ul. Świerczewskiego 4a, 72 – 510 Wolin:

- gmina Wolin: miasto Wolin.

7. Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o., ul. Pierwszej Brygady Legionów 8-10, 72 – 100 Goleniów:

- część gminy Wolin - brak danych.

8. Zakład Wodociągów i Kanalizacji, ul. Mickiewicza 19, 72 – 420 Dziwnów:

- gmina Kamień Pomorski: Strzeżewo, Strzeżewko, Wrzosowo,

- gmina Wolin: Świętość, Zastań,

- gmina Dziwnów: Dziwnówek, Dziwnów, Łukęcin, Międzywodzie.

Wykaz podmiotów posiadających pozwolenie wodnoprawne na pobór wód z ujęć podziemnych i powierzchniowych dla celów komunalnych

TABELA 11.

Nazwa ujęcia / lokalizacja	Właściciel / użytkownik	Studnia / głębokość / wydajność	Wielkość poboru wody	Strefy ochrony/ rodzaj / szerokość	Nr decyzji Data wystawienia Data obowiązywania pozwolenia
GMINA KAMIEŃ POMORSKI					
ujęcie Kamień Pomorski	PGK Sp. z o.o. w Kamieniu Pomorskim	Nr 7a, 8a, 9, 9a, 10, 11c, 13a, 14a, 15, 16, 17a, 18, 19a, St. PUT, H-1	Q=91,61m ³ /h Q _{śrd} =2184m ³ /d	brak	BOŚ.I.K.6223-15/99/00 z dn. 03.02.2000 r. - do 31.12.2001r. (dec. BOŚ.I.K.6210-15/99/00 – zm. terminu ważności – pozwolenie ważne do dn. 21.11.2004r.) BOŚ.PK.6223-9/04 z dn. 31.01.2005r. - na 10 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-15/99/00
ujęcie Śniatowo	Dom Pomocy Społecznej w Śniatowie	Jedna studnia gł. 60 m gł. 25,0m Q _e =8,0m ³ /h	Q _{maxh} =8,0m ³ /h Q _{maxd} =75 m ³ /d Q _{śrd} =45,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-4/01 z dn. 30.03.2001r. - do 31.12.2003 r. BOŚ.PK.6223-2/04 z dn. 2.04.2004r. - na 10 lat, Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-4/01
Ujęcie Buniewice	Areszt Śledczy w Kamieniu Pomorskim	Nr 1, gł. 14,5 m Q=9,0 m ³ /h Nr 2, gł. 14,0 m Q=6,1 m ³ /h	Q _{maxh} =9m ³ /h Q _{maxd} =144 m ³ /d Q _{maxh} =9,0 m ³ /h Q _{śrd} =35,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.-17/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.12.2006r. BOŚ.PK.6223-24/06 z dn. 02.01.2007 r. - na 10 lat
Ujęcie Jarszewo	Zarząd Gminy Kamień Pomorski PUWiS Sp. z o.o. w Nowogardzie	Nr 1a, gł. 18,0 m Q _e =20,0 m ³ /h Nr 1a, gł. 16 m Q _e =15,0 m ³ /h Nr 2, gł. 16,5 m Q _e =20,0 m ³ /h	Q _{maxh} =7,5 m ³ /h Q _{maxd} =112,0 m ³ /d Q _{maxh} =8,5 m ³ /h Q _{śrd} =86,3 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-19/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r. BOŚ.PK.6223-26/06 z dn. 12.03.2007 r. - na 20 lat
ujęcie Radawka	Zarząd Gminy Kamień Pomorski PUWiS Sp. z o.o. w Nowogardzie	Nr 1, gł. 23,0 m Q _e =19,0 m ³ /h Nr 2, gł. 21,80 m Q _e =18,0 m ³ /h	Q _{maxh} =4,0 m ³ /h Q _{maxd} =57,0m ³ /d Q _{maxh} =13,0 m ³ /h Q _{śrd} =52,6 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-20/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r. BOŚ.PK.6223-10/07 z dn. 10.04.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-20/2/01
ujęcie Chrzastowo	Zarząd Gminy Kamień Pomorski PUWiS Sp. z o.o. w Nowogardzie	Nr 1, gł. 23,0 m Q _e =12,0 m ³ /h Nr 2, gł. 22,5 m Q _e =12,0 m ³ /h	Q _{maxh} =1,5 m ³ /h Q _{maxd} =20,0 m ³ /d Q _{maxh} =4,5 m ³ /h Q _{śrd} =17,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-21/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r. BOŚ.PK.6223-8/07 z dn. 15.03.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-21/2/01
ujęcie Rarwino	Urząd Miejski w Kamieniu Pomorskim	Nr H2, gł. 77,0 m Q _e =35,5-41,4 m ³ /h Nr H3, gł. 66,0 m Q _e =33,6- 46,2 m ³ /h	Q _{maxh} =85 m ³ /h Q _{maxd} =2040 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-34/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 20.11.2004r.
	PGK Sp. z o.o. w Kamieniu Pomorskim	Nr H-2, gł. 77,0 m Q=41,4m ³ /h Nr H-3, gł. 66,0 m Q=46,2m ³ /h	Q _{śrd} =2040,0 m ³ /d	Ochrona bezpośrednia - obr. Rarwino, dz. 3/12 - cz., 10/10 - cz. Ochrona pośrednia – obr. Rarwino, dz. 3/12 - cz., 3/45, 3/46, 3/49 - cz., 3/54 - cz., 10/10, - cz., 10/21, 10/22, 11/1- cz., 206/2	BOŚ.PK.6223-6/04 z dn. 19.11.2004 r. – na 10 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-34/2/01

ujęcie Rarwino	PUWiS Sp. z o.o. z Nowogardu	Nr 2, gł. 54,0 m Qe=38,0 m ³ /h	Q _{śrd} =32,0 m ³ /d Q _{maxh} =14,8 m ³ /h	Ochrona bezpośrednia Ochrona pośrednia Rozp. Nr 3/2008 Dyr. RZGW w Szczecinie	BOŚ.I.K.6223-16/3/02 z dn. 15.01.2003 r. - na 15 lat
ujęcia Śniatowo	PUWiS Sp. z o.o. z Nowogardu	Nr 3, gł. 69,0 m Qe=13,0 m ³ /h	Q _{śrd} =22,0 m ³ /d Q _{maxh} =5,4 m ³ /h	Brak	BOŚ.I.K.6223-17/3/02 z dn. 15.01.2003 r. - na 15 lat zm. dec. Nr BOŚ.I.K.6223-17/4/02
ujęcie Żółcino	PUWiS Sp. z o.o. z Nowogardu	Nr 1, gł. 15,5 m Nr 2, gł. 15,2 m Qe=18,0 m ³ /h	Q _{śrd} =35,0 m ³ /d Q _{maxh} =16,0 m ³ /h	Brak	BOŚS.I.K.6223-18/3/02 z dn. 15.01.2003 r. - na 15 lat
ujęcie Rekowo	PUWiS Sp. z o.o. z Nowogardu	Nr 1, gł. 29,0 m Q=12,0 m ³ /h	Q _{śrd} =58,0 m ³ /d Q _{maxh} =11,7 m ³ /h	Brak	BOŚ.I.K.6223-19/3/02 z dn. 15.01.2003 r. - na 15 lat
ujęcie Giżkowo	PUWiS Sp. z o.o. z Nowogardu	Nr 1, gł. 32,5 m Q=24,0 m ³ /h Nr 2, gł. 32,0 m Q=24,0 m ³ /h	Q _{śrd} =10,4 m ³ /d Q _{maxh} =5,0 m ³ /h	Brak	BOS.I.K.6223-20/3/02 z dn. 15.01.2003 r. - na 15 lat
ujęcie Miłachowo	PUWiS Sp. z o.o. z Nowogardu	Nr 1, gł. 34,0 m Nr 2, gł. 37,5 m Zas. eksploat. w kat. „C” Q=34,0 m ³ /h, w tym w kat. „B” Q=18,0 m ³ /h	Q _{śrd} =53m ³ /d	Brak	BOŚ.6223-1/3/03 z dn. 03.04.2003 r. - na 15 lat
ujęcie Świniec	PUWiS Sp. z o.o. Goleniów	Nr 1A (zamienna) gł. 36,0 m Qe=11,0 m ³ /h Nr 2 (podstawowa) gł. 38,0 m Q=28,0 m ³ /h	Q _{śrd} =110 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-5/03 z dn. 04.06.2003 r. - na 15 lat
ujęcie Górki Pomorskie	PUWiS Sp. z o.o. w Nowogardzie	Nr 1, gł. 12,5 m Qe=8,3 m ³ /h Nr 2, gł. 16,6 m Qe=36,0 m ³ /h	Q _{maxh} =3,0 m ³ /h Q _{śrd} =30,0m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-20/06 z dn. 20.10.2006 r. - na 20 lat
ujęcie Sibir	PUWiS Sp. z o.o. w Nowogardzie	Nr 2, gł. 34,4 m Qe=15,0 m ³ /h	Q _{maxh} =4,4 m ³ /h Q _{śrd} =44,5 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-21/06 z dn. 12.01.2007 r. - na 20 lat
ujęcie Stawno	PUWiS Sp. z o.o. w Nowogardzie	Nr 1, gł. 32,0 m Qe=22,0 m ³ /h Nr 2, gł. 29,70 m Qe=21,0 m ³ /h	Q _{maxh} =4,5 m ³ /h Q _{śrd} =44,5 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-7/07 z dn. 15.03.2007 r. - na 20 lat
ujęcie Rzewnowo	Gmina Kamień Pomorski	Nr 1, gł. 50,0 m Q=12,8 m ³ /h Nr 2, gł. 65,0 m Q=8,6 m ³ /h	Q _{hmax} =8,0 m ³ /h Q _{dśr} =160,0 m ³ /h	Brak	BOŚ.FK-T.6223-03-2/09 z dn. 20.03.2009 r. - na 10 lat

ujęcie Strzeżewo	ZWiK w Dziwnowie	Nr 1a, gł.21,7 m, Qe=18,2m ³ /h Nr 4b, gł.29,0 m, Qe=15,0 m ³ /h Nr 6b, gł.23,5 m Qe=5,3 m ³ /h w/w studnie Q=76 m ³ /h	Dla okresu letniego: Q _{maxh} =260,0 m ³ /h Q _{maxd} =6200,0 m ³ /d Dla pozostałego okresu: Q _{maxh} =110,0 m ³ /h Q _{maxd} =2600,0 m ³ /d	Ochrona bezpośrednia Ochrona pośrednia Dec. Starosty Kamieńskiego BOŚ.I.K.6210- 26/99 z dn. 09.11.1999 r.	BOS.I.K.6210/5/99 z dn. 31.08.99 r. – na 3 lata
		Nr 7a, gł. 18,0 m, Qe=45,0 m ³ /h Nr 8, gł.15,0 m Qe=36,0 m ³ /h Nr 11a, gł. 20,0 m, Qe=46,4 m ³ /h Nr 12, gł.17,7 m, Qe=41,0 m ³ /h Nr 13, gł. 17,3 m, Qe=28,0 m ³ /h Nr 14, gł. 17,3 m, Qe=28,0 m ³ /h w/w studnie Q=182 m ³ /h Nr II/1, gł. 55,0 m, Qe=66,0 m ³ /h Nr II/2, gł. 65,0 m, Qe=58,0 m ³ /h w/w studnie: Qe=104m ³ /h			BOŚ.I.K.6223-14/3/02 z dn. 22.11.2002 r. (od 1.09.2002 r. do 31.08.2012 r.)
GMINA WOLIN					
ujęcie Ładzin	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1, gł. 25,0 m Qe=76,0 m ³ /h	Q _{maxh} =27,0 m ³ /h Q _{maxd} =480,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-36/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2003r.
	Burmistrz Miasta i Gminy	Nr 2, gł. 25,0 m Qe=55,0 m ³ /h	Q _{śrd} =268,7 m ³ /d Q _{maxh} =27 m ³ /h		BOS.I.K.6223-28/3/02 z dn. 25.02.2003 r. - na 10 lat
ujęcie Mierzęcín	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1, gł. 35,5 m Qe=20,0 m ³ /h	Q _{maxh} =7,0 m ³ /h Q _{maxd} =97,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-37/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2007r.
	WZ Sp. z o.o. Goleniów	Nr 2, gł. 43,0 m Qe=27,0 m ³ /h	Q _{maxh} =7,0 m ³ /h Q _{śrd} =68,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-5/07 z dn. 12.03.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223- 37/2/01
ujęcie Piaski Wielkie	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1, gł. 30,0 m Qe=5,5 m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{maxd} =72,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-38/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2007r.
	Burmistrz Wolina	Nr 2, gł. 12,0 m Q=12,6 m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{śrd} =50,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-3/07 z dn. 12.03.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223- 38/2/01
ujęcie Zagórze	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1A, gł. 24,0 m Qe=29,0 m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{maxd} =73,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-40/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2003r.
	Burmistrz Miasta i Gminy	Nr 2, gł. 22,5 m Qe=32,0 m ³ /h	Q _{śrd} =46,5 m ³ /d Q _{maxh} =5m ³ /h		BOŚ.I.K.6223-25/3/02 z dn. 25.02.2003 r. - na 10 lat
ujęcie Sierosław	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1, gł. 14,5 m Qe=10,0 m ³ /h	Q _{maxh} =8,0 m ³ /h Q _{maxd} =111,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-41/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2007r.
	Burmistrz Wolina	Nr 2, gł. 13,5 m Qe=20,0 m ³ /h	Q _{maxh} =7,0 m ³ /h Q _{śrd} =65,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-4/07 z dn. 15.06.2007r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223- 41/2/01
ujęcie Kołczewo	Zarząd Gminy Wolin	Nr 2, gł. 33,8 m Qe=38,0 m ³ /h	Q _{maxh} =16,0 m ³ /h Q _{maxd} =300 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-42/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2003r.
	Burmistrz Gminy i Miasta	Nr 1, gł. 73,5 m Qe=42,0 m ³ /h wyłączona z eksploatacji Nr 2	Q _{śrd} =103,2 m ³ /d Q _{maxh} =16 m ³ /h		BOŚ.I.K.6223-23/3/02 z dn. 25.02.2003 r. - na 10 lat - zm. dec. BOŚ.I.K.6223/4/02

ujęcie Reclaw	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1, gł. 17,5 m Q=19,0 m ³ /h	Q _{maxh} =8,0 m ³ /h Q _{maxd} =118,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-43/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2003r.
	Burmistrz Miasta i Gminy	Nr 4, gł. 16,6 m Q=17,3 m ³ /h	Q _{śrd} =38,7 m ³ /d Q _{maxh} =6 m ³ /h		BOŚ.I.K.6223-26/3/02 z dn. 25.02.2003 r. - na 10 lat
ujęcie Skoszewo	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1, gł. 34,5 m Q=37,0 m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{maxd} =73,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-44/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2007r.
	WZ Sp. z o.o. Goleniów	Nr 2, gł. 36,0 m Q=19,0 m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{śrd} =50,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-1/07 z dn. 12.03.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-44/2/01
ujęcie Rzeczyn	Zarząd Gminy Wolin	Nr 1, gł. 28,0 m Q=13,0 m ³ /h	Q _{maxh} =10,0 m ³ /h Q _{maxd} =146,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-45/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2003r.
	Burmistrz Miasta i Gminy	Nr 2, gł. 33,0 m Q=38,0 m ³ /h	Q _{śrd} =77,0 m ³ /d Q _{maxh} =10 m ³ /h		BOŚ.I.K.6223-27/3/02 z dn. 25.02.2003 r. - na 10 lat
ujęcie Dobropole	Zarząd Gminy Wolin	Nr 3/1A/, gł. 20,0 m Q=6,0 m ³ /h	Q _{maxh} =2,0 m ³ /h Q _{maxd} =31,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-46/2/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.01.2007r.
	Burmistrz Wolina		Q _{maxh} =2,5 m ³ /h Q _{śrd} =21,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-2/07 z dn. 12.03.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-46/2/01
ujęcie Chynowo	Urząd Miasta	Nr 1A, gł. 15,50 m Qe=18 m ³ /h Nr 2, gł. 15,0 m, Qe=9,0 m ³ /h	Q _{maxh} =4,5 m ³ /h Q _{maxd} =63,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-2/4/02 z dn. 23.05.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Ostromice	PUWiS Sp. z o.o. w Nowogardzie	Nr 1, gł. 53 m Qe=19,0 m ³ /h Nr 2, gł. 60,0 m Qe=31,0 m ³ /h	Q _{maxh} =20,0 m ³ /h Q _{maxd} =300,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-4/4/02 z dn. 23.05.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Wisetka	Burmistrz Gminy i Miasta Wolin	Nr 1, gł. 53,5 m Qe=31,0 m ³ /h Nr 2, gł. 55,5 m Qe=37,0 m ³ /h Nr 3 awaryjna gł. 55,5 m Qe=49,0 m ³ /h	Q _{maxh} =68,0 m ³ /h Q _{maxd} =1360,0 m ³ /d	ochrona bezpośrednia Ochrona pośrednia Dec. Woj. Szczeciński. z dn. 27.05.98r. Nr OSB-7/6226/1/98	BOŚ.I.K.6223-15/3/02 z dn. 12.11.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Dargobądz	Burmistrz Gminy i Miasta	Nr 1A, gł. 40,0 m Qe=26,0 m ³ /h Nr 2, gł. 43,0 m Qe=57,0 m ³ /h	Q _{śrd} =105,1 m ³ /d Q _{maxh} =13m ³ /h	Brak	BOŚ.I.K.6223-24/3/02 z dn. 25.02.2003 r. - na 10 lat
ujęcie Świętousć - Kołczewo	ZWiK w Dziwnowie	Kołczewo Nr 1, gł. 31,5 m Qe=32m ³ /h Nr 2, gł. 29,5 m Qe=32m ³ /h Nr 3, gł. 31,5 m, Q=32m ³ /h Świętousć Nr 1, gł. 30,5 m Qe=25m ³ /h	Kołczewo Q _{śrd} =1536 m ³ /d w sezonie letnim Q _{śrd} =760 m ³ /d Świętousć Q _{śrd} =270 m ³ /d	W trakcie opracowywania dokumentacji	BOŚ.PK.6223-14/03 z dn. 24.06.2004 r. - do 31.12.2018r.
ujęcie Kodrąbek - Warnowo	Związek Gmin Wyspy Wolin Międzyzdroje	S-1, gł. 50,0 m Qe=50m ³ /h S-2, gł. 75,0 m Qe=75 m ³ /h S-3, gł. 81,4 m Qe=75m ³ /h	Q _{śrd} =1800 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-7/04 z dn. 26.04.2005 r. - na 10 lat
ujęcie Wiejkówko	Gmina Wolin	Nr 2, gł. 30,0 m Qe=16 m ³ /h	Q _{śrd} =18,5 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-3/05 z dn. 06.06.2005 r. - na 10 lat

ujęcie Wolin	ZGK w Wolinie	Nr 5, gł. 80 m Q=19,0 m ³ /h Nr 6a, gł. 27,0 m Q=20,0 m ³ /h Nr 9, gł. 30,0 m Q=19,0 m ³ /h Nr 10 gł.40,0 m Q=60,0 m ³ /h	Q _{maxh} =80,0 m ³ /h Q _{śrd} =1020, 0 m ³ /d	Ochrona bezpośrednia Ochrona pośrednia Dec. Wojew. Szczecińskiego OSB-8/6226/3/95 z dn.28.03.95 r.	BOŚ.PK.6223-19/06 z dn. 15.12.2006 r. - na 10 lat
GMINA MIĘDZYDROJE					
ujęcie Wapnica	ZWiK w Międzydrojach	Nr 1, gł. 31,5 m Qe=15 m ³ /h Nr 2, gł. 37,5 m Qe=15 m ³ /h Nr 3, gł. 39,0 m Qe=15 m ³ /h	Q _{śrd} =300 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-6/03 z dn. 29.05.2003 r. - na 10 lat
		Nr 1, gł. 58,0 m Qe=15 m ³ /h Nr 2, gł. 37,0 m Qe=15 m ³ /h Nr 3, gł. 39 m Qe= 15 m ³ /h	Q _{hmax} =30,0 m ³ /h Q _{dśr} =470,0 m ³ /d		BOŚ.FK-T.6223-09-5/II/08 z dn. 01.12.2008 r. - na 10 lat Wygaszono dec. BOŚ.PK.6223-6/03
ujęcie Międzydroje	ZWiK w Międzydrojach	Nr 1a, gł. 74,0 m Qe=52 m ³ /h Nr 2, gł. 40,0 m Qe=30,0 m ³ /h Nr 3a, gł. 72,0 m Qe=72,0 m ³ /h Nr 4a, gł. 82,0 m Qe=60,0 m ³ /h Nr 6z, gł. 58,0 m Qe = 33,9 m ³ /h, Nr 8a, gł. 62,3 m Qe=88,0 m ³ /h Nr 9, gł. 59,0 m Qe=34,5 m ³ /h Nr 9a, gł. 67,0 m Qe=46,0 m ³ /h	VI – VIII Q _{śrd} =4800,0 m ³ /d W pozostałych miesiącach Q _{śrd} =2880,0 m ³ /d Z zachowaniem Q _{śrd} =3340,0 m ³ /d w ciągu całego roku	Brak	BOS.PK.6223-17/03 z dn. 14.05.2003 r. - na 10 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-48/00 z dn. 22.12.2000 r.
GMINA ŚWIERZNO					
ujęcie Kaleń	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1, gł. 29,0 m Qe=15,0 m ³ /h Nr 2, gł. 29,0 m Qe=15,0 m ³ /h	Q _{maxh} =3,5 m ³ /h Q _{maxd} =51,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-23/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie		Q _{maxh} =8,0 m ³ /h Q _{śrd} =40,0 m ³ /d Q _{maxd} =64,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-11/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-23/2/01 BOŚ.FK-T.6223-12/07 z dn. 14.12.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-23/2/01
ujęcie Sulikowo	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1, gł. 73,0 m Qe=30,0 m ³ /h	Q _{maxh} =4,5 m ³ /h Q _{maxd} =67,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-24/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie		Q _{maxh} =11,5 m ³ /h Q _{śrd} =36,0 m ³ /d Q _{maxd} =58,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-12/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-24/2/01 BOŚ.FK-T.6223-11/07 z dn. 17.12.2007 r. - na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-24/2/01

ujęcie Kępica	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1, gł. 48,0 m Q=23m ³ /h Nr 2, gł. 52,0 m Nr 3, gł. 72,5 m (zlikwidowana) dla Nr 2 i Nr 3 Qe=51,0 m ³ /h	Q _{maxh} =2,5 m ³ /h Q _{maxd} =35,0 m ³ /d Q _{maxh} =12,0 m ³ /h Q _{maxd} =90,0 m ³ /d Q _{śrd} =65,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-25/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie				BOŚ.PK.6223-9/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-25/2/01 BOŚ.FK-T.6223-15/07 z dn. 17.12.2007 r. – na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-25/2/01
ujęcie Jatki	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 3, gł. 24,0 m Nr 4, gł. 20,5 m dla Nr 2 i Nr 4 Q=12,0 m ³ /h	Q _{maxh} =3,0 m ³ /h Q _{maxd} =40,0 m ³ /d Q _{maxh} =8,0 m ³ /h Q _{maxd} =48,0 m ³ /d Q _{śrd} =30m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-26/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie				BOŚ.PK.6223-10/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-26/2/01 BOŚ.FK-T.6223-18/07 z dn. 14.12.2007 r. – na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-26/2/01
ujęcie Ciestaw	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1, gł. 93,5 m Qe=26,0m ³ /h Nr 2, gł. 92,5 m Qe=35,0m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{maxd} =70,0 m ³ /d Q _{maxh} =17,0 m ³ /h Q _{śrd} =92,0 m ³ /d Q _{maxd} =129,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-27/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie				BOŚ.PK.6223-16/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-27/2/01 BOŚ.FK-T.6223-14/07 z dn. 14.12.2007 r. – na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-27/2/01
ujęcie Stuchowo	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1, gł. 57,0 m Nr 2, gł. 56,5 m dla Nr 1 i Nr 2 Q=53,0 m ³ /h	Q _{maxh} =54,0 m ³ /h (zmienione na: Q _{maxh} =45,0 m ³ /h) Q _{maxd} =810,0 m ³ /d Q _{maxh} =35,0 m ³ /h Q _{maxd} =600,0 m ³ /d Q _{śrd} =428m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-28/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r. Zm. dec. z dn. 17.01.2002 r. BOŚ.I.K.6223-28-3/01
	ZK w Świerznie				BOŚ.PK.6223-13/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-28/2/01 BOŚ.FK-T.6223-17/07 z dn. 14.12.2007 r. – na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-28/2/01 - zm. dec. BOŚ.I.K.6223-28-3/01)
ujęcie Gostyniec	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1, gł. 39,5 m Qe=17,0m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{maxd} =75,0 m ³ /d Q _{maxh} =8,0 m ³ /h Q _{maxd} =53,0 m ³ /d Q _{śrd} =33,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-29/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie				BOŚ.PK.6223-8/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-29/2/01 BOŚ.FK-T.6223-16/07 z dn. 14.12.2007 r. – na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-29/2/01
ujęcie Chomino	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1, gł. 14,0 m Qe=18,0m ³ /h Nr 2, gł. 12,0 m Qe=25,0m ³ /h	Q _{maxh} =15,0 m ³ /h Q _{maxd} =218,0 m ³ /d Q _{maxh} =17,0 m ³ /h Q _{śrd} =206,0 m ³ /d Q _{maxd} =288,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-30/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie				BOŚ.PK.6223-15/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-30/2/01 BOŚ.FK-T.6223-13/07 z dn. 14.12.2007 r. – na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-30/2/01

ujęcie Gostyń	Zarząd Gminy Świerzno	Nr 1a, gł. 31,0 m Nr 2, gł. 30,80 m Nr 3, gł. 47,0 m dla Nr 1a, Nr 2, Nr 3: Qe=41,0m ³ /h	Q _{maxh} =36,0 m ³ /h Q _{maxd} =540,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-35/2/01 z dn. 21.12.2001 r. - do 31.12.2006r.
	ZK w Świerznie		Q _{maxh} =34,0 m ³ /h Q _{maxd} =513,0 m ³ /d Q _{śrd} =366,0 m ³ /d		BOŚ.PK.6223-17/06 z dn. 18.04.2006 r. Przeniesienie praw z dec. z dn. 21.12.2001 r. BOŚ.I.K.6223-35/2/01 BOŚ.FK-T.6223-19/07 z dn. 14.12.2007 r. – na 20 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-35/2/01
ujęcie Świerzno	WZ Sp. z o.o. Goleniów	Nr 1, gł. 48 m Qe=18m ³ /h Nr 2, gł. 48 m, Qe=30m ³ /h	Q _{śrd} =314m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-16/03 z dn. 23.12.2003 r. - na 15 lat
	ZK w Świerznie				BOŚ.PK.6223-14/06 z dn. 18.04.2006 r. – na 15 lat Przeniesienie praw z dec. z dn. 23.12.2003 r. BOŚ.PK.6223-16/03
GMINA GOLCZEWO					
ujęcie Kłęby	ZUP w Golczewie	Nr 1, gł. 36,5 m Qe=57,0 m ³ /h Nr 2, gł. 35,0 m Qe=41,0 m ³ /h	Q _{maxh} =45m ³ /h Q _{maxd} =733,5m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-5/4/02 z dn. 16.05.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Kretlewo	ZUP w Golczewie	Nr 1, gł. 111 m Nr 2, gł. 116 m	Q _{maxh} =49 m ³ /h Q _{maxd} =798,7 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-6/4/02 z dn. 16.05.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Mechowo	ZUP w Golczewie	Nr 1, gł. 30 m Q=15,30 m ³ /h Nr 2, gł. 116 m Q=34m ³ /h	Q _{maxh} =34m ³ /h Q _{maxd} =554,2m ³ /h	Brak	BOŚ.I.K.6223-7/4/02 z dn. 16.05.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Samlino	ZUP w Golczewie	Nr 1a, gł. 80,0 m Q=37m ³ /h Nr 2, gł. 76,5 m Q=32m ³ /h	Q _{maxh} =37m ³ /h Q _{maxd} =592m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-9/4/02 z dn. 03.06.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Golczewo	ZUP w Golczewie	Nr 1, gł. 97,0 m Q=73,0 m ³ /h Nr 3, gł. 98,0 m Q=59,0 m ³ /d	Q _{maxh} =75,0m ³ /h Q _{maxd} =1200,0 m ³ /d	Pośrednia strefa ochrony	BOŚ.I.K.6223-10/4/02 z dn. 27.06.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Niemica	ZUP w Golczewie	Nr 1, gł. 64 m Nr 2, gł. 66 m	Q _{maxh} =44m ³ /h Q _{maxd} =717,2 m ³ /d	Brak	POS.IK.6223-8/4/02 z dn. 03.06.2002 r. – na 10 lat
ujęcie Unibórz	ZUP w Golczewie	Nr 1, gł. 23,8 m Q=47 m ³ /h Nr 2, gł. 27,5 m Q=26 m ³ /h	Q _{śrd} =8,8 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-8/03 z dn. 26.06.2003 r. - na 10 lat
GMINA DZIWNÓW					
ujęcie Łukęcin	Urząd Gminy	Nr 1A, gł. 29,0 m Qe=15,0 m ³ /h	Q _{maxh} =17 m ³ /h Q _{maxd} =277 m ³ /d	Bezpośrednia strefa ochrony	BOŚ.I.K.6223-3/4/02 z dn. 23.05.2002 r.- na 10 lat
	ZWiK w Dziwnowie	Nr 2A, gł. 27,0 m Qe=17,0 m ³ /h			Przeniesienie praw – dec. BOŚ.FK-T.6223-26/07 z dn. 31.01.2008 r. wynikających z: BOŚ.I.K.6223-3/4/02
	Gmina Dziwnów	Nr 1A, gł. 29,0 m Q=15,0 m ³ /h Nr 2A, gł. 27,0 m Q=17,0 m ³ /h Nr 3, gł. 20,5 m Q=30,0 m ³ /h	Q _{hmax} =42,0 m ³ /h Q _{dśr} =400,0 m ³ /d		BOŚ.FK-T.6223-08-3/09 z dn. 30.06.2009 r. Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-3/4/02

Źródło: Pozwolenia wodnoprawne na ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych przekazane przez Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

TABELA 12. Wykaz ośrodków wczasowych posiadających pozwolenie wodnoprawne na pobór wód dla celów komunalnych

Nazwa ujęcia / lokalizacja	Właściciel / użytkownik	Studnia / głębokość / wydajność	Wielkość poboru wody	Strefy ochrony/ rodzaj / szerokość	Nr decyzji Data wystawienia Data obowiązywania pozwolenia
GINA KAMIEŃ POMORSKI					
ujęcie teren Uzdrowiska w Kamieniu Pomorskim	„Uzdrowisko” Kamień Pomorski Sp. z o.o.	Nr 2, gł. 20,5 m Qe=5 m ³ /h	Q _{maxh} =5,0 m ³ /h Q _{śrd} =80,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-13/05 z dn. 12.01.2006 r. - na 10 lat
GINA WOLIN					
Wisetka Ośrodek Rekreacyjny PHŚ w Wisetce	Port Handlowy Świnoujście Sp. z o.o.	gł. 30 m Q=4,7m ³ /h	Q _{śrd} =25m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-13/3/02 z dn. 09.08.2002 r. - na 10 lat
ujęcie Wisetka	MPE Services GmbH&Co.KG Spółka Komandytowa Warszawa	gł. 35,18 m Q=1,0 m ³ /h	W okresie od 16.09 – 14.04 Q _{max} =1,0m ³ /h Q _{śr} =3,0 m ³ /d W okresie od 15.04 do 15.09: Q _{max} =1,0m ³ /h Q _{śr} =5,5 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-21/07 z dn. 31.08.2007 r. - na 20 lat
GINA MIĘDZYDZROJE					
ujęcie zlokalizowane na terenie WPN Ośrodek Wczasowy Grodno II	Grodno II Sp. z o.o. Katowice	Nr 1, gł. 37,0 m Qe=6,0 m ³ /h	Q _{hmax} =1,6 m ³ /h Q _{dmax} =30,0 m ³ /d W okresie IV - X: Q _{hmax} =2,0 m ³ /h Q _{dśr} =25,0 m ³ /d Q _{dmax} =30,0 m ³ /d Poza sezonem: Q _{hmax} =1,0 m ³ /h Q _{dśr} =2,5 m ³ /d Q _{dmax} =5,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.I.K.6223-32/01 z dn. 27.12.2001 r. BOŚ.FK-T.6223-04-9/08 z dn. 08.08.2008 r. - na 1 rok, Wygaszono Dec. BOŚ.I.K.6223-32/01 BOŚ.FK-T.6223-12-5/09 z dn. 17.07.2009 r. - na 5 lat
ujęcie GRODNO I	Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Woliński Park Narodowy	Nr 1a, gł. 53,0 m Qe=10,0 m ³ /h Nr 2, gł. 56,0 m Qe=10,0 m ³ /h Nr 1a, gł.53,0 m, Qe=10,0 m ³ /h Nr 2, gł.56,0 m, Qe=10,0 m ³ /h	Q _{maxh} =10 m ³ /h Q _{śrd} =80 m ³ /h w okresie sezonu turystycznego Q _{maxh} =10 m ³ /h Q _{śrd} =25 m ³ /h poza sezonem turystycznym	Brak	BOŚ.PK.6223-1/06 z dn. 22.02.2006r. - na 10 lat BOŚ.FK-T.6223-07-2/09 z dn. 07.04.2009 r. Przeniesienie praw z dec. BOŚ.PK.6223-1/06
ujęcie Ośrodek Wypoczynkowy „TRYGŁAW”	Kolejowe Przedsiębiorstwo Turystyczno - Wypoczynkowe NATURA-TUR Sp. z o.o. Ośrodek Wypoczynkowy „TRYGŁAW” w Międzyzdrojach	Nr 1, gł. 36,5 m Qe=6,09 m ³ /h	W okresie sezonu turystycznego: Q _{maxh} =6,1 m ³ /h Q _{śrd} =90,0 m ³ /d W pozostałym okresie: Q _{maxh} =6,1 m ³ /h Q _{śrd} =40,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-18/06 z dn. 07.09.2006 r. - na 10 lat

GMINA DZIWNÓW					
ujęcie Łukęcin	Akademia Górnictwo-Hutnicza w Krakowie	Nr 1, gł. 17,0 m Q=2,2 m ³ /h Nr 2, gł. 26,2 m Q=6,0 m ³ /h	Q _{śrd} =76,0 m ³ /d w sezonie turystycznym Q _{śrd} =1,0 m ³ /d poza sezonem	Brak	BOŚ.PK.6223-10/03 z dn. 18.08.2003 r. - na 10 lat
ujęcie Łukęcin	Ośrodek Wczasowy „WRZOS” Sp. z o.o. w Łukęcinie	Nr 1, gł. 22 m Qe=8,35 m ³ /h Nr 2, gł. 21 m Qe=10,55 m ³ /h	Q _{max} =10,0 m ³ /h Q _{śrd} = 50,0 m ³ /d	Brak	BOŚ.PK.6223-22/06 z dn. 12.01.2007 r. - na 10 lat
ujęcie Łukęcin	Ośrodek Wczasowy Pionier	gł. 24,0 m Qe=13,0 m ³ /h	Q _{hmax} =10,5 m ³ /h Q _{dśr} =10,0 m ³ /d średnia z całego roku Q _{dśr} =50,0 m ³ /d – średnia z sezonu VII - VIII	Brak	BOŚ.FK-T.6223-13-4/08 z dn. 17.12.2008 r. - na 20 lat
ujęcie Łukęcin	Ośrodek Wczasowo-Kolonijny Chorzwianka w Łukęcinie	Nr 1, gł. 42,50 m Qe=1,5 m ³ /h Nr 2a, gł. 29,0 m Qe=9,0 m ³ /h	Q _{hmax} =6,0 m ³ /h Q _{dśr} =7,0 m ³ /h średnia z całego roku Q _{dśr} =35,0 m ³ /h średnia z sezonu VII - VIII	Brak	BOŚ.FK-T.6223-02-2/09 z dn. 27.02.2009 r. - na 20 lat

Źródło: Pozwolenia wodnoprawne na ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych przekazane przez Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

Na przestrzeni lat 2004 – 2008 ogólne ilości wody dostarczonej gospodarstwom domowym i zbiorowego zamieszkania kształtowały się następująco:

Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 - 2008
TABELA 13.

Rok	Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym w ciągu roku w dam ³ (tys. m ³)
	Teren powiatu
2004	2 174,0
2005	1 994,8
2006	2 021,3
2007	1 887,2
2008	1 956,7

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

TABELA 14. Pobór wód [m³] na cele komunalne przez poszczególne przedsiębiorstwa i zakłady na terenie powiatu kamieńskiego

Rok	Przedsiębiorstwo / Zakład									
	ZGKiM Wolin	ZWiK Międzyzdroje	ZK Świerzno	ZWiK Dziwnów			PGK Kamień Pom.	PUWIS Nowogard	ZUP Golczewo	WZ Goleniów
				Kamień Pom.	Wolin	Dziwnów				
2007	b.d.	754 283	b.d.	508,1	246,3	-	559 300	b.d.	403	b.d.
2008	b.d.	809 379	272 616	501,5	270,4	-	665 200	b.d.	435	b.d.
2009	b.d.	767 330	336 564	548,7	252,2	40,6	550 400	b.d.	381	b.d.

Źródło: dane pozyskane od poszczególnych Przedsiębiorstw

3.1.1.2. PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE UJĘCIA WÓD DLA CELÓW GOSPODARCZYCH, ROLNICZYCH I INNYCH

TABELA 15. Wykaz podmiotów posiadających pozwolenie wodnoprawne na pobór wód z ujęć podziemnych i powierzchniowych dla celów gospodarczych i rolniczych

Nazwa ujęcia / lokalizacja	Właściciel / użytkownik	Studnia / głębokość / wydajność	Wielkość poboru wody	Nr decyzji Data wystawienia Data obowiązywania pozwolenia
GINA KAMIEŃ POMORSKI				
ujęcie Kamień Pomorski	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kamieniu Pomorskim	Nr 1, gł. 320 m Q=4,97 m ³ /h Nr 2, gł. 20,0 m Q=10,05 m ³ /h	Q _{maxh} =10,0 m ³ /h Q _{maxd} =100,0 m ³ /d	BOŚ.I.K.6223-7/2001 z dn. 16.05.2001 r. - do 30.05.2006 r.
ujęcie Kamień Pomorski	Polski Związek Działkowców - Zarząd Pracowniczego Ogrodu Działkowego w Kamieniu Pomorskim	Nr 1, gł. 14,0 m Qe=11,0 m ³ /h Nr 2, gł. 15,5 m Qe=11,0 m ³ /h	Q _{maxh} =11 m ³ /h Q _{maxd} =176 m ³ /d	BOŚ.I.K.6223-15/2/01 z dn. 05.10.2001 r. - do 30.10.2004 r.
ujęcie Buniewice	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie Oddział Zielonogórski Zakład Górnictwa Nafty i Gazu Zielona Góra	Nr 1 Q _{maxh} =0,6 m ³ /h, Q _{maxd} =7,1 m ³ /d	Q _{śrd} =3,7 m ³ /d	BOŚ.PK.6223-3/03 z dn. 15.10.2003 r. - na 15 lat
			Q _{śrd} =25 m ³ /d pobór wód powierzchniowych do celów p.poż.	BOŚ.PK.6223-4/05 z dn. 14.09.2005 r. - na 20 lat
ujęcie Jarszewo	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie Oddział Zielonogórski Zakład Górnictwa Nafty i Gazu Zielona Góra	Nr 1, gł. 14,0 m Q=4m ³ /h	Q _{śrd} =27,8 m ³ /d	BOŚ.PK.6223-11/03 z dn. 16.01.2004 r. - na 10 lat
GINA WOLIN				
ujęcie m. Kołczewko	WBW AQUA Sp. z o.o. Zakład Pracy Chronionej w Dobrej Szczecińskiej	pracujące naprzemiennie Nr 1, gł. 28,0 m Qe=30,0 m ³ /h Nr 2, gł. 27,0	Q _{maxh} =15,0m ³ /h Q _{maxd} =200,0m ³ /d	BOŚ.I.K.6223-3/01 z dn. 29.03.2001 r. - do 31.12.2001 r.
			Q _{maxh} =30,0 m ³ /h Q _{maxd} =600 m ³ /d	BOŚ.I.K.6223-22/2/01 z dn. 14.12.2001 r. - do 31.12.2006 r.

ujęcie Wiejkowo	Gospodarstwo Rolne Michał Kaszuba	Nr 1A, gł. 34,0 m $Q_e=25,0 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}}=20 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxd}}=160 \text{ m}^3/\text{d}$	BOŚ.I.K.6223-31/01 z dn. 28.12.2001 r. - do 31.12.2002 r.
		Nr 2, gł. 46,0 m $Q_e=25,0 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{śrd}}=130,0 \text{ m}^3/\text{d}$	BOŚ.PK.6223-1/04 z dn. 3.03.2004 r. - na 10 lat
ujęcie Kołczewo	GOLF AMBER BALTIC Sp. z o.o. Kołczewo	Pobór wody z Kan. Kołczewo „G” w km 1+225 rowem „X” oraz przerzut przez jez. Recze do nawodnienia pola golfowego	Z rowu „X” $Q_{\text{śrd}}=220 \text{ m}^3/\text{d}$ Z kanału Kołczewo „G” $Q_{\text{śrd}}=571 \text{ m}^3/\text{d}$	BOŚ.PK.6223-20/03 z dn. 2.07.2004 r. - na 10 lat
ujęcie Wisetka	Osoby prywatne	Nr 1, gł. 58,5 m $Q=6,0 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{śrd}}=2,0 \text{ m}^3/\text{d}$	BOŚ.PK.6223-11/04 z dn. 09.2005 r. - na 10 lat
GINA MIĘDZYDROJE				
ujęcie Międzyzdroje	Polski Koncern Naftowy Orlen w Szczecinie	Jedna studnia głębiniowa Nr S-2, gł. 24,5m $Q=4,9 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}}=1,50 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxd}}=15,36 \text{ m}^3/\text{d}$	BOŚ.I.K.6223-47/00 z dn. 21.12.2000 r. - do 31.10.2002 r.
			$Q_{\text{śrd}}=14,79 \text{ m}^3/\text{d}$	BOŚ.I.K.6223-21/3/02 z dn. 26.03.2003 r. - na 10 lat
GINA GOLCZEWO				
ujęcie Stacja kolejowa Wysoka Kamieńska	PKP S.A. Centrala Zakład Gospodarowania Nieruchomościami Szczecin	Nr 1, gł. 3,46 m $Q_{\text{hmax}}=4 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{śrd}}=36 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{śrh}}=10 \text{ m}^3/\text{h}$	BOŚ.I.K.6223-29/00 z dn. 11.12.2000 r. - do 31.12.2003 r.
			$Q_{\text{śrd}}=38 \text{ m}^3/\text{d}$	BOŚ.PK.6223-8/04 z dn. 31.12.2004 r. - na 10 lat Wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-29/00
GINA DZIWNÓW				
Międzywodzie	Urząd Morski w Szczecinie	-	$Q_{\text{śrd}}=1200 \text{ m}^3$ - pobór wód powierzchniowych $Q_{\text{maxd}}=2160 \text{ m}^3$ odprowadzanie wód porefulacyjnych	BOŚ.PK.6223-1/05 z dn. 04.07.2005 r. - na 10 lat

Źródło: Pozwolenia wodnoprawne na ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych przekazane przez Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

3.1.1.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA

Dane na temat sieci wodociągowej na terenie powiatu kamieńskiego przedstawia poniższa tabela. Informacje pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.

TABELA 16. Dane dotyczące wodociągów na terenie powiatu kamieńskiego (stan na koniec 2008 r.)

Informacje		Wartość	
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]		285,3	
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie lub administracji gmin [km]		135,8	
długość czynnej sieci rozdzielczej stanowiącej własność gmin, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej [km]		135,8	
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]		6766	
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]		1 956,7	
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach [osoby]		2 4957	
ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogólnie [osoby]		42 992	
korzystający z instalacji [% ogółu ludności]	w miastach	89,9	98,7
	na wsi		80,0
sieć rozdzielcza na 100 km ²	w miastach	28,4	209,0
	na wsi		20,5
zużycie wody na 1 mieszkańca [m ³]	w miastach	41,0	40,9
	na wsi		41,2
zużycie wody na 1 korzystającego / odbiorcę [m ³]	w miastach	45,5	41,1
	na wsi		51,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

Dane na temat sieci wodociągowej, dotyczące poszczególnych elementów tej sieci na terenie powiatu w latach 2004 – 2008 według danych zawartych w Banku Danych Regionalnych GUS przedstawiono w poniższych tabelach.

TABELA 17. Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008

Rok	Długość czynnej sieci rozdzielczej w km	
	Teren powiatu	
2004	285,3	
2005	290,9	
2006	276,4	
2007	277,9	
2008	285,3	

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

TABELA 18. Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008

Rok	Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w sztukach	
	Teren powiatu	
2004	5 950	
2005	6 188	
2006	6 215	
2007	6 586	
2008	6 766	

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008

TABELA 19.

Rok	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	
	Teren powiatu	
2004	43 363	
2005	42 253	
2006	42 419	
2007	42 707	
2008	42 992	

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Dane na temat sieci wodociągowej na terenie powiatu kamieńskiego (wg podmiotów)

TABELA 20.

Wskaźnik	Ogółem powiat	gm. Kamień Pomorski			gm. Wolin			gm. Międzyzdroje	gm. Golczewo	gm. Dziwnów	gm. Świerżno
		PGK Kamień Pom.	PUWIS Nowogard	ZWiK Dziwnów	ZGKiM Wolin	ZWiK Dziwnów	WZ Goleniów	ZWiK Międzyzdroje	ZUP Golczewo	ZWiK Dziwnów	ZK Świerżno
Długość sieci wodociągowej [km]	-	38	b.d.	6	15,7	1	b.d.	29,9	64,5	32,0	47,1
Ilość przyłączy wodociągowych [szt.]	-	1 510	b.d.	208	458	b.d.	b.d.	706	1 286	924	473
Długość przyłączy wodociągowych [km]	-	3,4	b.d.	3,5	4,2	b.d.	b.d.	8,4	10,3	16,5	14,5
Ilość ludzi korzystających	-	b.d.	b.d.	878	ok. 4 900	b.d.	b.d.	7 020	6 100	4 022	4 360
Rury azbestowe [km]	-	5,3	b.d.	b.d.	ok. 10	b.d.	b.d.	1,503	4,5	7,0	28,8
Woda pobrana z ujęć [dam ³]	-	550,4	b.d.	548,7	229,6	252,2	b.d.	767,3	b.d.	40,6	b.d.
Hydranty [szt.]	-	139	b.d.	b.d.	61	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	186

Źródło: dane pochodzą od poszczególnych podmiotów zajmujących się wodociągami na terenie powiatu kamieńskiego (stan na koniec 2009 r.)

3.1.1.4. JAKOŚĆ WÓD UJMOWANYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZAOPATRZENIA MIESZKAŃCÓW DO CELÓW BYTOWYCH

Eksploatatorzy ujęć wód podziemnych zobowiązani są do wykonywania regularnych badań jakości wody surowej i uzdatnionej na podstawie przepisów Prawa Wodnego oraz postanowień pozwoleń wodnoprawnych.

Na terenie powiatu kamieńskiego kontrolę stanu ujmowanych i oczyszczanych wód podziemnych na eksploatowanych ujęciach, a także kontrolę wody na sieci wodociągowej prowadzi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kamieniu Pomorskim.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi powinna spełniać wymagania Rozporządzenia Min. Zdrowia z dn. 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007 Nr 61 poz. 417).

Oceny przydatności wody określa się dla parametrów fizykochemicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych. Wymagania jakim powinna odpowiadać woda określono w załącznikach do ww. rozporządzenia. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określana jest dla:

- wody surowej (woda ujmowana z ujęcia i wprowadzana do stacji uzdatniania);
- wody uzdatnionej podawanej do sieci ze SUW;
- wody w punktach czerpania przez konsumentów (woda na sieci wodociągowej).

Zakres badanych wskaźników jest uzależniony od formy monitoringu (kontrolny lub przeglądowy).

W 2009 roku, w powiecie kamieńskim, próbki do badań jakości wód były pobierane z następujących punktów:

Gmina	Gmina Wolin:	Kamień Pomorski:	Dziwnów:	Golczewo:	Świerzno:
Międzyzdroje:	WP Wolin	WP Strzeżewo	WP Łukęcin	WP Golczewo	WP Świerzno
WP Międzyzdroje	WP Chynowo	WP Miłachowo	WL ZHP	WP Kłęby	WP Kępica
WP Wapnica	WP Dargobądz	WP Rzewnowo	Grunwald	WP Kretlewo	WP Sulikowo
WL Grodno II	WP Dobropole	WP Radawka	Wiselka	WP Mechowo	WP Ciestaw
	WP Kołczewo	WP Rekowo –	WL Berko Sp.	WP Niemica	WP Gostyniec
	WP Ładzin	Borzysław	z o.o. Łukęcin	WP Unibórz	WP Jatki
	WP Międzyzdroje	WP Rarwino	WL OWK		WP Gostyń
	WP Piaski Wlk.	WP Sibir	Chorzowianka		WP Kaleń
	WP Reclaw	WP Żółcino	Łukęcin		WP Chomino
	WP Rzeczyn	WP Jarszewo	WL OW Bajka		WP Stuchowo
	WP Sierosław	WP Górki Pom.	Łukęcin		
	WP Skoszewo	WP Świniec	WL OW Pionier		
	WP Wiejkowo	WP Śniatowo	Łukęcin		
	WP Wiselka	WP Giżkowo	WL ZHP Nowa		
	WP Zagórze	WP Chrzastowo	Sól		
	WP Ostromice	WP Kamień Pom.	WL Skrzat		
	WP Świętousć	WP Benice	Łukęcin		
		WL DPS Śniatowo	WL ZHP Żary		
			Łukęcin		
			WL AGH		
			Kraków Łukęcin		
			WL Wrzos		
			Łukęcin		

Najczęściej przekraczаныmi wskaźnikami były:

- mętność (30 razy),
- żelazo (25 razy),
- chlorki (9 razy),
- sól (2 razy),
- mangan (26 razy),
- utlenialność (1 raz),

- jon amonowy (13 razy),
- nikiel (1 raz),
- enterokoki kałowe (7 razy),
- ogólna liczba mikroorganizmów po 72 h (20 razy),
- ogólna liczba mikroorganizmów po 48 h (2 razy),
- bakterie grupy Coli (12 razy),
- chlor wolny (1 raz),
- utlenialność z KmnO_4 (2 razy),
- barwa (3 razy),
- odczyn pH (3 razy).

Woda, po odpowiednim uzdatnieniu, do wartości odpowiadających normom w rozporządzeniu, została wprowadzona do sieci.

Zapewne niezadowolający jest również stan jakościowy wód podziemnych pobieranych z wielu prywatnych studni. Podobnie jak przy ujęciach komunalnych, częściowo wynika to z uwarunkowań naturalnych i stanowi ich cechę trwałą. W związku z tym woda dla zaopatrzenia ludności powinna być skutecznie uzdatniana. Wymaga to ciągłej modernizacji urządzeń eksploatowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe. Wskazuje to na konieczność ciągłych modernizacji lub podłączenia wodociągów lokalnych do wodociągu centralnego, ponieważ w dużym zakładzie uzdatniania łatwiej jest zapewnić odpowiednie parametry wody.

Elementem, jaki może również wpływać negatywnie na jakość ujmowanych wód jest to, że część instalacji jest wykonana z rur cementowo – azbestowych. Uszkodzenie tego typu instalacji może spowodować przedostawanie się cząstek azbestowych do wody, a tym samym może to zagrażać zdrowiu mieszkańców powiatu. W eksploatacji każdego przedsiębiorstwa (zakładu) znajduje się jakiś odcinek sieci wykonany z tego materiału. Ewidencja znajduje się w rozdziale 3.1.1.3 (powyżej).

3.1.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

3.1.2.1. SIEĆ KANALIZACYJNA

3.1.2.1.1. KANALIZACJA BYTOWA

Siecią kanalizacyjną na terenie powiatu kamieńskiego zajmują się następujące podmioty:

1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Przy Wodociągach 3, 72 – 500 Międzyzdroje:
 - gmina Międzyzdroje: miasto Międzyzdroje, Wapnica, Wicko, Lubin.
2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Szczecińska 2, 72 – 400 Kamień Pomorski:
 - gmina Kamień Pomorski: Kamień Pomorski.

3. Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych Sp. z o.o., ul. 700-Lecia 14/2, 72 – 200 Nowogard:
- brak danych.
4. Zakład Usług Publicznych, ul. Zwycięstwa 12, 72 – 410 Golczewo:
- gmina Golczewo
5. Zakład Komunalny, Świerzno 22, 72 – 405 Świerzno:
- gmina Świerzno: Świerzno, Stuchowo, Kępica, Starza, Gostyń
6. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wolinie, ul. Świerczewskiego 4a, 72 – 510 Wolin:
- gmina Wolin: miasto Wolin, wsie: Piaski Wielkie, Dargobądz, Wisetka (ścieki odprowadzane do oczyszczalni w Międzywodziu).
7. Zakład Wodociągów i Kanalizacji, ul. Mickiewicza 19, 72 – 420 Dziwnów:
- gmina Dziwnów: Dziwnów, Dziwnówek, Międzywodzie, Łukęcin.

Dane dotyczące kanalizacji na terenie powiatu kamieńskiego

TABELA 21. (stan na koniec 2008 r.)

Informacje		Wartość	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]		185,8	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie lub administracji gmin [km]		115,9	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gmin, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej [km]		88,8	
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]		4194	
ścieki odprowadzone [dam ³]		2 152,0	
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach [osoby]		22 211	
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogólnie [osoby]		29 931	
korzystający z instalacji [% ogółu ludności]	w miastach	62,6	87,9
	na wsi		34,2
sieć rozdzielcza na 100 km ²	w miastach	18,5	173,2
	na wsi		11,7

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Dane na temat sieci kanalizacji bytowej na terenie powiatu w latach 2004 – 2008 według danych zawartych w Banku Danych Regionalnych GUS przedstawiono w poniższych tabelach.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu

TABELA 22. kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008

Rok	Długość czynnej sieci rozdzielczej w km	
	Teren powiatu	
2004	156,8	
2005	157,3	
2006	154,6	
2007	154,0	
2008	185,8	

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

**Liczba połączeń prowadzących do budynków
mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na
terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat**

TABELA 23. 2004 – 2008

Rok	Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w sztukach
	Teren powiatu
2004	3 162
2005	3 131
2006	3 530
2007	3 920
2008	4 194

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

**Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na
terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat**

TABELA 24. 2004 – 2008

Rok	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
	Teren powiatu
2004	28 788
2005	28 705
2006	28 791
2007	29 231
2008	29 931

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Na podstawie danych przekazanych przez podmioty zajmujące się kanalizacją na terenie powiatu kamieńskiego, długość sieci kanalizacyjnej jest następująca:

**Dane na temat sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kamieńskiego
(wg podmiotów)**

TABELA 25.

Wskaźnik	Ogółem powiat	gm. Kamień Pomorski		gm. Wolin	gm. Międzyzdroje	gm. Golczewo	gm. Dziwnów	gm. Świerżno
		PGK Kamień Pom.	PUWIS Nowogard	ZGKiM Wolin	ZWiK Międzyzdroje	ZUP Golczewo	ZWiK Dziwnów	ZK Świerżno
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	-	31,1	b.d.	40,2	32	9,4	25,2	6,8
Ilość przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	-	1 281	b.d.	626	681	583	899	365
Długość przyłączy kanalizacyjnych [km]	-	3,4	b.d.	7,4	8,9	11,8	13,5	2,94
Ilość przepompowni [szt.]	-	8	b.d.	19	14	5	27	7
Liczba osób korzystających	-	b.d.	b.d.	5 800	6 580	b.d.	4 500 (poza sezonem) 42 000 (w sezonie)	2 872

Ilość ścieków odprowadzonych [dam ³]	-	390,2	b.d.	204,6	559,0	138	652,1	b.d.
Stacje zlewne [szt.]	-	b.d.	b.d.	1	1	1	1	b.d.

Źródło: dane pochodzą z poszczególnych podmiotów zajmujących się kanalizacją na terenie powiatu kamieńskiego (stan na koniec 2009 r.)

3.1.2.1.2. CHARAKTERYSTYKA AGLOMERACJI KANALIZACYJNYCH NA TERENIE POWIATU KAMIEŃSKIEGO

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków jest realizowany przez gminy powiatu kamieńskiego. We wszystkich gminach sukcesywnie rozbudowywana jest kanalizacja sanitarna, co w efekcie prowadzi do poprawienia stanu czystości wód na terenie powiatu.

Dla poszczególnych gmin powiatu zostały wyznaczone aglomeracje kanalizacyjne na podstawie art. 43 ust. 2a ustawy z dn. 18.07.2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 239 poz. 2019, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Min. Środowiska z dn. 22.12.2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. 2004 r. nr 283 poz. 2841).

Dla gminy Kamień Pomorski wyznaczono Aglomerację Kamień Pomorski na podstawie Rozporządzenia Nr 40/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 27.06.2007 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kamień Pomorski (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 82 poz. 1331). Rozporządzenie to jest rozporządzeniem nowym w stosunku do wydanego w 2006 r. Rozporządzenia Nr 61/2006 z dn. 16.03.2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kamień Pomorski (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 45 poz. 800). Wyznaczono aglomerację Kamień Pomorski o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 25 067 z oczyszczalnią w miejscowości Mokrawica. Aglomerację tworzą miejscowości: Kamień Pomorski, Mokrawica, Wrzosowo, Radawka, Strzeżewko, Strzeżewo, Buniewice, Chrząższczewo, Żółcino, Grabowo, Chrząstowo, Świniec, Trzebieszewo, Borucin, Miłachowo, Skarchowo, Jarszewo, Buszęcin, Gościśław, Rzewnowko, Rzewnowo, Rarwino, Grębowo, Szumiąca, Ducino, Jarzysław, Rekowo, Połchowo, Dusin, Kukułowo, Sibin, Rozwarowo.

Dla gminy Wolin wyznaczono Aglomerację Wolin na podstawie Rozporządzenia Nr 17/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 15.02.2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Wolin (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 26 poz. 429). Wyznaczono aglomerację Wolin o liczbie RLM 10 175 z oczyszczalnią w miejscowości Wolin. Aglomerację tworzą miejscowości: Wolin, Warnowo, Kodrąbek, Ładzin, Kodrąb, Sierosław, Łuskowo, Korzęcin, Jarzębowo, Dargobądz, Karnocice, Sułomino, Mokrzyca Wielka, Mokrzyca Mała, Unin, Darzowice, Płocin, Jaromierz, Laska, Dramino, Piaski Wielkie, Reclaw, Gogolice, Zagórze, Rzeczyn, Wiejkowo, Troszynek, Mierzęcin, Parłówko, Ostromice, Skoszewo.

Dla gminy Międzyzdroje wyznaczono dwie Aglomeracje: Aglomerację Międzyzdroje i Aglomerację Wapnica. Na podstawie Rozporządzenia Nr 29/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 22.02.2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Międzyzdroje (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 32 poz. 560). Wyznaczono

aglomerację Międzyzdroje o liczbie RLM 25 160 z oczyszczalnią w miejscowości Międzyzdroje. Aglomerację tworzą miejscowości: Międzyzdroje, Lubiewo. Na podstawie Rozporządzenia Nr 31/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 22.02.2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Wapnica (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 32 poz. 562). Wyznaczono aglomerację Wapnica o liczbie RLM 2 500 z oczyszczalnią w miejscowości Wapnica. Aglomerację tworzą miejscowości: Wapnica, Zalesię, Wicko, Kępa, Trzciągowo, Lubin.

Dla gminy Świerzno wyznaczono Aglomerację Świerzno na podstawie Rozporządzenia Nr 22/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 16.02.2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Świerzno (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 26 poz. 436). Wyznaczono aglomerację Świerzno o liczbie RLM 3 580 z oczyszczalnią w miejscowości Świerzno. Aglomerację tworzą miejscowości: Świerzno, Stuchowo, Kępica, Starza, Ciesław.

Dla gminy Dziwnów wyznaczono Aglomerację Dziwnów na podstawie Rozporządzenia Nr 23/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 16.02.2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Dziwnów (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 26 poz. 437). Wyznaczono aglomerację Dziwnów o liczbie RLM 27 200 z oczyszczalnią w miejscowości Międzywodzie. Aglomerację tworzą miejscowości: Dziwnów, Międzywodzie, Dziwnówek, Łukęcin, Wisetka, Kołczewo, Żółwino, Warnowo, Łowno, Zastań, Granik, Rekowo, Chynowo, Łojczyń, Domysłów oraz północno – wschodni obszar gminy Międzyzdroje (ośrodki wypoczynkowe Grodno I i II).

Dla gminy Golczewo wyznaczono Aglomerację Golczewo na podstawie Rozporządzenia Nr 30/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 22.02.2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Golczewo (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 32 poz. 561). Wyznaczono aglomerację Golczewo o liczbie RLM 7 680 z oczyszczalnią w miejscowości Golczewo. Aglomerację tworzą miejscowości: Golczewo, Kozielice, Dargoszewo, Wysoka Kamieńska, Baczyśław, Kretlewo, Gadam, Samlino, Kłęby.

3.1.2.1.3. KANALIZACJA DESZCZOWA

Kanalizacja burzowa (deszczowa) służy do odprowadzania wód opadowych i roztopowych ze szczelnych nawierzchni terenów zurbanizowanych. Realizowana jest najczęściej w postaci sieci kanałów i rurociągów odprowadzających wodę do odbiornika naturalnego (rzeki, jeziora, rowu melioracyjnego, do gruntu) lub do systemu kanalizacji ogólnospławnej. O ile ścieki opadowe z dachów, czy innych powierzchni relatywnie mało zanieczyszczonych mogą być odprowadzane bezpośrednio do odbiornika, to ścieki opadowe z powierzchni parkingów, stacji paliw, czy terenów utwardzonych zakładów przemysłowych, są silnie zanieczyszczone substancjami toksycznymi i powinny być wyposażone w separatory lub inne urządzenie podczyszczające wody.

Każdorazowo, o wyposażeniu takiego terenu i odpływu ścieków opadowych w specjalne urządzenia decyduje indywidualna ocena danego obszaru oraz określone rozporządzenie – Rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 r. nr 137 poz. 984 z późn. zm.). Zgodnie z tym rozporządzeniem wody pochodzące z zanieczyszczonych

powierzchni szczelnych terenów (w ilości podanej w rozporządzeniu): przemysłowych, składowych, baz transportowych, portów, lotnisk, miast, budowli kolejowych, dróg kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych klasy G, parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha, magazynowania i dystrybucji paliw, powinny być oczyszczane jeżeli zawierają substancje zanieczyszczające w ilości przekraczającej 100 mg/l zawiesin ogólnych oraz 15 mg/l węglowodorów ropopochodnych.

Wody opadowe lub roztopowe pochodzące z innego rodzaju powierzchni (nie wymienionych w rozporządzeniu) mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi bez oczyszczania.

W poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego zostały wydane pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych dla następujących podmiotów:

TABELA 26. Wykaz podmiotów, które posiadają pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie wód opadowych do wód lub do ziemi

Decyzja	Podmiot odpowiedzialny	Miejsce odprowadzenia	Odbiornik	Parametr odpływu	Zlewnia całkowita [ha]	Urządzenie oczyszczające
GMINA KAMIEŃ POMORSKI						
BOŚ.PK.6223-9/03 z dn. 17.06.2003 r. - na 15 lat	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie	Droga wojewódzka nr 103 (ul. Gryficka) m. Kamień Pomorski	W km 0+350 kanalizacja deszczowa W km 0+350 - 1+008,82 rowy przydrożne	$Q_{max}=2815m^3/rok$	0,312	W km 0+350 wpusty deszczowe z osadnikami. W km 0+350 do km1+008,82 skarpowo poprzez powierzchnie trawiaste, rowy przydrożne
BOŚ.PK.6223-21/03 z dn. 24.02.2004 r. - na 10 lat	Polskie Górnictwo Naftowe Oddział Zielonogórskiego Zakładu Górnictwa Nafty i Gazu w Zielonej Górze	Teren Ekspedytu Ropy Naftowej Jarszewo Miłachowo	Bezpośredni - rów melioracyjny Pośredni – Zat. Cicha na Zalew. Szczecińskim	$Q_{maxd}=32,0m^3/d$	-	Separator produktów ropopochod.
BOŚ.PK.6223-12/04 z dn. 29.04.2005 r. - na 10 lat	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Kamieniu Pomorskim	Teren miasta Kamień Pomorski	W-25c rzeka Świniec W-46, W-66, W-81, W-111 – Zalew Kamieński	W-25c $Q_{max}=484,0 l/s$ W-46 $Q_{max}=668,4 l/s$ W-66 $Q_{max}=133,0 l/s$ W-81 $Q_{max}=735,0 l/s$ W-111 $Q_{max}=669,0 l/s$ zaw. og. 100,0mg/l ropopochodne - 15,0mg/l	11,0	W-25c, W-46, W-66, W-81 W-111 separator
BOŚ.PK.6223-10/05 z dn. 27.12.1005 r. - zm. dec. z dn. BOŚ.I.K.6224-2/4/02 z dn. 14.06.2002r. - na 10 lat	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie	Droga wojewódzka nr 107 Rekowo	Do rzeki Wólczenicy: wylot W-1, W-1a Do rzeki Struga Rekowska: wylot W-2	$Q_{max/s}=61,7dcm^3/s$ do rzeki Wólczenicy $Q_{max/s}=26,7dcm^3/s$ do rzeki Struga Rekowska	0,5358 0,108 0,2736	wylot w m. Rekowo: separator ropopochodny, osadnik

BOŚ.PK.6223-11/05 z dn. 27.12.2005 r. - na 10 lat	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie	Droga wojewódzka nr 107 Jarzyśław	Rów melioracyjny	$Q_d=16,63 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\max}=18,48 \text{ l/s}$	0,3	Separator koalescencyjny z osadnikiem
BOŚ.FK-T.6223-10-2/09 z dn. 24.04.2009 r.	Celowy Związek Gmin R-XXI z Nowogardu	Stacja Przeladunkowej Odpadów m. Mokrawica	Do ziemi, ze zbiornika wód opadowych doprowadzonych kanaliz. deszczową z terenu zakładu	$Q_{\max h}=5,40 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}}=5,80 \text{ m}^3/\text{d}$	0,4301	Osadnik piasku, separator
GMINA WOLIN						
BOŚ.PK.6223-8/05 z dn. 31.10.2005 r. - 10 lat	"Kappa" Sp. z o.o. ze Szczecina	Odwodnienie stanowisk transformatorów stacji elektroenergetycznej Jagniątkowo Wiejkowo	Do ziemi poprzez studnie chłonne	$Q_{\max/s}=1,21 \text{ dm}^3/\text{s}$	80,73 m^2	Sedymentacyjno-flotacyjny separator oleju
BOŚ.PK.6223-6/07 z dn. 09.03.2007 r.	Burmistrz Wolina	ulice Wolina	Rów melioracyjny	$Q_{\max}=185 \text{ dm}^3/\text{s}$	-	Odstojnik – osadnik piasku, separator lamelowy substancji ropopochodnych
BOŚ.FK-T.6223-21-2/09 z dn. 05.01.2010 r. - na 10 lat	Vattenfall Wolin - North Sp. z o. o. Gliwice	Odwodnienie stanowisk transformatorów podstacji energetycznej Reclaw	Do ziemi poprzez studnie chłonne	$Q=0,07 \text{ l/s}$ $Q_d=0,03 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r=10,95 \text{ m}^3/\text{rok}$	0,007	Studnia z osadnikiem, separator koalescencyjny
GMINA MIĘDZYDROJE						
BOŚ.I.K.6210-24/2000 z dn. 23.08.2000 r.	Polski Koncern Naftowy Orlen S.A. w Szczecinie	Teren stacji paliw PKN Orlen w Międzyzdrojach	Kanał „Międzyzdroje - Zdrój”	$Q_{\text{śrd}}=67,1 \text{ m}^3/\text{d}$	0,6	Separator lamelowy
BOŚ.I.K.6223-21/3/02 z dn. 26.03.2003 r. - na 10 lat	Polski Koncern Naftowy Orlen S.A. w Szczecinie	Połączenie dachowe, tereny utwardzone i skarpy	Wody pomierzch. Kanał Stary Zdrój	$Q_{\text{śrd}}=66,0 \text{ m}^3/\text{d}$	0,6	Separator lamelowy
BOŚ.FK-T.6223-22/07 z dn. 07.12.2007 r.	MARINA INVEST Sp. z o.o. Szczecin	Zespół Hotelowo – Apartamentowo - Mieszkalny ul. Gryfa Pom.	Do ziemi	$Q_{\max}=133,28 \text{ l/s}$ $Q_d=119,95 \text{ m}^3/\text{d}$	1,52	System skrzynek podziemnych rozsączających
BOŚ.FK-T.6223-25/07 z dn. 31.12.2007 r.	Gmina Międzyzdroje	Teren ulic i placów utwardzonych Międzyzdroje	Zlewnia nr 1 - do ziemi Zlewnia nr 2 - do wód Kan. Stary Zdrój	Zlewnia nr 1: $Q_{\max s}=13,9 \text{ l/s}$ $Q_{\max d}=12,5 \text{ m}^3/\text{d}$ Zlewnia nr 2: $Q_{\max s}=24,3 \text{ l/s}$ $Q_{\max d}=21,9 \text{ m}^3/\text{d}$	Zlewnia nr 1 0,9240 Zlewnia nr 2 1,6200	Osadniki piasku
BOŚ.FK-T.6223-02/08 z dn. 25.03.2008 r. - na 10 lat	COMFORTIME BALTICA Sp. z o.o. Warszawa	Teren zespołu budynków apartamentowych Międzyzdroje	Do ziemi	$Q_{\max}=64,71 \text{ dm}^3/\text{s}$ $Q_d=58,4 \text{ m}^3/\text{d}$	0,1000	System skrzynek podziemnych rozsączających
BOŚ.FK-T.6223-08/08 z dn. 09.07.2008 r. - na 10 lat	ARKADIA INWESTYCJE Sp. z o.o. Międzyzdroje	Zespół budynków mieszkalno – wypoczynkowych Międzyzdroje	Do ziemi	$Q_{\max}=66,4 \text{ l/s}$ $Q_d=60,0 \text{ m}^3/\text{d}$	0,44	System skrzynek rozsączających, osadnik piasku

BOŚ.FK-T.6223-14-4/08 z dn. 10.12.2008 r. - zm. dec. BOŚ.FK-T.6223-09/09 z dn. 07.04.2009 r.	PKO Inwestycje-Międzydroje	Odwodnienie wykopu i czasowy zrzut wody do Zatoki Pomorskiej obr. 16 Międzydroje	Do Zatoki Pomorskiej	$Q=2(2Q_1+6Q_2)$ $=46,2 \text{ m}^3/\text{h}$		Filtr kamienny gabionowy
BOŚ.FK-T.6223-16-2/08 z dn. 10.12.2008 r.	Statoil Poland Warszawa	Teren stacji paliw z myjnią samochodów Międzydroje	Do ziemi poprzez rów melioracyjny	$Q_{\text{max}}=23,4 \text{ l/s}$ $Q_d=21,1 \text{ m}^3/\text{d}$	0,2	Osadnik piasku, separator koalescencyjny
BOŚ.FK-T.6223-01-2/09 z dn. 09.02.2009 r.	Kancelaria Radców Prawnych Piasecki & Partnerzy Poznań	Teren Pawilonu Handlowego obr. 19 Międzydroje	Rów melioracyjny	$Q_{\text{max}}=18,72 \text{ l/s}$ $Q_d=16,86 \text{ m}^3/\text{d}$	0,08	Koalescencyjny separator olejów i benzyny, osadnik piasku
BOŚ.FK-T.6223-19-2/09 z dn. 25.11.2009 r.	MARINA INVEST Sp. z o.o. Warszawa	Zespół Hotelowo – Apartamentowo - Mieszkalny obr. 16 Międzydroje	Do ziemi poprzez rów melioracyjny	$Q_{\text{śrd}}=4,8 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxr}}=1751 \text{ m}^3/\text{rok}$ $Q_{\text{maxs}}=112,78 \text{ dm}^3/\text{s}$ $Q_{\text{obl.}}=13,01 \text{ dm}^3/\text{s}$	3,2297	Separator koalescencyjny z osadnikiem
GMINA GOLCZEWO						
BOŚ.PK.6223-20/07 z dn. 11.07.2007 r.	Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. 09-411 Płock Region Inwestycji I Remontów ZACHÓD Poznań	Teren stacji paliw w Golczewie ul. Krótkiej	Do ziemi	Zlewnia nr 1: $Q_{\text{max}}=14,35 \text{ l/s}$ $Q_d=12,9 \text{ m}^3/\text{d}$ Zlewnia nr 2: $Q_{\text{max}}=11,99 \text{ l/s}$ $Q_d=10,79 \text{ m}^3/\text{d}$	0,6938	Zlewnia nr 1 - studnia chłonna Zlewnia nr 2 - separator koalescencyjny z osadnikiem piasku oraz studnia chłonna
GMINA DZIWNÓW						
BOŚ.I.K.6223-12/3/02 z dn. 9.08.2002 r.	Dom Zakonny Ojców Paulinów Łukęcin	Parkingi i powierzchnie dachowe	Kanał Strzeżewo-Radawka	$Q_{\text{śrd}}=59,0 \text{ m}^3/\text{d}$	0,5	Separator piasku i oleju
BOŚ.PK.6223-12/03 z dn. 20.02.2004 r. - na 10 lat	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie	Droga wojewódzka – ul. Słowackiego i Wybrzeże Kościuszkowskie Dziwnów	Cieśnina Dziwny	Wylot Nr 1: $Q_{\text{śrd}}=206,53 \text{ m}^3/\text{d}$ Wylot Nr 2: $Q_{\text{śrd}}=232,89 \text{ m}^3/\text{d}$	Wylot Nr1 2,961 Wylot Nr 2: 3,339	Wylot Nr 1: osadnik piasku, separator produktów ropop. Wylot Nr 2: osadnik piasku, separator produktów ropop.
BOŚ.PK.6223-13/03 z dn. 20.02.2004 r. – na 20 lat	Urząd Morski w Szczecinie	Nabrzeże Belony Dziwnów	Cieśnina Dziwny	$Q_{\text{śrd}}=18,50 \text{ m}^3/\text{d}$	2,0	Osadnik piasku, separator lamelowy olejów mineralnych
BOŚ.PK.6223-15/03 z dn. 03.12.2003 r. - na 10 lat	L&W Projekt Sp. z o.o. ze Szczecina	Połącze dachowe Dziwnów	Ziemia na terenie stacji paliw	$Q_d=1,59 \text{ m}^3/\text{d}$	90,0 m ²	Bez oczyszczania
BOŚ.FK-T.6223-24/07 z dn. 08.12.2008 r.	S.C."A&M" A. i M. Kaczorowscy Szczecin	Powierzchnie dachowe budynku mieszkalnego Międzywodzie	Do ziemi poprzez instalację drenarską	Zlewnia nr 1: $Q_{\text{max}}=9 \text{ l/s}$ $Q_d=8,1 \text{ m}^3/\text{d}$ Zlewnia nr 2: $Q_{\text{max}}=8,4 \text{ l/s}$ $Q_d=7,56 \text{ m}^3/\text{d}$ Zlewnia nr 3: $Q_{\text{max}}=4 \text{ l/s}$ $Q_d=3,6 \text{ m}^3/\text{d}$	-	Bez oczyszczania

BOŚ.FK-T.6223-10-5/08 z dn. 03.11.2008 r. - na 10 lat	Gmina Dziwnów	Teren przychodni zdrowia m. Dziwnów	Do ziemi	Q _{miarod.} =6,95 l/s Q _{max} =11,75 l/s Q ₁₅ =1,35 l/s Q _r =511,0 m ³ /rok Q _d =1,4 m ³ /d	1352m ²	Bez oczyszczania
---	---------------	--	----------	--	--------------------	------------------

Źródło: na podstawie pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód lub do ziemi przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

Ze względu na brak kompletnych i aktualnych danych dotyczących kanalizacji deszczowej na terenie powiatu kamieńskiego trudno jest określić stopień skanalizowania powiatu w tym zakresie. Konieczne jest przeprowadzenie ewidencji sieci kanalizacji deszczowej oraz rozbudowa tej sieci, ze względu na wymagania stawiane przez ochronę środowiska.

3.1.2.2. SYSTEMY INDYWIDUALNE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne z dn. 18.07.2001 r. (Dz. U. z 2005 r. nr 239 poz. 2019 z późn. zm.) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Do rozwiązań takich zaliczyć należy:

- budowa zbiorników bezodpływowych (szamb),
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.1.2.2.1. ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE

Ustawa nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej (art. 3, ust. 3). Z powodu braku prowadzenia takiej ewidencji w każdej gminie powiatu, trudno jest oszacować ilość zbiorników bezodpływowych w powiecie. Z danych uzyskanych od gmin wynika, że na ich terenie znajdują się następujące ilości zbiorników:

- w gm. Kamień Pomorski – brak szczegółowej ewidencji, ok. 3 – 4 tys.,
- w gm. Wolin – 850 (wg Sprawozdania SG-01 część 3B Gospodarka komunalna i mieszkaniowa, za rok 2008),
- w gm. Międzyzdroje – ok. 107 zbiorników (wg Sprawozdania SG-01 część 3B Gospodarka komunalna i mieszkaniowa, za rok 2008 zbiorników było 118, jednak w roku 2009 nastąpiła likwidacja kilku zbiorników),
- w gm. Golczewo – 518 (wg Sprawozdania SG-01 część 3B Gospodarka komunalna i mieszkaniowa, za rok 2009),
- w gm. Dziwnów – nie prowadzi się ewidencji (gmina jest w większości skanalizowana, większość zbiorników bezodpływowych zostało zlikwidowanych),
- w gm. Świerzno – nie prowadzi się ewidencji.

Dzięki ewidencji łatwiej byłoby określić stan, zagrożenia i potrzeby ochrony środowiska, a także kontrolować warunki utrzymania czystości i porządku przez właścicieli nieruchomości (brak zawierania umów). Jest to obecnie ważny problem w kwestii eksploatacji zbiorników bezodpływowych, ponieważ większość eksploatowanych zbiorników to urządzenia stare,

które nie gwarantują szczelności. Prowadzi to do bezpośredniego zagrożenia środowiska, a zwłaszcza wód gruntowych i powierzchniowych. Zasygnalizować należy również problem funkcjonujących zbiorników bezodpływowych na terenach ogrodów działkowych. Ich budowa na terenie ogrodów jest nielegalna, a częstość i sposób ich opróżniania jest także niezgodna z zasadami ochrony środowiska.

Każda gmina posiada regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Jest on jednym z podstawowych aktów prawa miejscowego w zakresie zagadnień ochrony środowiska. Nakłada on na właścicieli i zarządców nieruchomości szereg obowiązków związanych z gospodarką odpadami oraz obowiązki związane z gospodarką nieczystościami płynnymi. W poszczególnych gminach powiatu obowiązują następujące Regulaminy:

- gm. Kamień Pomorski – Uchwała Nr XXXIV/329/06 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dn. 16.02.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kamień Pomorski;
- gm. Wolin – Uchwała Nr XXXIX/404/06 Rady Miejskiej w Wolinie z dn. 29.08.2006 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Wolin;
- gm. Międzyzdroje – Uchwała Nr XLIV/439/06 Rady Miejskiej w Międzyzdrojach z dn. 10.08.2006 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Międzyzdroje;
- gm. Golczewo – Uchwała Nr XXXI/207/05 Rady Miejskiej w Golczewie z dn. 30.12.2005 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Golczewo;
- gm. Dziwnów – Uchwała Nr XII/50/2007 Rady Miejskiej w Dziwnowie z dn. 12.06.2007 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dziwnów;
- gm. Świerzno - Uchwała Nr XXXI/201/2006 Rady Gminy Świerzno z dn. 21.04.2006 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Świerzno.

Wywozem nieczystości ciekłych na terenie powiatu zajmują się następujące podmioty:

- Zakład Komunalny – Świerzno 22, 72 – 405 Świerzno,
- Remondis Szczecin Sp. z o.o. – ul. Żołnierska 56, 71 – 210 Szczecin, Oddział Świnoujście ul. Kołłątaja 4, 72 – 600 Świnoujście,
- Komunalne Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe i Ochrony Środowiska Koros Sp. z o.o. – ul. Kołłątaja 3, 72 – 600 Świnoujście,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe ROL-MECH, J. Michalak – ul. Mickiewicza 10a, 72 – 510 Wolin,
- Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, C. Orlicki – ul. Mała 7b/8, 72 – 510 Wolin,
- Wywóz nieczystości płynnych, D. Czajkowski – ul. Świętosławy 4, 72 – 510 Wolin,
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej – ul. Świerczewskiego 4a, 72 – 510 Wolin,
- Usługi Asenizacyjno – Rolne, T. Zawadzki – Kartlewo 17A, 72 – 110 Przybiernów,
- RAGN-SELLS Polska Sp. z o.o. – ul. Garbary 6, 66 – 400 Gorzów Wlkp.,
- Zakład Usług Publicznych w Golczewie – ul. Zwycięstwa 12, 72 – 410 Golczewo,
- Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych – ul. Niepodległości 35, 72 – 410 Golczewo,

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – ul. Szczecińska 2, 72 – 400 Kamień Pomorski,
- Firma Handlowo – Usługowa, K. Grabowiecki – ul. Niekładzka4/4a, 72 – 300 Gryfice,
- Usługi komunalne, J. Kubicki – Strzeżewo 3, 72 – 400 Kamień Pomorski,
- WC Serwis, B. Bańska – ul. Szybowa 2, 41 – 808 Zabrze,
- TOI TOI Systemy Sanitarne Sp. z o.o. – ul. Płochcińska 29, 03 – 044 Warszawa, oddział w Szczecinie,
- Zakład Ochrony Środowiska w Międzyzdrojach – ul. Nowomyśliwska 86, 72 – 500 Międzyzdroje,
- Koros Sp. z o.o. – ul. Kołłątaja 3, 72 – 600 Świnoujście,

3.1.2.2.2. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Należy zwrócić uwagę, że w żadnym akcie prawnym nie określono definicji „oczyszczalni przydomowej”. Należy założyć, iż są to zgodnie z ustawą Prawo wodne **urządzenia** w ramach „zwykłego korzystania” z wód, polegającego na wprowadzaniu do wód lub do ziemi oczyszczonych ścieków, jeżeli ich ilość nie jest większa niż 5 m³ na dobę.

W myśl przepisów prawnych, przydomowa oczyszczalnia ścieków wymaga zgłoszenia budowy oraz zgłoszenia eksploatacji (wymagania takie wynikają z dwóch odrębnych przepisów: Prawa Budowlanego – w kwestii zgłoszenia budowy) i Prawa Ochrony Środowiska – w kwestii eksploatacji).

W przypadku zgłoszenia budowy takiej instalacji, właściwym organem do przyjęcia zgłoszenia jest Starosta. Natomiast zgłoszenie planowanej eksploatacji oczyszczalni ścieków należy przedłożyć Wójtowi, Burmistrzowi lub Prezydentowi Miasta.

Zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 3, ust. 3) do zadań własnych gminy należy również prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych, oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Przydomowe oczyszczalnie ścieków bytowych służą ochronie wód. Instalowane są tam, gdzie brak jest systemów zbiorczej kanalizacji sanitarnej.

Gminy, jak i Starostwo Powiatowe powinny znać dokładne plany skanalizowania poszczególnych miejscowości, aby przy ubieganiu się o pozwolenie na budowę oraz zgłaszaniu eksploatacji móc wydać sprzeciw dla inwestycji, dla której planuje się skanalizowanie.

TABELA 27. Ewidencja oczyszczalni przydomowych na terenie powiatu kamieńskiego

Nazwa miejscowości	Ilość	Rok budowy oczyszczalni	Nazwa miejscowości	Ilość	Rok budowy oczyszczalni
GMINA KAMIEŃ POMORSKI					
Grębowo	1	2003/08	Mokrawica	1	2008/06
Grębowo	1	2004/03	Rekowo	1	2008/07
Jarszewo	2	2004/03	Strzeżewo	1	2008/08
Trzebieszewo	1	2004/04	Szumiąca	1	2008/11
Trzebieszewo	1	2006/05	Chrzastowo	1	2008/11
Chrzastowo	1	2006/05	Rekowo	1	2009/04
Jarszewo	1	2006/05	Kamień Pomorski ul. Chopina	1	2009/05
Rekowo	1	2006/07	Stawno	1	2009/06
Borzysław	1	2006/08	Trzebieszewo	1	2009/07
Kamień Pomorski ul. Sienkiewicza	1	2006/12	Stawno	1	2009/08
Grębowo	1	2008/02	Jarszewo	1	2009/08
Mokrawica	1	2008/02	Borucin	1	2009/08
Chrząszczewo	1	2008/02	Jarszewo	1	2009/09
Żółcin	1	2008/03	Jarzysław	1	2009/10
Rzewnowo	1	2008/04	Stawno	1	2009/11
GMINA WOLIN					
Ładzin	1	2004/10	Wiselka	1	2007/08
Lubin	1	2004/11	Troszyn	1	2007/08
Domysłów	1	2004/12	Ładzin	1	2007/09
Ładzin	1	2005/04	Łuskowo	1	2007/04
Kończewo	1	2005/06	Mokrzyca Wielka	1	2008/05
Kończewo	1	2005/07	Skoszewo	1	2008/06
Kończewo	1	2005/09	Skoszewo	1	2009/02
Mokrzyca Wielka	1	2006/03	Kończewo	1	2009/02
Dargobądz	1	2006/04	Wolin os. Robotnicza	1	2009/03
Skoszewo	1	2006/05	Karnocice	1	2009/04
Kończewo	1	2006/08	Kodrąb	1	2009/08
Skoszewo	1	2006/09	Reclaw	1	2009/08
Skoszewo	1	2006/11	Dobropole	1	2009/09
Skoszewo	1	2006/11	Kończewo	1	2009/10
Mokrzyca	1	2006/11			
GMINA MIĘDZYDROJE					
Międzydroje	1	2004/10	Międzydroje ul. Niepodległości	1	2008/03
GMINA GOLCZEWO					
Wysoka Kamieńska	1	2005/02	Mechowo	1	2008/04
Wysoka Kamieńska	1	2005/04	Golczewo ul. Kamieńska	1	2008/04
Mechowo	1	2006/06	Golczewo ul. Witosa	1	2008/05
Mechowo	1	2006/10	Kozielice	1	2008/08
Koplino	1	2007/01	Mechowo	1	2008/08
Koplino	1	2007/02	Golczewo ul. Spacerowa	1	2009/04
Koplino	1	2007/03	Niemica	1	2009/07
Koplino	1	2007/03	Wysoka Kamieńska	1	2009/08

GMINA ŚWIERZNO					
Trzebieradz	1	2005/05	Jatki	1	2009/01
Rybice	1	2005/05	Trzebieradz	1	2009/03
Gostyniec	1	2006/07	Rybice	1	2009/04
Ciesław	1	2007/10	Trzebieradz	1	2009/04
Chomino	1	2008/06	Kaleń	1	2009//06
Chomino	1	2008/09	Krzepocin	1	2009/08
Chomino	1	2008/10	Gostyniec	1	2009/10

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

3.1.3. OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

3.1.3.1. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH I ZAKŁADOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

Pozwolenia wodnoprawne wydane na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi

TABELA 28.

Decyzja	Podmiot odpowiedzialny Lokalizacja	Odbiornik	Ilości odprowadzanych ścieków oczyszczonych
GMINA KAMIEN POMORSKI			
BOŚ.I.K.6210-31/99/00 z dn. 21.03.2000 r. ważne do 31.12.2005 r.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Kamieniu Pomorskim m. Mokrawica	Rzeka Niemica - bezpośrednio	Okres bezdeszczowy $Q=3000 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-12/05 z dn. 30.12.2005 r. - na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.I.K.6210-31/99/00)			Okres deszczowy $Q=4500 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.I.K.6223-14/3/02 z dn. 22.11.2002 r. udzielone na okres 1.09.2002 r. - 31.08.2012r.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie Strzeżewo	Rów melioracyjny szczegółowy	$Q=1,8 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-2/04 z dn. 2.04.2004 r. - na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-33/2/01 z dn. 27.12.2001 r.)	Dom Pomocy Społecznej w Śniatowie m. Śniatowo	Jezioro Śniatowskie	$Q_{\text{maxd}}=75 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrd}}=45 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.6223-6/05 z dn. 15.09.2005 r. - na 10 lat	Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych Sp. z o.o. z Nowogardu m. Wrzosowo	Bezpośredni – rów melioracyjny Pośredni – Jezioro Wrzosowskie	$Q_{\text{maxd}}=105 \text{ m}^3/\text{d}$
Wygaszono dec. OSB.3/6210/115/97 z dn. 26.09.1997 r. wydana przez Wojewodę Szczecińskiego			
Zm. dec. BOŚ.6223-6/05 z dn. 15.09.2005 r. za zgodą stron – dec. z dn. 21.12.2005 r. BOŚ.PK.6223-6/05			
GMINA WOLIN			
BOŚ.I.K.6210-6/00 z dn. 13.07.2000 r. ważne do 31.12.2005 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wolinie Wolin	Bezpośredni – cieśnina Dziwna	$Q_d=3500 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-7/05 z dn. 18.01.2006 r. - na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.I.K.6210-6/00)			

BOŚ.I.K.6223-16/2/01 z dn. 27.12.2001 r. ważne do 31.12.2004 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wolinie	bezpośredni – Kanał Rozwarowo, pośredni - rzeka Grzybnica	$Q_{dmax}=150 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK. 6223-10/04 z dn. 31.01.2005 r. - na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-16/2/01)	Piaski Wielkie		
GMINA MIĘDZYDZROJE			
BOŚ.I.K.6223-10/01 z dn. 19.07.2001 r.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Międzyzdrojach	Do wód – bezpośredni kanał Stary Zród Pośredni – Jeziro Wicko Małe	W mies. VI – VIII $Q_{\text{śrd}}=6.000 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxd}}=7.000 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-17/03 z dn. 14.05.2004 r. – na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-10/01)			W pozostałych: $Q_{\text{śrd}}=4.000 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxd}}=4.500 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.FK-.T6223-09-5/08 z dnia 10.12.2008 r. (wygaszono w części dec. BOŚ.I.K.6223-17/03)			
BOŚ.I.K.6223-1/4/02 z dnia 03.06.2002 r. - na 10 lat	Związek Gmin Wyspy Wolin z siedzibą w Międzyzdrojach	Jeziro Wicko Wielkie (część Zalewu Szczecińskiego)	W mies. VI - VIII $Q_{\text{śrd}}=600 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxh}}=30 \text{ m}^3/\text{h}$
Wygaszono pozwolenie decyzją BOŚ.FK-T.6223-12-2/08 z dn. 14.11.2008 r.	Wapnica		W pozostałych: $Q_{\text{śrd}}=300, 0 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxh}}=10 \text{ m}^3/\text{h}$
BOŚ.FK- T.6223-05-3/09 z dn. 07.04.2009 r. - na 10 lat	Zakład Wodociągów i Kanalizacji		
zm. dec. T.6223-05-5/09 z dnia 10.06.2009 r.	Sp. z o. o Międzyzdroje		
GMINA ŚWIERZNO			
BOŚ.I.K.6223-6/01 z dn. 17.05.2001 r. (zm. pozwolenia dec. BOŚ.PK.6223-4/03 z dn. 13.10.2003 r.)	Wodociągi Zachodniopomorskie Goleniów	bezpośredni – rów RS 31, pośredni – Stuchowska Struga	$Q_{\text{śrd}}=120,0 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-5/04 z dn. 24.08.2004 r. - na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-6/01)	Stuchowo		
BOŚ.PK.6223-7/06 z dn. 18.04.2006 r. (przeniesienie praw z decyzji z dn. BOŚ.PK.6223-5/04 z WZ Sp. z o.o. Goleniów na ZK w Świerznie)	Zakład Komunalny w Świerznie		$Q_{\text{śrd}}=100 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.I.K.6223-22/3/02 z dn. 25.02.2003 r. - na 10 lat	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. Goleniów	Bezpośredni – rów melioracyjny z odpływem do rzeki Stuchowska Struga	$Q_{\text{śrd}}=360 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-6/06 z dn. 18.04.2006 r. - przeniesienie praw z WZ Sp. z o.o. Goleniów na ZK w Świerznie - zm. dec. BOŚ.FK-T.6223-20/09 z dn. 11.12. 09r.	Zakład Komunalny w Świerznie		
BOŚ.FK-T.6223-03/08 z dn. 07.05.2008 r. - na 10 lat	Gmina Świerzno	Bezpośrednio - do ziemi Pośrednio – przez system rowów melioracyjnych do Zalewu Kamieńskiego	$Q_{\text{śrd}}=24,4 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxd}}=26,84 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxh}}=1,79 \text{ m}^3/\text{h}$
BOŚ.FK-T.6223-14-2/09 z dn. 30.07.2009 r. (przeniesienie praw na ZK w Świerznie)	Sulikowo		
BOŚ.FK- T.6223-11-2/09 z dn. 06.07.2009 r. - na 10 lat	Gmina Świerzno m. Trzebieradz	Wprowadzanie oczyszczonych ścieków bytowych z oczyszczalni do ziemi	$Q_{\text{śrd}}=24,0 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxd}}=28,8 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxh}}=1,92 \text{ m}^3/\text{h}$

GMINA GOLCZEWO			
BOŚ.I.K.6223-5/01 z dn. 17.05.2001 r. ważne do 31.12.2004 r. (zm. dec. BOŚ.I.K.6223-5/1/01 z dnia 04.07.2001r.)	Zakład Usług Publicznych w Golczewie Golczewo	Bezpośredni – rów melioracyjny, pośredni – jezioro Okonie	$Q_{\text{śrd}}=800,0 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.I.K.6223-11/3/02 z dn. 26.07.2002 r. - na 10 lat			$Q_{\text{śrd}}=1200 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-3/04 z dn. 15.04.2004 r. (zm. dec. BOŚ.I.K.6223-11/3/02)			$Q_{\text{śrd}}=1200 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.FK-T.6223-07/08 z dn. 09.07.2008 r. - na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.I.K.6223-11/3/02)			$Q_{\text{śrd}}=1200 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxd}}=1200 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxh}}=50,0 \text{ m}^3/\text{h}$
BOŚ.IK.6223-9/01 z dn. 02.07.2001 r. ważne do 31.12.2002 r.	PKP S.A. Centrala Zakład Gospodarowania Nieruchomościami Wysoka Kamieńska	Rów melioracyjny Bezpośredni rzeka Stawna w km 6+500	$Q_{\text{śrd}}=32,0 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxd}}=42,0 \text{ m}^3/\text{d}$
BOŚ.PK.6223-8/04 z dnia 31.12.2004 r. - na 10 lat (wygaszono dec. BOŚ.IK.6223-9/01)			
GMINA DZIWNÓW			
BOŚ.I.K.6223-1/01 z dn. 20.02.2001 r. - ważne do 20.02.2004 r.	Związek Gmin Wyspy Wolin Międzyzdroje Międzywodzie	Bezpośredni Struga Lewińska Pośredni – Zalew Kamieński	$Q_{\text{śr}}=10.000 \text{ m}^3/\text{d}$ w sezonie letnim $Q_{\text{śr}}=3000 \text{ m}^3/\text{d}$ poza sezonem, $Q_{\text{max}}=12.000 \text{ m}^3/\text{d}$ w sezonie letnim $Q_{\text{max}}=3600 \text{ m}^3/\text{d}$ poza sezonem
BOS.PK.6223-19/03 z dn. 20.02.2004 r. - na 10 lat	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie		$Q_{\text{maxd}}=12.000 \text{ m}^3/\text{d}$ w sezonie letnim $Q_{\text{maxd}}=3600 \text{ m}^3/\text{d}$ po sezonie letnim
BOŚ.I.K.6223-47/01 z dn. 28.03.2002 r. ważne od. 01.01.2002 r. do 31.12.2002 r.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie Dziwnówek	Bezpośredni – Jezioro Wrzosowskie	$Q_{\text{śrd}}=900 \text{ m}^3/\text{d}$ w sezonie letnim $Q_{\text{śrd}}=300 \text{ m}^3/\text{d}$ po sezonie letnim
BOŚ.6223-2/3/03 z dn. 21.03.2003 r. ważne od 1.01.2003 r. do 31.03.2003 r.			

Źródło: na podstawie pozwoleń wodnoprawnych na zrzut oczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi przekazane przez Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

Informacje na temat oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie powiatu kamieńskiego przedstawiają poniższe tabele.

TABELA 29. Informacja o oczyszczalni ścieków w Piaskach Wielkich w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni ($\text{m}^3/\text{dobę}$)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone ($\text{dam}^3 = \text{tys. m}^3/\text{rok}$)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	200	1 744	10	2	200

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

TABELA 30. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Piaskach Wielkich w 2008 i 2009 r.

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[kg/rok]	2 362	6 117	289	65
ChZT - met. dwuchromianową		6 230	11 743	562	414
Zawiesiny		1 890	5 934	49	62
Azot ogólny		476	716	79	56
Fosfor ogólny		86	217	11	3

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008 i 2009

TABELA 31. Informacja o oczyszczalni ścieków w Wolinie w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dm ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	3 500	17 000	390	33	5 500 m. Wolin – 5 000 w. Dargobądz - 500

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

TABELA 32. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Wolinie w 2008 i 2009 r.

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[kg/rok]	153 751	214 592	2 817	1 003
ChZT - met. dwuchromianową		288 372	408 799	12 676	10 008
Zawiesiny		103 636	208 740	2 582	2 072
Azot ogólny		51 318	31 213	7 439	2 766
Fosfor ogólny		4 319	4 089	324	137

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008 i 2009

Oczyszczalnia w Sulikowie – ok. 0,5 ton osadów na rok
Liczba RLM 244

TABELA 33. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Sulikowie w 2009 r.

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach	
		w ściekach surowych (dopływających)	w ściekach oczyszczonych (odpływających)
BZT ₅	[g/m ³]	600	24
ChZT - met. dwuchromianową		205	92
Zawiesiny		230	26
Azot ogólny		b.d.	74
Fosfor ogólny		b.d.	9,2

Źródło: dane Zakładu Komunalnego w Świerznie

TABELA 34. Informacja o oczyszczalni ścieków w Starzy w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dam ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	25	157	4	0	175

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Starzy**TABELA 35. w 2008 i 2009 r.**

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[kg/rok]	2 268	2 146	1 128	1 087
ChZT - met. dwuchromianową		2 282	2 122	1 690	1 585
Zawiesiny		420	435	288	291
Azot ogólny		280	277	104	102
Fosfor ogólny		236	221	18	16

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008 i 2009

TABELA 36.. Informacja o oczyszczalni ścieków w Stuchowie w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dam ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	160	1 066	52	2	800

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni**TABELA 37. w Stuchowie w 2009 r.**

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach	
		w ściekach surowych (dopływających)	w ściekach oczyszczonych (odpływających)
BZT ₅	[kg/rok]	17 160	4 670
ChZT - met. dwuchromianową		25 896	8 502
Zawiesiny		7 852	4 498
Azot ogólny		1 352	1 248
Fosfor ogólny		1 976	219

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

TABELA 38.. Informacja o oczyszczalni ścieków w Świerznie w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dam ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	400	551	43	2	700

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Świerznie**TABELA 39. w 2008 i 2009 r.**

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[kg/rok]	2 150	2 125	320	312
ChZT - met. dwuchromianową		6 063	6 022	1 059	1 043
Zawiesiny		528	519	292	286
Azot ogólny		928	919	137	129
Fosfor ogólny		860	855	314	309

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008 i 2009

TABELA 40. Informacja o oczyszczalni ścieków w Międzyzdrojach w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dam ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	7 000	25 160 (VI - VIII) 12 400 (pozostałe miesiące)	757	570	5 584

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni**TABELA 41. w Międzyzdrojach w 2008 i 2009 r.**

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[kg/rok]	282 768	17 7867	5 371	1 726
ChZT - met. dwuchromianową		723 867	451 478	28 186	24 432
Zawiesiny		304 767	143 807	1 824	3 432
Azot ogólny		58 986	68 687	6 220	8 197
Fosfor ogólny		10 062	7 576	773	484

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008 i 2009

TABELA 42. Informacja o oczyszczalni ścieków w Wapnicy w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dam ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	600	2 500 (VI - VIII) 1 000 (pozostałe miesiące)	49	17	1 002

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Wapnicy**TABELA 43. w 2008 i 2009 r.**

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[kg/rok]	10 641	10 620	284	106
ChZT - met. dwuchromianową		28 594	28 538	1 493	1 348
Zawiesiny		6 930	6 917	95	265
Azot ogólny		3 718	3 711	279	479
Fosfor ogólny		630	629	19	20

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008 i 2009

TABELA 44. Informacja o oczyszczalni ścieków w Międzywodziu w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dam ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	10 000	66 670	1 057	399	4 200
			m. Dziwnów – 258		m. Dziwnów – 2 900
			gm. Dziwnów – 352		gm. Dziwnów – 1 000
			gm. Wolin - 42		gm. Wolin - 300

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2009

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni**TABELA 45. w Międzywodziu w 2008 i 2009 r.**

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[kg/rok]	203 091	183 918	3 058	2 667
ChZT - met. dwuchromianową		735 733	490 448	34 378	26 304
Zawiesiny		200 918	150 094	5 564	4 523
Azot ogólny		47 565	61 306	9 131	9 896
Fosfor ogólny		15 393	7 610	452	606

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008 i 2009

TABELA 46. Informacja o oczyszczalni ścieków w Golczewie w 2009 r.

Rok	Wielkość oczyszczalni (m ³ /dobę)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone (dam ³ = tys.m ³ /rok)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2009	b.d.	8 400	138	60	b.d.

Źródło: dane ZUP Golczewo

TABELA 47. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Golczewie w 2008 i 2009 r.

Rodzaje zanieczyszczeń		Ładunki zanieczyszczeń w ściekach			
		w ściekach surowych (dopływających)		w ściekach oczyszczonych (odpływających)	
Lata		2008	2009	2008	2009
BZT ₅	[g/m ³]	38 556	38 791,8	1 224	979,8
ChZT - met. dwuchromianową		69 003	79 653,6	4 544	5 161,2
Zawiesiny		25 245	32 830,2	538	855,6
Azot ogólny		7 456	10 115,4	1 316	1 035
Fosfor ogólny		964	1 476,6	278	264,9

Źródło: dane ZUP Golczewo

3.2. ELEKTROENERGETYKA

Powszechność użytkowania energii elektrycznej wymusza budowanie sieci elektroenergetycznej na całym terenie zagospodarowanym przez ludzi i w zależności od ich potrzeb. Infrastruktura energetyczna jest podzielona na sieć przesyłową, zasilającą i rozdzielczą.

Na terenie powiatu istnieją trzy stacje GPZ 110/15 kV (Główne Punkty Zasilania): Reclaw, Golczewo, Kamień Pomorski. Zasilanie GPZ Reclaw w przyszłości przewidywane jest liniami napowietrznymi NN-220 kV.

Wyspa Wolin zasilana jest ze stacji 110/15 kV Reclaw, Międzyzdroje, Świnoujście i Warszów. Pozostałe stacje 110/15 kV są zasilane pętlą linii 110 kV wyprowadzonych z GPZ Reclaw przebiegającą przez Wyspę Wolin w relacji Reclaw - Międzyzdroje - Świnoujście - Warszów - Reclaw. Linie napowietrzne 110 kV są zainstalowane przeważnie jako 1-torowe na słupach stalowych kratowych. Linie 2-torowa występuje na odcinku od GPZ Warszów do GPZ Świnoujście.

Gmina Kamień zasilana jest z GPZ – Kamień o mocy 2x16 MVA. Stacja 110/15kV Kamień zasilana jest napięciem 110 kV z GPZ Reclaw i rezerwowana z GPZ Gryfice. Sieć 15 kV zasila, poza gminą Kamień Pomorski, gminy sąsiednie (Dziwnów i zachodnią część gminy Świerżno). Gmina zasilana jest na poziomie 15 kV liniami napowietrznymi, a miasto Kamień Pomorski liniami kablowymi. Gmina Kamień Pomorski kwalifikuje się do obszaru o dobrych warunkach zasilania.

Gmina Wolin zasilana jest ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Reclaw o mocy 2x16,0 MVA. GPZ Reclaw współpracuje ze stacjami 110/15 kV w gminach sąsiednich: Przybiernów (Moracz), Golczewo, Kamień Pomorski, Międzyzdroje, Świnoujście. Sieć napowietrzna 15 kV zasila stacje transformatorowe 15/0,4 kV w poszczególnych wsiach

gminy Wolin oraz częściowo gmin sąsiednich. W mieście Wolin funkcjonuje sieć kablowa (centrum miasta) i na obrzeżach sieć napowietrzna. Większość stacji transformatorowych zasilanych z sieci kablowej pracuje w układzie pierścieniowym, mając możliwość dwustronnego zasilania. W rejonie Wiselki, Kołczewa, Chynowa, Sierosławia długości linii 15 kV przekraczają długości optymalne, a obciążenia tych linii są maksymalne. Brak rezerw dotyczy sześciu miejscowości w południowej części gminy. W centralnej i południowej części gminy linie posiadają rezerwy przesyłowe. Na terenie gminy zlokalizowano 151 stacji transformatorowych 15/0, 4 kV (w tym, w mieście Wolin 20).

Stacja transformatorowa GPZ Międzyzdroje zasilana jest liniami wysokiego napięcia 110 kV relacji Reclaw – Międzyzdroje. Sieć średniego napięcia na terenie miasta Międzyzdroje jest wykonana przeważnie liniami kablowymi przy równoczesnym stosowaniu stacji transformatorowych 15/0,4 kV typu miejskiego. Linie SN tworzą systemy pętlowe. Na obrzeżach miasta i na terenach wiejskich przeważają linie napowietrzne oraz stacje transformatorowe 15/0,4 kV, wieżowe i słupowe. Część miejscowości na terenach wiejskich zasilanych jest odgałęzieniami od linii magistralnych nieposiadającymi zasilania rezerwowego. Warunki zasilania są dobre. Rozmieszczenie stacji w miejscowościach i stosunek mocy zainstalowanej w stacjach do liczby mieszkańców obsługiwanych jest korzystny.

Gmina Golczewo zasilana jest liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110 kV Reclaw – Golczewo i Golczewo- Nowogard. Stacja 110/15 kV „Golczewo” zlokalizowana we wschodniej części miasta jest podstawowym źródłem zasilania.

Gmina Dziwnów zasilana jest na poziomie średniego napięcia siecią elektroenergetyczną z dwóch kierunków:

- od zachodu z GPZ Reclaw, przez teren gminy Wolin,
- od południa z PPZ Kamień Pomorski.

Poszczególne miejscowości zasilane są z napowietrznej sieci 15 kV. Sieć rozprowadzająca energię elektryczną w miejscowościach wykonana jest jako sieć kablowa.

Zachodnia część gminy Świerzno zasilana jest siecią 15 kV z Kamienia Pomorskiego. Pozostała część gminy zasilana jest z GPZ Golczewo. Sieć elektroenergetyczna SN-15 kV napowietrzna, wyprowadzona z powyższych stacji zasila stacje transformatorowe, zlokalizowane we wszystkich miejscowościach gminy, stacje te zasilają odbiorców na niskim napięciu 0,4 kV. Istniejący układ sieci SN-15 kV jest wystarczający dla zasilania podwojonej ilości mieszkańców (bez dużego energochłonnego przemysłu). Przebiegająca w południowej części gminy pomiędzy miejscowościami: Margowo, Chomino, Osiecze, Krzepocin, Ciestław linia napowietrzna 110 kV przechodzi przez gminę tranzytowo z Kamienia Pomorskiego do Gryfic.

Przebieg sieci elektroenergetycznych należy uwzględniać przy planowaniu przestrzennym, w związku z funkcjonowaniem wokół tych linii obszarów ograniczonego użytkowania terenu, które wynoszą:

- 1) dla linii o napięciu 15 kV po 6,5 m w obie strony od osi linii,
- 2) dla linii o napięciu 110 kV po 20 m w obie strony od osi linii,
- 3) dla linii o napięciu 400 kV po 40 m w obie strony od osi linii.

W w/w pasach nie mogą być lokalizowane budynki przeznaczone na stały pobyt ludzi i nasadzenia zieleni wysokiej. Lokalizacja innych obiektów lub zagospodarowanie terenu strefy może nastąpić za zgodą i na warunkach gestora sieci.

TABELA 48. Dane dotyczące odbiorców i zużycia energii elektrycznej (stan na koniec 2008 r.)

Wskaźnik	Jednostka	Wartość
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu ogółem	szt.	18 879
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu w miastach	szt.	11 248
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu na wsi	szt.	7 631
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu ogółem	MW*h	42 319
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu w miastach	MW*h	24 058
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na wsi	MW*h	18 261
zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	kW*h	955,9
zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach na 1 korzystającego / odbiorcę	kW*h	2 138,9

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

3.2.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Odnawialne źródła energii w przeciwieństwie do paliw kopalnych powinny być rozpatrywane jako zasoby energetyczne o rosnącym znaczeniu w bilansie energetycznym powiatu, tym bardziej, że dużą część terenu zajmuje Woliński Park Narodowy oraz obszary NATURA 2000.

Pozyskiwanie energii poprzez wykorzystanie siły wiatru, wody, energii słonecznej czy geotermalnej jest bardzo korzystne dla powiatu z punktu widzenia ochrony środowiska. Siłownie wiatrowe, elektrownie wodne, baterie słoneczne oraz ogrzewanie geotermalne bazują na odnawialnym źródle energii tym samym nie wyczerpują istniejących zasobów surowców mineralnych, nie emitują gazów, wyłączają stosunkowo niewielki obszar z dotychczasowego użytkowania, a przy tym koszt ich instalacji jest stosunkowo niski.

Na terenie powiatu kamieńskiego jest wiele instalacji i obiektów produkujących energię ze źródeł odnawialnych.

Najwięcej inwestycji proekologicznych jest realizowanych w gminie Wolin. Na terenie powiatu znajdują się następujące farmy wiatrowe:

- farma elektrowni Zagórze (gm. Wolin)

Zespół 15 turbin wiatrowych znajdujących się w okolicach miejscowości Zagórze i Koniewo, nad Zalewem Szczecińskim na południowy wschód od Wyspy Wolin. Łączna moc 30 MW. Farma stanowi własność polskiej spółki Vattenfall Wolin - North Sp. z o.o., która należy do grupy kapitałowej szwedzkiego koncernu energetycznego Vattenfall AB. Obiekty zostały wybudowane w 2002 roku. Każdego roku farma produkuje od 56 do 72 mln kWh energii elektrycznej, co odpowiada zużyciu energii przez ok. 25 tysięcy gospodarstw domowych.

- farma elektrowni Jagniątkowo (gm. Wolin)

Składa się z 17 turbin Vestas V90 - o mocy 2 MW każda. Budowę realizowano w latach 2006 - 2008.

- farma elektrowni Śniatowo (gm. Kamień Pomorski)

Zlokalizowanych jest tam 16 wiatraków o mocy od 1,8 do 2 MW każdy, łączna moc całej farmy wiatrowej ma osiągać poziom 30 MW. Jest ona zlokalizowana na terenie byłego lotniska.

Planowane są kolejne inwestycje w gminie Kamień Pomorski - okolice Jarszewa, rozbudowa Śniatowa (w stronę gminy Golczewo) i w gminie Świerzno - opracowywane są aktualnie plany zagospodarowania dla tych terenów. Ponadto w gminie Golczewo prowadzone są postępowania administracyjne w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację budowy elektrowni wiatrowych w miejscowościach: Kretlewo, Dargoszewo, Niemica, Gadam, Samlino, Kozielice.

3.3. SIĘĆ TELEFONII KOMÓRKOWEJ

Stacje bazowe są podstawowym elementem struktury sieci komórkowej. Stanowią one urządzenie nadawczo – odbiorcze, łączące sieć telefonii komórkowej z telefonami komórkowymi. Budowa stacji bazowych jest inwestycją wymagającą zgłoszenia budowy właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Konfiguracja systemu antenowego stacji bazowej nie może spowodować wystąpienia elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o poziomach przekraczających poziom dopuszczalny (w rejonach dostępnych dla ludzi) określony w przepisach ustawy Prawo ochrony środowiska.

TABELA 49. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie powiatu kamieńskiego

Lp.	Inwestor	Opis i lokalizacja
1	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o. o.	Stacja radiowa nadawczo – odbiorcza GSM Samlino (gm. Golczewo), dz. ew. nr 116/1
2	POLKOMTEL S.A. Warszawa	Stacja telefonii komórkowej GSM Golczewo, ul. Niepodległości, dz. ew. nr 88/9
3	Polska Telefonia Komórkowa Centertel PTK Warszawa	Wieża telefonii komórkowej Golczewo, ul. 9 maja 14, dz. ew. nr 35/1
4	PLUS GSM + inni operatorzy (m.in. stacja bazowa telefonii komórkowej PTK Centertel Sp. z o.o. nr 1380/4009 (4646) „D3 MIĘDZYDROJE”	Stacja bazowa telefonii komórkowej nr 44639, wieża PTK CENTERTEL o wysokości 42,2m, dz. ew. nr 497, przy ul. Nowomyśliwskiej w Międzyzdrojach
5	PTK Centertel Sp. z o.o.	Stacja bazowej telefonii komórkowej, nr 5352/5571 „Międzyzdroje Promenada”, dach budynku Ośrodka Wypoczynkowego „Polonia” przy ul. Promenada Gwiazd 16, dz. ew. nr 314 w Międzyzdrojach
6	Plus GSM	Stacja bazowa telefonii komórkowej, 43138 „Międzyzdroje”, dach budynku mieszkalnego przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 39a-b w Międzyzdrojach
7	GSM	Stacja bazowa telefonii komórkowej 43447 MIĘDZYDROJE Promenada Gwiazd, dach Hotelu Amber Baltic przy ul. Promenada Gwiazd 1 w Międzyzdrojach, dz. ew. nr 79

8	Polskiej Telefonii Cyfrowej Sp. z o.o.	Stacja bazowa BTS nr 33823, dach hotelu SLAVIA przy ul. Promenada Gwiazd 34 w Międzyzdrojach, dz. ew. nr 418/1
9	PLUS GSM + inni operatorzy (m.in. stacja bazowa telefonii komórkowej sieci PTK Centertel nr „2422/4062 MIĘDZYDROJE”)	Stacja bazowa, GRZYWACZ Nr BT 43651 na terenie gm. Międzyzdroje – Wzgórze Grzywacz, dz. ew. nr 35/1 usytuowana w granicach Wolińskiego Parku Narodowego
10	PTC Sp. z o.o.	Stacja bazowa telefonii komórkowej, nr 33709 zlokalizowana przy ul. Gryfa Pomorskiego 81 w Międzyzdrojach, dach budynku ośrodka wypoczynkowego, dz. ew. nr 4
11	PTC Sp. z o.o.	Stacja bazowa telefonii komórkowej, nr 33821, dach budynku hotelu FWP „Posejdon”, dz. ew. nr 259, przy ul. Promenada Gwiazd 4 w Międzyzdrojach
12	PTK Centertel Sp. z o.o.	Stacja bazowa telefonii komórkowej, nr 1379/4001 (4638) Międzyzdroje Miasto, dach Ośrodka Wypoczynkowego „POLINO” w Międzyzdrojach, przy ul. Zwycięstwa 1, dz. ew. nr 248
13	PLUS GSM	Stacja Bazowa Telefonii Cyfrowej 900 MHz, zainstalowana na Latarni Morskiej Kikut (gm. Wolin)
14	PLUS GSM	Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej– 900MHz, zlokalizowana na wieży kościelnej, przy ul. Wojska Polskiego w Wolinie
15	PLUS GSM	Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej 900 MHz, zlokalizowana w Wiselce przy ul. Warnowskiej (gm. Wolin)
16	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	Dziwnów, dz. ew. nr 249
17	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	Dziwnówek, dz. ew. nr 34/138
18	Polska Telefonia Komórkowa - Centertel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	Dziwnów, dz. ew. nr 249
19	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	Międzywodzie, dz. ew. nr 838/4 i 752
20	Polska Telefonia Komórkowa - Centertel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	Międzywodzie, dz. ew. nr 275/4
22	Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie	Dziwnówek, dz. ew. nr 34
23	Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie	Międzywodzie, dz. ew. nr 838/4 i 752
24	Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie	Łukęcin, dz. ew. nr 15/2
25	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	Łukęcin, dz. ew. nr 15/2

Źródło: informacje z Urzędów, POŚ dla gm. Wolin 2005 r.

3.4. GAZOWNICTWO

Na terenie powiatu kamieńskiego sieć gazowniczą rozwijają następujący inwestorzy: Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., OGP GAZ-SYSTEM S.A. oraz G.EN GAZ ENERGIA S.A.

Stopień gazyfikacji Powiatu Kamieńskiego jest niezadowalający. Rozwój gazyfikacji,

zwłaszcza dla potrzeb zaopatrzenia w ciepło, w istotny sposób wpływa na jakość powietrza.

Zgazyfikowane są następujące miejscowości: Ciesław, Dziwnów, Golczewo, Gostyniec, Gostyń, Kępica, Koniewo, Łukęcin, Skoszewo, Starza, Stuchowo, Sulikowo, Starza, Śniatowo, Świerzno, Trzebie radz, Wolin, Zagórze, Dziwnówek, Wrzosowo, Wiejkowo, Międzyzdroje, Kamień Pomorski.

Przez wyspę Wolin przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Wolin - Świnoujście o średnicy 300 mm z gazem wysokometanowym GZ 50.

Na terenie gminy Wolin gazyfikacją przewodową objęte jest miasto Wolin oraz południowa część gminy. W mieście Wolin zlokalizowana jest stacja redukcyjno - pomiarowa I-go stopnia, o przepustowości, wynoszącej 1 600 m³/h oraz stacja redukcyjno - pomiarowa II-go stopnia, zasilająca sieć gazową niskiego ciśnienia, obsługująca mieszkańców miasta.

Gazyfikacją przewodową objęte jest również miasto Międzyzdroje, a także część gminy Świerzno. Gaz ziemny wysokometanowy GZ-50 do gminy doprowadzony jest gazociągiem średniego ciśnienia o średnicy 125 mm z rur PE, z kierunku Pobierowa (powiat gryficki, gmina Rewal) do miejscowości Gostyń i dalej do w/w miejscowości rurami o średnicy 125 mm, 90 mm i 63 mm. Łączna długość gazociągów ś/c przesyłowych na terenie gminy wynosi około 26,6 km.

Miasto Kamień Pomorski posiada sieć gazową średnioprężną, która zasilana jest ze stacji redukcyjno - pomiarowej I-go stopnia (lokalizacja stacji przy ul. Szczecińskiej na granicy miasta). Z miasta Kamień Pomorski został wyprowadzony gazociąg, który zasila miasto Golczewo.

Pozostałe miejscowości Powiatu Kamieńskiego nie posiadają gazyfikacji przewodowej. Tym samym nadal w części gospodarstw domowych wykorzystywany jest gaz butlowy.

Z danych przekazanych przez poszczególne jednostki zajmujące się rozwijaniem sieci gazowej na terenie powiatu kamieńskiego wynika, że:

TABELA 50. Dane dot. sieci gazowej na terenie powiatu kamieńskiego

Obszar		Długość gazociągów wysokiego ciśnienia (m)	Długość gazociągów średniego ciśnienia (m)	Długość gazociągów niskiego ciśnienia (m)	Przyłącza gazowe	
					m	szt.
gm. Kamień Pomorski	WSG	0	19 694	0	591	41
	G.EN	0	41 086,6	0	16 680,6	762
	OGP	14 400	0	0	0	0
gm. Wolin	WSG	0	13 044	12 126	112	średnie 2 917 niskie 4 893
	G.EN	0	0	0	0	0
	OGP	10 900	0	0	0	0
gm. Międzyzdroje	WSG	0	0	0	0	0
	G.EN	0	24 950,8	0	17 136,5	769
	OGP	245 000	0	0	0	0
gm. Golczewo	WSG	0	18 733	0	668	47
	G.EN	0	0	0	0	0
	OGP	0	0	0	0	0
gm. Dziwnów	WSG	0	21 225	0	6 173	244
	G.EN	0	0	0	0	0
	OGP	0	0	0	0	0

gm. Świerzno	WSG	0	38 644	0	8 743	516
	G.EN	0	0	0	0	0
	OGP	0	0	0	0	0
RAZEM		270 300	177 377,4	12 126	50 104,1	10 189

Źródło: Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. (WSG), G.EN. GAZ ENERGIA S.A. (G.EN), OGP GAZ-SYSTEM S.A. (OGP)

Zgodnie z obowiązującym Prawem Energetycznym gazyfikacja może być realizowana na wniosek zainteresowanych mieszkańców oraz przedsiębiorców po przeprowadzeniu analiz techniczno – ekonomicznych uzasadniających daną inwestycję.

Wielkopolska Spółka Gazownictwa jako przyszłe inwestycje podaje rozbudowę sieci średniego ciśnienia w Pasie Nadmorskim: połączenie Dziwnów – Międzywodzie (oraz gazyfikacja miasta) i połączenie Międzywodzie – Kołczewo – Wisetka (wraz z gazyfikacją miejscowości).

W przypadku planowanych inwestycji przez G.EN GAZ ENERGIA, będzie następowała dalsza rozbudowa sieci i przyłączy w mieście i gminie Kamień Pomorski oraz w mieście i gminie Międzyzdroje.

Poniżej znajduje się zestawienie danych dotyczących sieci gazowej na terenie powiatu kamieńskiego, wykonane na podstawie danych statystycznych GUS.

Dane dotyczące sieci gazowej i zużycia gazu
TABELA 51. na terenie powiatu kamieńskiego w roku 2008 r.

Wskaźnik	Wartość
długość czynnej sieci ogółem [m]	229 787
długość czynnej sieci przesyłowej [m]	50 653
długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	179 134
czynne połączenia do budynków [szt.]	4 004
odbiorcy gazu [gosp. domowe]	3 599
odbiorcy gazu w miastach [szt.]	3 248
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	3 002
zużycie gazu [tys. m³]	4 141,0
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	4 037,2
ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	11 858
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	24,8
korzystający z instalacji w % ogółu ludności w miastach	46,0
korzystający z instalacji w % ogółu ludności na wsi	1,0
sieć rozdzielcza na 100 km²	17,9
sieć rozdzielcza na 100 km ² w miastach	236,1
sieć rozdzielcza na 100 km ² na wsi	8,3
zużycie gazu na 1 mieszkańca [m³]	86,8
zużycie gazu na 1 mieszkańca [m ³] w miastach	131,1
zużycie gazu na 1 mieszkańca [m ³] na wsi	37,3
zużycie gazu na 1 korzystającego / odbiorcę [m³]	1 150,6
zużycie gazu na 1 korzystającego / odbiorcę [m ³] w miastach	1 016,0
zużycie gazu na 1 korzystającego / odbiorcę [m ³] na wsi	2 396,0

Źródło: GUS – Bank danych regionalnych

3.5. CIEPŁOWNICTWO

Na terenie powiatu nie ma scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło.

Większe kotłownie obsługujące kilka obiektów należą w większości do ośrodków wczasowych i podmiotów gospodarczych.

Obiekty w Międzyzdrojach i Wolinie zamieniły spalanie węgla na gaz i olej opałowy. W Kamieniu Pomorskim istnieje potrzeba modernizacji kotłowni węglowej w szpitalu Heliodora Świąćckiego (Samodzielny Publiczny Szpital Powiatowy w likwidacji) – trwają rozmowy w sprawie modernizacji kotłowni na instalację gazową. Ponadto działający zakład EMC Instytut Medycyny Wrocław, filia Szpital Św. Jerzego w Kamieniu Pomorskim, od 2005 r. posiada kotłownię gazową.

W mieście Wolin funkcjonuje niewielki lokalny system ciepłowniczy składający się z trzech ciepłowni lokalnych opalanych gazem ziemnym, które rozwiązały problem nadmiernej emisji. W Golczewie kotłownia znajduje się w Spółdzielni Mieszkaniowej „NOVA”, natomiast w Międzyzdrojach w Hotelu Slavia i Hotelu Amber Baltic. W Kamieniu Pomorskim obiektami zaopatrywanymi w ciepło z kotłowni lokalnych są: ZGM w Kamieniu Pomorskim, S.M. „Zdrój”, Bank Pekso S.A., Urząd Miejski w Kamieniu Pomorskim, W.M. „Przy Baszcie”, W.M. przy ul Słowackiego 4, W.M. „Fosa”, W.M. „Czternastka”, ul. Słowackiego 14, GZOO w Kamieniu Pomorskim, ul. Wąska 1, ZPH Piotr Samków, ul. Krasickiego 10, „Amber”, ul. Słowackiego 14, Sklep Spożywczo - Przemysłowy Import - Eksport, ul. Basztowa, budynek Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim, ul. Wolińska 7b.

Na pozostałych terenach powiatu dominuje rozproszony system ogrzewania, stosowane jest indywidualne ogrzewanie, głównie – węglem kamiennym.

Docelowo należy dążyć do stopniowej likwidacji lokalnych kotłowni i indywidualnych źródeł, poprzez przyłączanie obiektów do miejskich sieci ciepłych lub też modernizując je, przechodząc na inne, mniej uciążliwe dla środowiska paliwa. W zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i w indywidualnych gospodarstwach, a szczególnie w nowych budynkach mieszkalnych na terenie powiatu zalecane jest stosowanie systemów grzewczych, preferujących paliwa ekologiczne, eliminujące zanieczyszczenia atmosfery. Celem zmniejszenia strat ciepłych w sieciach konieczna jest wymiana sieci na nowe. Konieczna jest również termomodernizacja budynków na terenie całego powiatu, gdyż to pozwoli na zmniejszenie zużycia ciepła.

TABELA 52. Dane dotyczące sieci ciepłowniczej na terenie powiatu kamieńskiego w roku 2008 r.

Wskaźnik	Jednostka	Wartość
Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku wg celu		
ogółem	GJ	18 771,4
budynki mieszkalne		18 406,2
urzędy i instytucje		365,2
Kotłownie i sieć ciepła		
kotłownie ogółem	szt.	31
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	3,9
długość sieci ciepłej połączeń do budynków i innych obiektów		1,5

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

3.6. KOMUNIKACJA

3.6.1. DROGI

Sieć drogową na terenie powiatu kamieńskiego tworzą drogi publiczne, które ze względu na funkcję, jaką pełnią dzieli się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i drogi gminne.

Siecią drogową zarządzają następujące organy administracyjne:

- drogi krajowe zarządzane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie,
- drogi wojewódzkie zarządzane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Szczecinie,
- drogi powiatowe zarządzane przez Zarząd Dróg Powiatowych w Kamieniu Pomorskim,
- drogi gminne należące do poszczególnych samorządów gminnych.

A. Drogi krajowe:

Przez teren powiatu kamieńskiego przebiega droga krajowa nr 3 (S-3), relacji Świnoujście - Szczecin - Gorzów Wielkopolski - Zielona Góra - Lubin - Legnica - Bolków - Jelenia Góra - Jakuszyce - Granica Państwa. Droga krajowa nr 3 jest drogą międzynarodową, prowadzącą do portu w Świnoujściu i stanowi jego połączenie z portem w Szczecinie oraz siecią dróg krajowych.

Według danych GDDKiA w Szczecinie, droga krajowa na terenie powiatu kamieńskiego zajmuje odcinek 31,55 km (10,283 – 41,976). Zgodnie z danymi przekazanymi przez GDDKiA (stan na koniec 2009 roku), drogi w tym rejonie mają w większości dobry stan techniczny (73,5 %), około 21,3 % ma stan określany jako niezadowolający, a 5,2 % określanych jest jako złe.

Natężenie ruchu pojazdów wg danych GDDKiA jest następujące:

- samochody osobowe – 5 198 szt.,
- samochody ciężarowe – 398 szt.

W związku z koniecznymi modernizacjami dróg, prowadzi się na bieżąco prace remontowe, w latach 2005, 2006 i 2008 były to przede wszystkim nakładki SMA. Na lata 2010 – 2011 zaplanowano budowę obwodnicy miejscowości Ostromice i Parłówko (inwestycja w toku).

B. Drogi wojewódzkie:

Przez teren powiatu kamieńskiego przebiega sześć dróg wojewódzkich: nr 102, 103, 105, 106, 107, 108.

TABELA 53. Drogi wojewódzkie na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość na terenie gminy	Odcinek drogi	Dobowe natężenie ruchu	
		[km]		Samochody osobowe	Samochody ciężarowe
				[szt.]	[szt.]
102	Międzyzdroje - Kołobrzeg	gm. Międzyzdroje 11,552	0+000 – 11+552	0+000 – 23+600 2 143	0+000 – 23+600 411
	Międzyzdroje - Kołobrzeg	gm. Wolin 9,088	11+552 – 20+640	23+600 – 30+200 4 464	23+600 – 30+200 321
	Międzyzdroje - Kołobrzeg	gm. Dziwnów 17,944	20+640 – 38+584	30+200 – 41+700 5 913	30+200 – 41+700 488
103	Kamień Pom. - Trzebiatów	gm. Kamień Pom. 6,134	0+000 – 6+134	0+000 – 13+400 1 639	0+000 – 13+400 325
	Kamień Pom. - Trzebiatów	gm. Świerzno 10,654	6+134 – 16+788	13+400 – 23+400 689	13+400 – 23+400 168
105	Świerzno - Rzesznikowo	gm. Świerzno 7,276	0+000 – 7+276	0+000 – 17+900 1 283	0+000 – 17+900 184
106	Rzewnowo - Golczewo	gm. Kamień Pom. 9,150	0+000 – 9+150	0+000 – 17+500 1 112	0+000 – 17+500 210
	Rzewnowo - Golczewo	gm. Golczewo 11,329	9+150 – 20+479	17+500 – 39+300 1 545	17+500 – 39+300 250
107	Dziwnówek – Parłówko	gm. Dziwnów 0,325	0+000 – 0+325	0+000 – 6+800 6 282	0+000 – 6+800 347
	Dziwnówek – Parłówko	gm. Kamień Pom. 19,832	6+786 – 20+157	6+800 – 11+200 10 226	6+800 – 11+200 1 143
	Dziwnówek – Parłówko	gm. Golczewo 1,091	20+157 – 21+248	11+200 – 13+300 4 487	11+200 – 13+300 278
	Dziwnówek – Parłówko	gm. Wolin 2,848	21+248 – 24 +096	13+300 – 24+096 3 038	13+300 – 24+096 157
108	Parłówko - Płoty	gm. Wolin 2+868	0+000 – 2+868	0+000 – 25+007	0+000 – 25+007
	Parłówko - Płoty	gm. Golczewo 22,139	2+868 – 25+007	589	181

Źródło: ZZDW Koszalin, stan na koniec roku 2009

TABELA 54. Wykaz robót drogowych wykonanych w latach 2005 – 2009 na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)

Rodzaj robót	Długość remontowanego odcinka	Miejscowość Nazwa odcinka
	[km]	
ROK 2005		
Odnowa nawierzchni poprzez ułożenie nakładki bitumicznej	14,384	droga woj. nr 108 odc. Parłówko - Golczewo
Przebudowa	14,343	droga woj. nr 107 odc. Kamień Pom. - Parłówko
Budowa obwodnicy m. Kamień Pom.	0,733	droga woj. nr 107 m. Kamień Pom.
ROK 2006 – brak robót na tym terenie		
ROK 2007		
Odnowa nawierzchni poprzez ułożenie nakładek bitumicznych	0,350	droga woj. nr 106 m. Golczewo
Przebudowa chodnika w m. Stuchowo w ciągu drogi woj. nr 105	0,306	droga woj. nr 105 m. Stuchowo
ROK 2008		
Przebudowa chodnika w ciągu drogi woj. nr 108 m. Unibórz	0,122	droga woj. nr 108
Przebudowa chodnika w m. Kretlewo w ciągu drogi woj. nr 108	0,476	droga woj. nr 108
ROK 2009		
Przebudowa chodnika w m. Gadom w ciągu drogi woj. nr 108	0,463	droga woj. nr 108
Przebudowa chodnika w m. Stuchowo w ciągu drogi woj. nr 105	0,328	droga woj. nr 105

Źródło: ZZDW Koszalin, stan na koniec roku 2009

TABELA 55. Wykaz robót drogowych planowanych do wykonania w latach 2010 – 2013 na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)

Rodzaj robót	Długość remontowanego odcinka [km]	Miejscowość Nazwa odcinka	Rok			
			2010	2011	2012	2013
Przebudowa drogi 107	7,629	Dziwnówek – Kamień Pom.	x	x		
Przebudowa drogi 102 (dwa ronda)	Ronda w km 27+400 i w km 29+800	m. Dziwnów	x			
Przebudowa drogi 106	17,258	Rzewnowo – Golczewo	x	x	x	
Przebudowa chodnika w ciągu drogi nr 102	0,427	m. Wisetka	x			
Przebudowa chodnika w ciągu drogi 102	0,300	m. Międzywodzie	x			
Przebudowa chodnika w ciągu drogi 102	0,500	m. Międzyzdroje				x
Przebudowa chodnika w ciągu drogi nr 108	0,100	m. Baczyśław	x			
Przebudowa chodnika w ciągu drogi nr 108	0,160	m. Unibórz	x			
Przebudowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu drogi nr 107	0,800	m. Kamień Pom.	x			

Przebudowa drogi 103	1,219	m. Świerzno				x
Odnowa nawierzchni drogi 105	2,964	Świerzno - Stuchowo	x			
Odnowa nawierzchni drogi 105	3,452	Stuchowo - Dobrzyń			x	

Źródło: ZZDW Koszalin, stan na koniec roku 2009

C. Drogi powiatowe:

Drogi powiatowe stanowią uzupełnienie podstawowego szkieletu komunikacyjnego powiatu kamieńskiego jakim jest sieć dróg krajowych i wojewódzkich. Drogi te mają znaczenie lokalne oraz stanowią połączenia z miejscowościami położonymi w sąsiednich powiatach. Na terenie powiatu znajduje się 48 odcinków dróg powiatowych, którymi zarządza ZDP w Kamieniu Pomorskim.

Wykaz odcinków dróg powiatowych przebiegających przez teren powiatu kamieńskiego

TABELA 56.

Lp.	Nr drogi	Odcinek drogi	Długość	Stan drogi d - dobry ś - średni z - zły
1	0001 Z	Zalesie – Wicko	0+000 – 2+462	D
		Wicko – Wapnica	2+462 – 3+112	
		Wapnica – Lubin	3+112 – 4+900	
		Lubin	4+900 – 5+250	Ś
		Lubin	5+250 – 6+115	
2	0002 Z	Wapnica	0+000 – 1+751	Ś
		Wapnica - Trzciągowo	1+751 – 3+682	Z
		Trzciągowo - Lubczewo	3+682 – 3+956	
			3+956 – 4+247	
			4+247 – 4+492	
		4+492 – 4+805		
3	0003 Z	Wisielka – Warnowo	0+000 – 4+800	Ś
		Warnowo	4+800 – 5+700	
		Warnowo – Ładzin	5+700 – 8+352	
		Ładzin – Kodrąbek – Wolin	8+352 – 17+287	
4	0004 Z	Dargobądz	0+000 – 0+378	Ś
		Dargobądz – Mokrzyca Wielka	0+378 – 0+728	
			0+728 – 2+842	
5	0005 Z	Kolczewo – Kodrąb	0+000 – 5+861	Ś
		Kodrąb - Unin	5+861 – 8+270	
6	0006 Z	Międzywodzie – Wolin	0+000 – 18+181	D
7	0007 Z	Kolczewo – Sierosław	0+000 – 4+780	Ś
8	0008 Z	Warnowo – Domysłów - Łuskowo	0+000 – 7+530	Z
		Łuskowo	7+530 – 9+030	Ś
9	0009 Z	Kodrąbek – Ładzin – Kodrąb	0+000 – 3+804	Ś
10	0010 Z	Reclaw	0+000 – 0+525	D
		Reclaw - Jarszewo	0+525 – 9+318	
11	00011 Z	Reclaw – Gogolice	0+000 – 1+300	D
		Gogolice – Zagórze	1+300 – 3+500	
		Zagórze	3+500 – 3+600	
		Zagórze – Skoszewo	3+600 – 5+700	Z
		Skoszewo	5+700 – 6+600	
			6+600 – 6+800	

		Skoszewo - Siniechowo	6+800 – 8+316	
			8+316 – 9+598	
		Siniechowo	9+598 – 10+214	
12	00012 Z	Kamień Pomorski - Reclaw	0+000 – 21+158	Ś
13	00013 Z	Kamień Pomorski – Chrząższczewo	0+000 – 3+089	Ś
		Chrząższczewo – Buniewice	3+089 – 5+950	
			5+950 – 6+467	
		Buniewice – Chrząższczewo	6+467 – 8+800	
14	00014 Z	Sibin – Dramino	0+000 – 3+930	Ś
		Dramino – Piaski	3+930 – 5+930	
		Piaski	5+930 – 7+403	
15	00015 Z	Rzeczyn – Wiejkowo	0+000 – 2+778	D
16	00016 Z	Reclaw – Wiejkowo	0+000 – 4+400	Ś
		Wiejkowo	4+400 – 4+650	
		Wiejkowo – Wiejkowo	4+650 – 6+350	
			6+350 – 7+150	
		Wiejkowo	7+150 – 7+600	Z
		Wiejkowo - Koniewo	7+600 – 8+450	
			8+450 – 8+750	
		Koniewo - Zagórze	8+750 – 9+950	
			9+950 – 11+765	
17	00017 Z	Troszyn	0+000 – 0+800	Ś
		Troszyn – Mierzęcín	0+800 – 2+572	
18	00018 Z	Kukułowo – Połchowo	0+000 – 6+400	Ś
		Połchowo – Dusin – Rozwarowo	6+400 – 8+452	
19	00019 Z	Żółcino – Grabowo	0+000 – 3+965	Ś
20	00020 Z	Jarszewo - Jarzysław	0+000 – 1+776	Ś
21	00021 Z	Borucin – Trzebieszewo – Świniec	0+000 – 5+577	Ś
		Świniec	5+577 – 6+000	Z
		Świniec – Ugory	6+000 – 7+150	
		Ugory	7+150 – 7+907	
		Ugory – Jatki	7+907 – 9+107	Ś
		Jatki	9+107 – 10+207	
22	00022 Z	Łukęcín – Strzeżewko	0+000 – 3+245	Ś
		Strzeżewko – Strzeżewo	3+245 – 3+483	
23	00023 Z	Białobudz – Rybice	0+000 – 2+419	Z
		Rybice – Gostyń	2+419 – 4+289	
		Gostyń – Trzebieradz	4+289 – 4+889	Ś
	4+889 – 5+640			
24	00024 Z	Pobierowo – Gostyń	1+843 – 8+884	Ś
		Strzeżewo	8+884 – 9+359	D
		Strzeżewo - Wrzosowo	9+359 – 13+576	
25	00025 Z	Jarszewo – Buszęcin	0+000 – 2+600	Ś
		Buszęcin – Rekowo	2+600 – 4+320	Z
		Rekowo	4+320 – 4+502	Ś
		Rekowo – Górki	4+502 – 7+205	Z
		Górki	7+205 – 7+378	Ś
		Górki - Szumiąca	7+378 – 9+504	
			9+504 – 10+977	
				Szumiąca – Chomino
		Chomino - Wołczyno	14+882 – 24+424	
26	0026 Z	Jatki – Chomino – Benice	0+000 – 7+576	Ś
		Benice	7+576 – 8+201	
		Benice – Śniatowo	8+201 – 10+548	
27	0027 Z	Niemica – Wysoka Kamieńska	0+000 – 7+700	Ś
28	0028 Z	Ronica - Kretlewo	0+000 – 1+200	Z
			1+200 – 4+615	

29	0029 Z	Wołowiec – Samlino	0+000 - 8+500		
30	0030 Z	Osiecze - Krzepocin	0+000 – 2+445	Ś	
31	0031 Z	Gostyń – Gostyniec	0+000 – 4+329	Ś	
		Gostyniec	4+329 – 4+461		
		Gostyniec – Świerzno	4+461 – 7+160		
32	0032 Z	Stuchowo – Golczewo	0+000 – 15+903	Ś	
33	0033 Z	Kłęby – Drzewica	0+000 – 2+600	Ś	
		Drzewica – Kłodzino	2+600 – 4+025		
34	0034 Z	Kaleń – Grębice	0+000 – 2+180	Z	
35	0035 Z	Gostyń – Janowo	0+000 – 1+359		
36	0036 Z	Gacko – Świeszewo	0+000 – 0+760		
37	0037 Z	Ościęcín - Unibórz	14+420 – 15+590	Ś	
38	0038 Z	Giżkowo – Ganiec	0+000 – 0+450	Ś	
39	0039 Z	Golczewo – Kłęby	0+000 – 1+570	Ś	
		Kłęby – Włodzisław	1+570 – 4+549		
40	0040 Z	Wysoka Kamieńska – Rokita	0+000 – 3+375	Z	
41	0041 Z	Kamień Pomorski – Miłachowo	0+000 – 0+910	Ś	
42	0042 Z	Świerzno	0+000 – 0+100	Ś	
		Świerzno – Chomino	0+100 – 4+731		
43	0043 Z	Wrzosowo - Chrząstowo	0+000 – 0+941	Ś	
			0+000 – 0+744		
44	0044 Z	Krzepocin – Duniewo	0+744 – 1+407	Ś	
45	0045 Z	Wrzosowo – Radawka	0+000 – 2+450	Ś	
			Radawka		2+450 – 3+100
					3+100 – 4+168
46	0046 Z	Mokrawica – Rzewnowo	0+000 – 1+810	Z	
		Rzewnowo	1+810 – 2+710	D	
47	0047 Z	Jarzyśław – Górki	0+000 – 2+065	Ś	
48	0048 Z	Rekowo – Stawno	0+000 – 3+855	Z	
		Stawno - Kozielice	3+855 – 6+395		

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Kamieniu Pomorskim

Planowane remonty na drogach powiatowych na 2010 rok:

- droga nr 0006 Z – Międzywodzie – Unin - odcinek Wolin – Unin,
- droga nr 0015 Z Rzeczyn – Wiejkowo.

Planowane remonty na drogach powiatowych po 2010 roku:

- droga nr 0021 Z – Strzeżewko - Łukęcín.

D. Drogi gminne:

Sieć dróg powiatowych uzupełnia sieć dróg gminnych stanowiących najniższą kategorię połączeń i obsługujących bezpośrednio wszystkie jednostki osadnicze w powiecie.

W rozbiciu na poszczególne gminy, długość dróg przedstawia się następująco:

- gm. Kamień Pomorski – 38,53 km (w mieście 26,13 km, poza miastem 12,4 km),
- gm. Wolin – 57 km,
- gm. Międzyzdroje – 28,86 km,
- gm. Dziwnów – 40 km,
- gm. Golczewo – 46,55 km,
- gm. Świerzno – około 7,8 km.

3.6.2. KOMUNIKACJA PUBLICZNA

Przez teren powiatu kamieńskiego przechodzi linia kolejowa relacji Świnoujście - Szczecin o symbolu E – 59, która zapewnia przewozy pasażerskie oraz towarowe. Przechodzi ona przez gminę Wolin oraz Międzyzdroje. W gminie Wolin znajdują się punkty przeładunkowe. Linia zapewnia także obsługę kolejową portu i bazy promów morskich w Świnoujściu.

Połączenia kolejowe posiada również gmina Kamień Pomorski i gmina Golczewo (linia pasażerska Szczecin – Dąbie - Świnoujście oraz linia lokalna Kamień Pomorski - Wysoka Kamieńska).

W powiecie kamieńskim komunikację autobusową obsługuje przede wszystkim PKS Sp. z o.o. Kamień Pomorski. Sieć połączeń w powiecie jest dobrze rozwinięta. Ponadto funkcjonują połączenia z innymi powiatami (Kamień - Gryfice, Kamień - Kołobrzeg, Kamień - Pobierowo, Rewal, Pogorzelica, Kamień - Kołobrzeg, Kamień - Gdańsk, Kamień – Łódź) oraz liczne linie sezonowe.

Na terenie powiatu działają także prywatni przewoźnicy na następujących liniach: Pobierowo – Kamień – Szczecin, Międzywodzie – Kamień – Szczecin, Międzyzdroje – Wolin – Szczecin, Kamień – Wolin, Kamień – Międzyzdroje – Świnoujście.

Niedaleko powiatu kamieńskiego (na terytorium Niemiec) funkcjonuje małe lotnisko turystyczne, w rejonie Zirchow.

3.6.3. TRANSPORT WODNY

Cieśnina Dziwna przechodzi w morski tor wodny, łączący Zalew Kamieński z Zalewem Szczecińskim, natomiast przez Zalew Szczeciński przechodzi morski tor wodny, łączący Szczecin ze Świnoujściem.

Do portu w Wolinie prowadzi dwa tory podejściowe: północny i południowy.

W rejonie portu rybackiego w Wolinie istnieje obrotnica o średnicy 200 m przy głębokości 3,5 m.

Ograniczeniami dla żeglugi są mosty: kolejowy i drogowy w Wolinie.

Wolin zaliczany jest do małych portów – posiada dwa nadbrzeża przeładunkowe.

Do portu w Dziwnowie prowadzą dwa tory: tor wodny północny i tor wodny południowy - prowadzi cieśnina Dziwna do Kamienia Pomorskiego.

Komunikacja wodna na terenie gminy Międzyzdroje odbywa się torami wodnymi do portu w Zalesiu.

Ponadto na wodach Zalewu Szczecińskiego i Zalewu Kamieńskiego odbywa się swobodna żegluga jachtów i łodzi rybackich.

IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. RZEŻBA TERENU

Powiat kamieński położony jest w części nizu przylegającej do Morza Bałtyckiego, w regionie Pobrzeży Południobałtyckich. Niziny te położone są przeważnie poniżej 100 m n.p.m. i tylko nieliczne wzniesienia przekraczają tę wysokość. Pod względem rzeźby powierzchni, powiat jest dość urozmaicony. Krajobraz, szczególnie w gminach nadmorskich, ukształtowany przez ostatni lodowiec, wciąż się zmienia.

Rzeźba Pobrzeży Południobałtyckich została ukształtowana przez działanie lądolodu skandynawskiego (recesja lądolodu), rzek, morza i wiatrów. Utwory lodowcowe modelowane były przez wiatry i wody, a zalewane tereny stopniowo zamieniały się w bagna i torfowiska. Stale działały na tych terenach wody Bałtyku i Odry, tworząc m.in. wydmy, mierzeje oraz charakterystyczne dla gmin nadmorskich powiatu, strome krawędzie erozyjne i klify. Ziemia Kamieńska charakteryzuje się najwyższym w kraju wybrzeżem klifowym, z szerokimi piaszczystymi plażami, łączy się z wodami Zalewu Szczecińskiego. Ostateczne ukształtowanie współczesnej powierzchni terenu miało miejsce w holocenie.

W krajobrazie powiatu dominują pasma wzniesień moreny czołowej, dennej i denno – morenowej falistej i pagórkowatej. Obszar powiatu obejmuje równiny akumulacji rzecznej i rzeczno – lodowcowej, sandry oraz równiny akumulacji bagiennej. Równie charakterystycznym typem krajobrazu, w powiecie, jest krajobraz pojezierzy z polodowcowymi jeziorami (rynny), ozami (Mechowo, Ciesław), kemami (Gostyniec, Starza) oraz wałami wydmy nadmorskich.

4.1.1. PRZEKSZTAŁCENIA RZEŻBY TERENU I PRZYPOWIERZCHNIOWEJ WARSTWY SKORUPY ZIEMSKIEJ

Przypowierzchniowa warstwa skorupy ziemskiej i pokrywa glebowa poddawana jest ciągłym, intensywnym zabiegom zmieniającym jej właściwości: agrotechnicznym, eksploatacyjnym oraz inwestycyjnym oraz procesom naturalnym. Niewłaściwe prowadzenie działalności rolniczej oraz wzrost urbanizacji może doprowadzić do degradacji przypowierzchniowej warstwy skorupy ziemskiej, a tym samym także gleb.

Użytkowanie rolnicze, które w powiecie kamieńskim pełni jedną z podstawowych ról, niesie ze sobą wiele zagrożeń. Jednym z nich jest występowanie zjawiska erozji gleb, który jest efektem procesu splukiwania. W celu przeciwdziałania erozji gleb należy tak prowadzić prace agrotechniczne, aby minimalizowały one proces splukiwania. Na strome stoki i zbocza powinna być wprowadzana roślinność z dobrze rozwiniętym systemem korzeniowym, który zwiększa spójność warstwy glebowej. Strefy krawędziowe, o dużych spadkach terenu nie są przydatne tym samym jako obszary możliwe pod zainwestowanie. Tereny takie nie nadają się ani pod uprawę, ani też nie są korzystne pod zabudowę. Dlatego też strefy te wymagają ochrony ze względu na potencjalne zjawiska erozyjne, ale również osuwiskowe.

Funkcjonujące na terenie powiatu składowiska odpadów również przyczyniają się do degradacji powierzchni ziemi. Konieczne jest ich rekultywacja:

- składowisko odpadów w Międzydrojach – zrehabilitowane,
- składowisko odpadów w Międzywodziu,

- składowisko odpadów w Kłębach,
- składowisko odpadów w Chrząstowie,
- składowisko odpadów w Reclawiu.

4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

Pod względem geologiczno-tektonicznym teren należy do syneklizy perybałtyckiej i leży w peryferyjnej strefie platformy fałdowań paleozoicznych, na obszarze synklinorium szczecińskiego.

Budowa geologiczna w obrębie utworów czwartorzędu jest wynikiem ostatniego (plejstocen) zlodowacenia Bałtyku. Jego konsekwencją są obszary zdominowane przez twory moreny dennej takie jak piaski, żwiry, mułki, torfy, glina zwałowa.

4.2.1. EKSPLOATACJA SUROWCÓW MINERALNYCH JAKO ŹRÓDŁO PRZEOBRAŻEŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Prowadzenie jakiegokolwiek eksploatacji surowców mineralnych również jest przyczyną lokalnych przekształceń rzeźby terenu. O ile małe kopalnie odkrywkowe można stosunkowo łatwo zrehabilitować, np. poprzez wyrównanie terenu (tak, aby zniwelować duże wyrobiska), o tyle, nawet w przypadku małej eksploatacji, przekształcenia innych komponentów środowiska są znaczne i nie da się ich w sposób łatwy i szybki przywrócić do stanu równowagi przyrodniczej. Środowisko przyrodnicze należy traktować jako system wzajemnie powiązanych ze sobą komponentów środowiska, gdzie zmiana jednego z nich, powoduje zmiany w pozostałych. Z pozoru mało uciążliwa eksploatacja kopalni, może powodować duże zmiany w środowisku. Dlatego ważne jest aby przeprowadzić dokładną, przemyślaną oraz indywidualnie określoną dla każdego obiektu rekultywację.

Każdy przedsiębiorca wydobywający ze złoża kopalinę, po jej wydobyciu zobowiązany jest do przeprowadzenia rekultywacji terenu wyrobiska, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy oraz odpowiednimi ustawami (ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawą Prawo górnicze i geologiczne).

Na terenie powiatu występują złoża surowców naturalnych, które w znaczący sposób wpływają na rozwój gospodarczy regionu. Część złóż jest już wyeksploatowana, część jest eksploatowana obecnie, niektóre złoża są tylko zidentyfikowane (nie prowadzi się tam eksploatacji m.in. z powodu położenia w okolicy obszarów chronionych, a także z braku środków finansowych).

Na terenie powiatu kamieńskiego zostały wydane następujące koncesje na wydobywanie surowców mineralnych.

TABELA 57. Wykaz koncesji obowiązujących na terenie powiatu kamieńskiego

Nr koncesji	Nazwa złoża	Podmiot odpowiedzialny	Położenie złoża	Rodzaj kopaliny	Pow. Złoża ob. górniczego (teren górniczy)	Wielkość zasobów geolog. do wydobycia	Okres obowiązywania koncesji
BOŚ.PK.751-K-1/05	Mokrzyca Wielka III	Osoby prywatne Mokrzyca Wielka	m. Mokrzyca Wielka gm. Wolin	kruszywo naturalne	obszar górniczy 17 300 m ² teren górniczy 19 493 m ³	94 600 ton złoże wyeksploatowane	od 28.10.2005 r. do 31.12.2015 r.
BOŚ.JK.7510-1/3/02	Dargobądz	Spółdzielnia Kótek Rolniczych-Wolin z/s w Reclawiu	m. Dargobądz gm. Wolin	kruszywo naturalne	obszar górniczy 11 424 m ² teren górniczy 21 000 m ²	147 230 ton złoże wyeksploatowane w części objętej koncesją	od 09.06.2003 r. do 31.12.2010 r.
Marszałek Woj. Zach. WRiOŚ.III.ZN7515/12/2008/2009	Kłodzino II	Rarytas Sp. z o. o. Stargard Szczeciński	obręb ewidencyjny Kłodzino gm. Golczewo	kruszywo naturalne	obszar górniczy 199 318 m ² teren górniczy 199 318 m ²	2 602,8 tys. ton	od 10.04.2009 r. do 30.04.2019 r.
Marszałek Woj. Zachodniopomorskiego WRiOŚ.II.ZN7515/1/2007	Mokrzyca Wielka V	PPHU ROLMECH Józef Michalak Wolin	m. Mokrzyca Wielka gm. Wolin	kruszywo naturalne	obszar górniczy 147 892 m ² teren górniczy 185 310 m ²	665 384 ton	od 4.06.2007 r. do 30.04.2017 r.
Minister Ochrony Środowiska Nr 99/93	Kamień Pomorski	PGNiG Zielonogórski Zakład Górnictwa Nafty i Gazu	gminy: Wolin, Dziwnów, Kamień Pomorski	ropa naftowa	obszar koncesji 9 211 383 m ²	2 153,44 tys. ton	od 21.06.1993 r. do 21.06.2018 r.
Minister Ochrony Środowiska Nr 45/95	Rekowo	PGNiG Zielonogórski Zakład Górnictwa Nafty i Gazu	gm. Kamień Pomorski	ropa naftowa	obszar górniczy 0,66 km ²	6,96 tys. ton	od 12.12.1995 r. do 12.12.2020 r.
Wojewoda Zachodniopomorski SR-G4-7412/26/2003	Samolino	„Bio - Produkty” Sp. z o.o. Szczecin	gm. Golczewo	torf	obszar górniczy 27,3 ha teren górniczy 34,12 ha	748,4 tys. m ³	od 22.12.2003 r. do 31.12.2035 r.

Minister Ochrony Środowiska Nr 97/92	Kamień Pomorski I	Uzdrowisko Kamień Pomorski	m. Kamień Pomorski	torf leczniczy	obszar górniczy 1 920 000 m ²	578 149 m ³ tj. 619 000 ton	od 03.12.1992 r. do 03.12.2012 r.
Minister Ochrony Środowiska Nr 53/93	ujęcie Józef	Uzdrowisko Kamień Pomorski	m. Dziwnówek gm. Dziwnów	woda lecznicza	obszar górniczy 1 599 687 m ²	-	od 15.04.1993 r. do 15.04.2013 r.
Minister Ochrony Środowiska Nr 98/92	złoża w m. Kamień Pomorski	Uzdrowisko Kamień Pomorski	m. Kamień Pomorski	woda lecznicza	obszar górniczy 4 324 200 m ²	-	od 03.12.1992 r. do 03.12.2012 r.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

TABELA 58. Wykaz udokumentowanych złóż na terenie powiatu kamieńskiego

Nr decyzji	Nazwa złoża	Podmiot odpowiedzialny	Położenie złoża	Rodzaj kopaliny	Pow. Złoża ob. górniczego (teren górniczy)	Wielkość zasobów geolog. możliwych do wydobycia	Stan formalno - prawny
Dokumentacja BOŚ.PK.751-2/07	Dargobądz	P.P.H.U. „ROL-MECH” Józef Michalak Wolin	obręb Dargobądz gm. Wolin	złoża kruszywa naturalnego	ob. górniczy 9.526,0 m ² teren górniczy 11.741 m ²	zasoby przemysłowe operatywne 168 800 ton	brak koncesji na wydobycie
Dokumentacja BOŚ.PK.751-1/06	Wysoka Kamieńska	Firma "Z.P." Sp. z o.o. Przybiernów	m. Wysoka Kamieńska gm. Golczewo	złoża kruszywa naturalnego	ob. górniczy 17 375 m ² teren górniczy 24 650 m ²	zasoby przemysłowe operatywne 95 090 ton	brak koncesji na wydobycie złoża częściowo wyeksploatowane
Dokumentacja BOŚ.PK.751-1/07	Mokrzyca Wielka IV	Teresa Konopacka Mokrzyca Wielka	m. Mokrzyca Wielka gm. Wolin	złoża kruszywa naturalnego	ob. górniczy 16 867 m ² teren górniczy 20 256 m ²	zasoby przemysłowe operatywne 151 500 ton	brak koncesji na wydobycie złoża w ok. 80% wyeksploatowane
Bilans zasobów kopaliny i wód podziemnych w Polsce stan na 31.12.2008r.	Czarnogłowy - Kłęby	-	gm. Golczewo	złoża margli i wapieni	-	zasoby geologiczne bilansowe 154 731 tys. ton	złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

4.3. GLEBY

4.3.1. TYPY GENETYCZNE GLEB

Typologiczne zróżnicowanie gleb jest głównie wynikiem sprzężeń budowy geologicznej, urzeźbienia terenu, warunków wodnych i szaty roślinnej.

Na terenie powiatu występują zróżnicowane gleby – od II do VI klasy bonitacyjnej. Występują tu gleby bielcowe piaszkowe, wytworzone z piasków luźnych o genezie fluwioglacjalnej, słabo gliniastych i gliniastych, gleby bielcowe wytworzone z utworów pyłowych pochodzenia wodnego, gleby mułowo - bagienne, gleby brunatne (na obszarach porośniętych lasami), gleby torfowe i murszowe (w strefach obniżień) oraz pseudobielice i czarne ziemie. Gleby torfowe w przeważającej części uległy degradacji wskutek odwodnienia związanego z gospodarką polderową

Gleby charakteryzują się odczynem zasadowym, a nawet silnie zasadowym (pH>8). Gleb tych nie można zaliczyć do słonych.

4.3.2. DEGRADACJA GLEB

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa, sieci osadniczej, turystyki oraz eksploatacji kopalin. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. W powiecie gleby są ważnym zasobem przyrodniczym, ponieważ, od urodzajności gleb zależy rozwój rolnictwa, które niewątpliwie pełni istotną rolę w rozwoju tego obszaru.

4.3.2.1. DEGRADACJA FIZYCZNA GLEB

Niezależnie od naturalnej odporności własnej, gleby podlegają degradacji fizycznej:

- erozja wodna, wietrzna, wąwozowa, która zależy od nachylenia zbocza, obecności i stanu pokrywy roślinnej, litologii, stosunków wodnych, użytkowania rolniczego gruntu i sposobu jego uprawy. Najbardziej narażone są zbocza dolin cieków wodnych oraz zbocza pagórków morenowych;
- degradacja wynikająca z usprzętowania rolnictwa;
- degradacja związana z pozyskiwaniem surowców mineralnych;
- degradacja związana z niewłaściwie prowadzoną melioracją (przesuszenie gleb lub ich nadmierne zawodnienie);
- degradacja antropogeniczna, związana z rozwojem osadnictwa.

Aby zapobiegać niszczeniu gleb w powiecie należy przestrzegać następujących działań:

- nie likwidować naturalnych pokryw leśnych, zadrzewień śródpolnych;
- dobrze wykonywać meliorację (aby nie przesuszać wierzchnich warstw gleby);
- nie użytkować rolniczo terenów o dużych spadkach;
- stosować właściwe zabiegi agrotechniczne.

4.3.2.2. DEGRADACJA CHEMICZNA GLEB

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są bardziej odporne na zagrożenia chemiczne.

Działania antropogeniczne (rozwój rolnictwa, komunikacji) powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Największe szkody powstają w strefach otaczających zakłady produkcyjne oraz wzdłuż tras komunikacyjnych. Do głównych związków chemicznych emitowanych do środowiska należą związki węgla (CO₂, CO, węglowodory, węgiel – sadza), związki siarki SO₂, związki azotu, metale ciężkie oraz WWA). Do gruntu mogą przeniknąć substancje ropopochodne z bazy paliw oraz stacji benzynowych czy wylotów kanalizacji deszczowej. Wzdłuż tras komunikacyjnych obserwuje się także zanieczyszczone gleby, które należą do urbanosoli i industriosoli (podwyższona zawartość WWA i zasolenia, zagęszczenie gleb oraz brak poziomu próchnicznego).

Ponadto duży udział w zanieczyszczaniu gleb posiada rolnictwo, dotyczy to szczególnie stosowania środków ochrony roślin, pestycydów. Również nawozy sztuczne, w przypadku ich niewłaściwego stosowania mogą oddziaływać ujemnie na chemizm gleb. Wylewnie gnojowicy na pola jest również działaniem, które może zanieczyścić środowisko glebowe i gruntowo – wodne. Odpady powstające przy produkcji zwierzęcej – ścieki odzwierzęce (gnojowica) oraz odpady stałe powstające w procesie chowu zwierząt gospodarskich mogą być toksyczne. W zależności od technologii produkcji i systemu utrzymania zwierząt tworzy się, w systemie wodnym gnojowica, bądź w systemie ściółowym obornik. Gnojowica jest środkiem niebezpiecznym dla środowiska glebowego i wodnego, powoduje w wodach gruntowych wzrost zawartości azotanów.

4.4. WODY PODZIEMNE

Na terenie powiatu poziom wodonośny występuje na głębokości 10 – 40 m. Poziom użytkowy w obrębie czwartorzędowym ma na tym terenie niewielkie znaczenie. Znaczna ilość wody pobierana jest z zasobów jurajskich.

Niektóre ujęcia na terenie powiatu są zagrożone zasoleniem lub są wyłączone z eksploatacji ze względu na zasolenie.

Na obszarze wyspy Wolin występują dwa zasadnicze poziomy wodonośne:

- wody w utworach mezozoicznych, przy czym silnie zmineralizowane (solanki) w utworach jury i zmineralizowane, w partiach stropowych wysłodzone – w utworach kredy,
- wody w utworach czwartorzędowych, przy czym wydzielić tu należy poziom wodonośny Półwyspu Przytorskigo (piaski morskie i piaski mierzei oraz piaski rzeczne i wodnolodowcowe piaski i żwiry) oraz zasadniczy użytkowy poziom wodonośny wysoczyznowej części wyspy Wolin (2 - 3 warstwy wodonośne w utworach piaszczysto-żwirowych między i nadglinowych, połączone hydraulicznie).

Na wyspie Wolin znajduje się zbiornik wód podziemnych (nr 102) należący do GZWP

- Głównych Zasobów Wód Podziemnych w Polsce. Obszar ten objęty jest statusem najwyższej ochrony. Jest to porowy zbiornik wód czwartorzędowych. Średnia głębokość ujęć wód wynosi 35 m.

4.4.1. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH

Wody podziemne, jako główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla ludności, muszą być pod szczególną ochroną. Ze względu na stosunkowo powolne zmiany w ich jakości, i co za tym idzie, rozciągnięcie w czasie odpowiedzi na zagrożenia antropopresyjne, monitoring jakości musi być prowadzony na wszystkich wyznaczonych jednolitych częściach wód podziemnych.

Jakość wód podziemnych bada się w ramach monitoringu krajowego, diagnostycznego oraz operacyjnego. W skali lokalnej monitoring wód podziemnych prowadzi się w ramach składowisk odpadów.

Monitoring wód podziemnych jest systemem kontrolnym oceny dynamiki antropogenicznych przemian wód podziemnych. Polega na prowadzeniu w wybranych, charakterystycznych punktach (punktach obserwacyjnych, otworach, źródłach) powtarzalnych pomiarów stanu głębokości zalegania zwierciadła wód podziemnych i badań ich jakości oraz interpretacji wyników w aspekcie ochrony środowiska wodnego. Jego celem jest wspomaganie działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne.

Obecnie oceny jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych dokonuje się w pięcioklasowej skali na podstawie Rozporządzenia Min. Środowiska z dn. 23.07.2008 r., w sprawie kryteriów i sposobu oceny wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896). Klasyfikacja jakości wód podziemnych jest następująca:

- Klasa I - wody o bardzo dobrej jakości, żaden wskaźnik nie przekracza wartości dopuszczalnych dla wód przeznaczonych do spożycia.
- Klasa II - wody dobrej jakości, żaden wskaźnik nie przekracza wartości dopuszczalnych dla wód przeznaczonych do spożycia z wyjątkiem żelaza i manganu.
- Klasa III - wody zadowalającej jakości, mniejsza część wskaźników przekracza wartości dopuszczalne dla wody przeznaczonej do spożycia.
- Klasa IV - wody niezadowalającej jakości, większość wskaźników przekracza wartości dopuszczalne dla wody przeznaczonej do spożycia.
- Klasa V - woda złej jakości, woda nie spełnia wymagań określonych dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

TABELA 59. Jakość zwykłych wód podziemnych w latach 2006 - 2007 (sieć krajowa)

Miejscowość	Międzyzdroje	Chynowo - I	
Stratygrafia wód	Czwartorzędowe	Czwartorzędowe	
Typ wód	gruntowe	gruntowe	
Klasa czystości	II	III	
Wskaźniki decydujące o klasie	III	III	IV
	Fe	Mn, Ca	Fe
Wskaźniki przekraczające normy dla wód przeznaczonych do spożycia (2007)	Mn, Fe	Mn, Fe	
Zawartość azotanów ($\text{mgNO}_3/\text{dm}^3$) (2007)	< 0,01	0,11	

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006 - 2007

Sieć lokalna

Badania wód podziemnych w sieciach lokalnych są realizowane w rejonie składowisk odpadów, stacji paliw, zakładów przemysłowych i ujęć wody, przez właścicieli tych obiektów. Głównym zadaniem monitoringu w tej sieci jest rozpoznanie i śledzenie wpływu stwierdzonych lub potencjalnych ognisk zanieczyszczeń na jakość wód podziemnych i powierzchniowych.

Rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 09.12.2002 r., w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. 2002 nr 220 poz. 1858), na zarządzającego nakłada obowiązek monitorowania składowiska. Zarządzający jest zobowiązany prowadzić monitoring składowiska zarówno przed rozpoczęciem eksploatacji, w trakcie, jak i po zakończeniu eksploatacji. Monitorowanie powinno obejmować badanie: wielkości przepływu wód powierzchniowych, składu wód powierzchniowych, objętości wód odciekowych, składu wód odciekowych, poziomu wód podziemnych, składu wód podziemnych, emisji i składu gazu składowiskowego (zakres badań monitoringowych obejmuje stężenia metanu, dwutlenku węgla i tlenu), wielkości opadu atmosferycznego, struktury i składu odpadów oraz osiadania powierzchni składowiska. Zakres parametrów wskaźnikowych oraz częstotliwość tych badań uzależniona jest od poszczególnych faz eksploatacji składowiska odpadów. Zarządzający jest również zobowiązany corocznie przysyłać wyniki monitoringu do WIOŚ.

Dla wód powierzchniowych, podziemnych i odciekowych zakres badań monitoringowych obejmuje następujące wskaźniki: odczyn, przewodnictwo, ogólny węgiel organiczny, zawartość miedzi, cynku, ołowiu, kadmu, chromu sześciowartościowego i rtęci oraz sumę wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

Na terenie powiatu kamieńskiego zlokalizowane są następujące składowiska odpadów (w różnej fazie eksploatacji), które objęte są monitoringiem:

- Reclaw (gm. Wolin) – powierzchnia wynosi 2,4 ha. Składowisko nie zostało w fazie projektowania wyposażone w drenaż, kominki odgazowujące, nie zostało uszczelnione. Składowisko zostało zamknięte decyzją Starosty Powiatowego nr BOŚ.7167-3/2003 z dn. 22.12.03 r. (wraz z decyzjami zmieniającymi: nr BOŚ.7167-3/2003 z dn. 21.07.04 r., BOŚ.KK.7167-1/2006 z dn. 28.03.06 r., BOŚ.KK.7167-1/2006 z dn. 14.02.07 r.,

BOŚ.KK.7167-1/2006/09 z dn. 18.03.2010 r.). Planowany termin zakończenia rekultywacji to 30.06.14 r.

W system sieci monitoringowej wchodzi 3 piezometry jakości wód podziemnych (P1, P2, P3). W otoczeniu składowiska nie występują cieki powierzchniowe, zagłębienia podmokłe czy oczka wodne. W 2009 r. w P1 nie pobrano próbek wody ze względu na brak wody w piezometrze. W P2 wody badano w kwietniu i październiku. Większość wskaźników mieściła się w klasie określonej dobrym stanem chemicznym, jedynie w październiku stwierdzono słaby stan techniczny wód w zakresie OWO (IV klasa). W P3, w 2009 r. wody badano w kwietniu, w październiku próbek nie pobrano ze względu na brak wody w piezometrze. Stwierdzono podwyższone wartości w zakresie PEW (IV klasa) i OWO (V klasa). W stosunku do wyników badań monitoringowych z poprzednich lat zaobserwowano wahania wartości PEW w P3. Pozostałe analizowane wskaźniki posiadały wartości na zbliżonym poziomie.

- Chrzastowo (gm. Kamień Pomorski) – powierzchnia 8,7 ha. Według przeglądu ekologicznego składowisko nie jest uszczelnione, podłoże składowiska jest przepuszczalne i odcieki z obiektu mogą przenikać w głąb, mogą mieć kontakt z wodami gruntowymi. Składowisko zostało zamknięte decyzją Starosty Powiatowego nr BOŚ.7167-4/2003 z dn. 22.12.03 r. (wraz z decyzjami zmieniającymi: nr BOŚ.7167-4/2003 z dn. 22.12.03 r., BOŚ.7167-4/2003 z dn. 27.09.04 r., BOŚ.7167-4/2003 z dn. 12.09.05 r., BOŚ.JC.7167-4/2003/09 z dn. 31.12.09 r.). Planowany termin zakończenia rekultywacji to 31.12.12 r.

W system sieci monitoringowej wchodzi następujące punkty obserwacyjne: 5 piezometrów monitorujących jakość wód podziemnych (P1, P2, P3a, P5, P6), 1 punkt obserwacyjny na rowie melioracyjnym, 1 studzienka odgazowująca. Wyniki badań pochodzą z 2009 r. W tym okresie odnotowano podwyższone uśrednione wartości PEW, które kształtowały się na poziomie II (P1, P3b) oraz V (P6) klasy jakości wód podziemnych. Pozostałe badane parametry posiadają wartości charakterystyczne dla I klasy jakości wód podziemnych. W porównaniu z danymi z 2008 r. stwierdzono spadek stężeń OWO w P1 i P5. W 2009 r. badano także wody powierzchniowe. Odnotowano w drugiej serii pomiarowej (październik) spadek stężenia OWO oraz wzrost wartości PEW. Pozostałe wskaźniki posiadały zbliżone wartości w całym cyklu pomiarowym. W odniesieniu do wyników z 2008 r. zaobserwowano spadek stężeń OWO i nieznaczne wahania wartości PEW.

- Międzywodzie (gm. Dziwnów) – powierzchnia 2,5 ha. Składowisko zostało zamknięte decyzją Starosty Powiatowego nr BOŚ.7167-1/2003 z dn. 23.10.03 r. (wraz z decyzjami zmieniającymi: nr BOŚ.7167-1/2003 z dn. 30.01.04 r., BOŚ.SP.7167-1/2007 z dn. 29.06.07 r., BOŚ.SP.7167-1/07 z dn. 31.07.07 r., BOŚ.SP.7167-1/2007/09 z dn. 31.12.09 r.). Planowany termin zakończenia rekultywacji to 30.09.11 r.

W system sieci monitoringowej wchodzi następujące punkty obserwacyjne: 4 piezometry monitorujące jakość wód podziemnych (P1, P2, P3, P4), 1 punkt obserwacyjny monitorujący jakość wód powierzchniowy (zbiornik naturalny). W 2009 r. w oparciu o otrzymane uśrednione wyniki badań w P2, P3 i P4 odnotowano stężenia OWO na poziomie V klasy. Zauważono wyższe średnie wartości PEW (II klasa w P3 oraz V klasa – P2 i P4). Pozostałe badane wskaźniki posiadały wartości charakterystyczne dla wód I klasy. W stosunku do badań z 2008 r. odnotowano w II serii pomiarowej duży spadek PEW w P1. W P3 w obu seriach zanotowano obniżenie stężeń OWO. Wody powierzchniowe badano w dwóch seriach pomiarowych. W drugiej serii pomiarowej (w październiku) stwierdzono

wzrost wartości PEW oraz niższe stężenia OWO. Pozostałe wskaźniki posiadały zbliżone wartości w całym cyklu pomiarowym. Porównując wyniki z poprzedniego roku zauważono sezonowe wahania wartości PEW oraz OWO.

- Międzyzdroje (gm. Międzyzdroje) – powierzchnia 3,27 ha. Składowisko zostało zamknięte decyzją Starosty Powiatowego nr BOŚ.AS.7167-2/2003 z dn. 26.08.03 r. (wraz z decyzją zmieniającą: nr BOŚ.AS.7167-1/2005 z dn. 08.11.05 r.). Termin zakończenia rekultywacji to 31.12.09 r. – rekultywację ukończono.

W system sieci monitoringowej wód podziemnych na składowisku odpadów wchodzi następujące punkty obserwacyjne: piezometr P1 (usytuowany od strony dopływu wód podziemnych w rejon składowiska), piezometr P1a oraz P9 (zlokalizowany od strony odpływu wód podziemnych z rejonu składowiska). Na podstawie otrzymanych uśrednionych wyników badań odnotowano w V klasie jakości wartości PEW w punktach kontrolnych P-1a oraz P-9. Uśrednione stężenia OWO sklasyfikowane zostały do II (P-1a) oraz V klasy jakości (P-1, P-9). Reszta badanych wskaźników posiadała średnie wartości na poziomie wód I klasy jakości. Porównując otrzymane wyniki badań z lat 2005 - 2008 w 2009 r. zaobserwowano niewielki wzrost wartości PEW w piezometrze P-1a. w obu seriach w punkcie P-1a oraz w pierwszej serii pomiarowej w punkcie P-9 odnotowano obniżenie stężeń OWO. W pozostałych podanych analizie wskaźnikach nie zaobserwowano znaczących różnic wartości, na ogół utrzymują się one na dość zbliżonym co do rzędu wielkości poziomie. Sieć monitoringowa wód powierzchniowych składa się z dwóch punktów zlokalizowanych następująco: WP1 – w północnej części rowu zachodniego na dopływie do składowiska, WP2 – rów północny, po wschodniej stronie składowiska. W wyniku analizy porównawczej rozpatrywanych punktów stwierdzono porównywalne wartości większości analizowanych parametrów, co świadczy o zbliżonym chemizmie wód powierzchniowych zarówno przed dopływem w rejon składowiska, jak i poniżej analizowanego obiektu. W drugiej serii pomiarowej odnotowano w obu punktach wzrost wartości PEW, przy czym w punkcie zlokalizowanym poniżej składowiska wartość ta była znacznie wyższa. W odniesieniu do wyników badań monitoringowych z ubiegłych lat w 2009 r. w badanych punktach zaobserwowano spadek stężeń OWO. W stosunku do wyników z października 2008 r. w tym roku odnotowano spadek wartości PEW. W pozostałych wskaźnikach nie obserwuje się różnic w ich stężeniach, na ogół utrzymują się one na dość zbliżonym co do rzędu wartości poziomie.

- Kłęby (gm. Golczewo) - powierzchnia 2,7 ha. Składowisko zostało zamknięte decyzją Starosty Powiatowego nr BOŚ.7167-5/2003 z dn. 02.12.2003 r. (wraz z decyzją zmieniającą: nr BOŚ.KK-7167-5/2003/09 z dn. 29.12.09 r.). Planowany termin zakończenia rekultywacji to 31.12.11 r.

W system sieci monitoringowej wchodzi następujące punkty obserwacyjne: 3 piezometry monitorujące jakość wód podziemnych (P1, P2, P3) oraz 1 punkt obserwacyjny monitorujący wody powierzchniowe (rów melioracyjny). W 2009 r. stwierdzono w P2 niższe wartości odczynu, która charakteryzowały wody V klasy jakości. Reszta badanych wskaźników posiadała wartości odpowiadające I klasie. W odniesieniu do poprzedniego roku obserwuje się spadek stężeń OWO. W pozostałych wskaźnikach nie stwierdzono znaczących różnic. W zakresie wód powierzchniowych, w dwóch seriach pomiarowych stwierdzono w październiku (II seria) obniżenie wartości odczynu oraz PEW, oraz wzrost stężenia OWO. Pozostałe wskaźniki posiadały zbliżone wartości w całym cyklu pomiarowym.

- Kretlewo (gm. Golczewo) – nieczynne, zlikwidowane, powierzchnia wynosiła 1,5 ha (odpady w 1994 r. wywieziono na składowiska w Kłębach).

- Wapno, obręb Łukęcin (gm. Dziwnów) - nieczynne, powierzchnia wynosiła 1,0 ha.

4.4.2. ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEN WÓD PODZIEMNYCH

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie powiatu można wyliczyć:

- komunalne: składowiska odpadów, także „dzikie wysypiska”, ścieki, oczyszczalnie ścieków, ujęcia wód podziemnych (możliwość nieumyślnego bądź celowego zanieczyszczenia);
- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne (możliwość przedostawania się związków ropopochodnych, zwiększony ruch samochodów, większe stężenia zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych w glebie), obszary magazynowo - składowe;
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, mogilniki, gnojownie przy gospodarstwach rolnych, składowanie obornika bez płyt obornikowych, parki maszyn rolniczych dużych gospodarstw rolnych;
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem;
- naturalne.

Z pierwszej grupy należy wymienić składowiska odpadów (funkcjonujące i zamknięte), wymienione w rozdziale 4.4.1. Ponadto w ramach akcji ekologicznych zinwentaryzowano na terenie powiatu następujące „dzikie wysypiska” odpadów:

Gm. Kamień Pom.:	Gm. Wolin:	Gm. Świerzno:	Gm. Dziwnów:	Gm. Golczewo:
- Tor Motocrossowy na Wyspie Chrząszczewskiej,	- Płocin,	- Kaleń,	- wysypisko w Dziwnówku,	- Gadam,
- Górki,	- Ostromice,	- Gostyniec,	- Międzywodzie.	- Wysoka Kamieńska.
- Strzeżewo,	- Rzeczyn,	- Sulikowo,		
- las w okolicy Mokrawicy,	- Mierzęcin,	- Chomino,		
- droga w okolicy Mokrawicy,	- Troszyn,	- Krzepocin,		
- las w okolicy Trzebieszewa,	- jezioro w Kołczewie,	- Gostyń,		
- okolice Skarchowa,	- rozlewnia wód w Nowym Kołczewie,	- Świerzno,		
- zamknięte składowisko w Chrzastowie,	- Wiejkowo,	- Rybice,		
- Kamień Pomorski,	- Zagórze,	- Margowo.		
- Połchowo,	- Łuskowo,			
- Dusin,	- Sierosław,			
	- Piaski,			
	- Unin,			
	- Reclaw,			
	- Mokrzyca,			

- Żółcino,
- Benice.
- Kodrąb,
- Darzowice.

Duże zagrożenie drugiej grupy stanowią wszystkie stacje benzynowe oraz transport materiałów chemicznych drogą kolejową i samochodową.

Ostatnie dwie wymienione grupy zanieczyszczeń mają charakter wielkoobszarowy. Zanieczyszczenia grupy trzeciej związane są przede wszystkim z rolnictwem. Niewykorzystane w procesach produkcji nawozy oraz środki ochrony roślin czy też pestycydy infiltrują w głąb ziemi, stwarzając istotne źródła zanieczyszczenia przede wszystkim w rejonach zasilania wód podziemnych. Zanieczyszczenia rolnicze objawiają się ponadnormatywnymi stężeniami związków azotu w wodach podziemnych.

Z uwagi na słabe uprzemysłowienie, zanieczyszczenia atmosferyczne mają charakter drugorzędny i są związane z napływem zanieczyszczeń z innych części województwa oraz województw ościennych.

Ponadto, w sytuacjach klęsk żywiołowych i poważnych awarii, może nastąpić zagrożenie spowodowane następującymi czynnikami:

- zalanie przez wody powodziowe terenów oczyszczalni ścieków;
- awarie komunikacyjne pojazdów przewożących substancje szkodliwe;
- awarie w zakładach przemysłowych i wspomnianych stacjach paliw.

Zanieczyszczenia naturalne związane są przede wszystkim z zasoleniem wód podziemnych. Wody powierzchniowe i podziemnymi mają ze sobą związek, jest to szczególnie istotne w obszarze nadmorskim, gdzie istnieją potencjalne warunki infiltracji słonych wód powierzchniowych.

4.4.2.1. MIEJSCA POBORU WÓD PODZIEMNYCH JAKO ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ

W celu ograniczenia wpływu na zasób i jakość wód podziemnych wprowadza się strefy ochrony wokół ujęć tych wód.

Strefy ochronne wokół poszczególnych ujęć wody podziemnej ustanawia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej lub w przypadku wyznaczenia tylko terenu ochrony bezpośredniej – organ wydający pozwolenie wodnoprawne (Starosta), na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody, wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują. Konieczność ustanowienia stref ochronnych wynika z analizy warunków hydrogeologicznych rejonów ujęcia. Zadaniem stref ochronnych jest pełne zabezpieczenie terenu ujęcia oraz obszaru oddziaływania na ujęcie przed przypadkowym lub umyślnym zanieczyszczeniem, co może doprowadzić do pogorszenia jakości zasobów wodnych.

W celu ochrony ujęć wód podziemnych i powierzchniowych w drodze postępowań administracyjnych ustanawiane są tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej w strefie ochrony ujęć wód.

Nie wszystkie eksploatowane w powiecie ujęcia wody podziemnej posiadają wyznaczoną strefę bezpośredniej ochrony, niektóre posiadają strefę ochrony pośredniej.

W granicach terenu ochrony bezpośredniej w strefie ochronnej ujęcia wody należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,

- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, służących do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenach ochrony pośredniej może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, a w szczególności:

- wprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi,
- rolnicze wykorzystanie ścieków,
- przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych,
- stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin,
- budowa autostrad, dróg oraz torów kolejowych,
- wykonywanie robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych,
- lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt,
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu,
- lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych lub przemysłowych,
- mycie pojazdów mechanicznych,
- urządzenie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk,
- lokalizowanie nowych ujęć wody,
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych.

4.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Na terenie Powiatu Kamieńskiego znajdują się dość znaczne zasoby wód powierzchniowych. Są to przede wszystkim: Morze Bałtyckie, Zalew Szczeciński, Zalew Kamieński, Zatoka Pomorska, Zatoka Cicha, Zatoka Wrzosowska oraz rzeki i jeziora.

4.5.1. RZEKI

Akwen wodny nazywany potocznie rzeką Dziwną to w rzeczywistości cieśnina Dziwna. Dziwna jest cieśniną, o długości 32,4 km, łączącą Zalew Szczeciński z Bałtykiem. Oddziela wyspę Wolin od stałego lądu po jej wschodniej stronie. W okolicy Kamienia Pomorskiego tworzy Zalew Kamieński z Wyspą Chrząszczewską oraz po zachodniej stronie mniejsze jezioro Koprowo. Przez Zatokę Wrzosowską Zalewu Kamieńskiego, nad którą leżą Dziwnówek i Wrzosowo, uchodzi do Zatoki Pomorskiej. Dziwna zawdzięcza swoją nazwę zmieniającym się w różnych porach roku kierunkom płynięcia wody. Jej korytem odpływa 10 % wód Zalewu Szczecińskiego. Odpływ następuje najczęściej wiosną, natomiast w pozostałych okresach, przy wiatrach wiejących z północnego zachodu, mogą występować wlewy wód z Zatoki Pomorskiej (tzw. cofka).

Wołczenica jest bezpośrednim dopływem Dziwny. Wpływa do Zatoki Cichej, oddzielonej od Zalewu Kamieńskiego przez Wyspę Chrząszczewską. Długość rzeki wynosi łącznie 50 km, a jej zlewnia zajmuje powierzchnię 530,7 km². Wołczenica przyjmuje wody licznych dopływów. Największym jest uchodząca do niej na km 2,2 Grzybnica. Zlewnia

Wołczenicy obejmuje obszary rolnicze i leśne. Tereny wykorzystywane są jako miejsca wypoczynku i rekreacji. W ujściowym odcinku Wołczenicy i Grzybnicy występują cenne ekosystemy wodno - błotne.

Grzybnica jest lewobrzeżnym dopływem Wołczenicy, odprowadzającym do niej wody na km 2,2, o długości 22,9 km i powierzchni zlewni 121,1 km².

Wykaz rzek i kanałów na terenie powiatu kamieńskiego
TABELA 60. (z podziałem na gminy)

Lp.	Nazwa ciek	Długość na terenie gminy	Dorzecze	Zarządca
GMINA KAMIEŃ POMORSKI				
1	Świniec	6,75	Zalew Kamieński	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
2	Wołczenica	11,50		
3	Wołcza	3,00		
4	Niemica	14,10		
5	Struga Rekowska	6,90		
6	Kanał Trzebieszów A	4,20		
7	Kanał Trzebieszów B	1,90		
8	Kanał Trzebieszów C	2,80		
9	Kanał Trzebieszów D	1,60		
10	Kanał Świniec – pompowy	3,40		
11	Kanał Wrzosowo A	7,60		
12	Kanał Wrzosowo B	2,30		
13	Kanał Wrzosowo C	1,70		
14	Kanał Chrząstowo A	2,00		
15	Kanał Chrząszczewo	1,70		
16	Kanał Żółcino	2,90		
17	Kanał Rozwarowo	1,84		
18	Kanał Sibir	2,60		
19	Kanał Kukułowo	1,90		
20	Kanał Połchowo	2,50		
21	Kanał Rarwino – Skarchowo	8,24		
22	Kanał Skarchowo – Buszęcin	5,10		
23	Kanał Benice	5,40		
24	Kanał Górki	2,70		
25	Kanał Grębowo	4,20		
26	Kanał Mokrawicki - Ulgi	1,05		
27	Kanał Mokrawicki	6,45		
28	Kanał Strzeżewo – Radawka	1,20		
29	Kanał Margowo	1,50		
RAZEM		119,03		
GMINA ŚWIERZNO				
1	Wołcza	14,30	Zalew Kamieński	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
2	Stuchowska Struga	17,10		
3	Kanał Świniec – pompowy	1,30		
4	Kanał Chrząstowo B	2,80		
5	Kanał Strzeżewo - Radawka	1,6		
6	Kanał Rybice – Drezewo	7,75		
7	Kanał Gostyniec – Kaleń	9,80		
8	Kanał Margowo	3,30		
9	Kanał Ciećmierz	2,40		
10	Kanał Ciesław – Dobrzyń	2,88		
11	Kanał Sulikowo	1,70		
RAZEM		64,93		

GMINA GOLCZEWO				
1	Wołczenica	11,50	Zalew Kamieński	Marszałek Województwa Zachodnio- pomorskiego
2	Wołcza	5,00		
3	Niemica	7,40		
4	Wołczka	11,80		
5	Struga Rekowska	5,10		
6	Kanał Kłodzino	8,10		
7	Kanał Kłęby1,90	1,90		
8	Kanał Baczyśław	4,50		
RAZEM		55,30		

GMINA WOLIN				
1	Grzybica	11,80	Zalew Kamieński	Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
2	Struga Ostromicka	10,50		
3	Struga Przybiernowska	3,50		
4	Struga Lewińska	5,20		
5	Kanał Rozwarowo	10,40		
6	Kanał Darzowice	9,40		
7	Kanał Kołczewo C	3,20		
8	Kanał Kołczewo F	0,90		
9	Kanał Koniewo	3,70		
10	Kanał Mokrzycki	9,48		
11	Kanał Mokrzyca - Ładzin	2,40		
12	Kanał Płocin	4,70		
13	Kanał Rękowo	1,60		
14	Kanał Siniechowo	4,90		
15	Kanał Sierostaw	3,70		
16	Kanał Skoszewo	2,80	Zalew Szczeciński	
17	Kanał Zastań	0,83	Zalew Kamieński	
RAZEM		89,01		

GMINA DZIWNÓW				
1	Kanał Strzeżewo – Radawka	6,30	Zalew Kamieński	Marszałek Wojew. Zach.- pom.
2	Kanał Dziwnówek	1,20		
3	Kanał Łukęcin	3,20		
RAZEM		10,70		

GMINA MIĘDZYDROJE				
1	Kanał Międzydroje A	2,53	Zalew Szczeciński	Marszałek Woj. Zach.- pom.
RAZEM		2,53		

OGÓŁEM POWIAT KAMIEŃSKI		341,50 km cieków		
--------------------------------	--	-------------------------	--	--

Źródło: ZZMiUW w Szczecinie

4.5.2. JEZIORA

TABELA 61. Wykaz jezior na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)

Lp.	Nazwa zbiornika	Zlewnia	Pow. [ha]	Obj. [tys. m ³]	Głęb. Max. [m]	Cieki dopływające i wypływające	Zarządzający	
GINA KAMIEŃ POMORSKI								
1	Śniatowskie	rz. Wołczenica	43,46	268,20	1,50	Kan. Górki	Marszałek Województwa Zachodnio-pomorskiego	
GINA GOLCZEWO								
1	Okonie	rz. Niemica	57,44	532,90	1,80	rz. Niemica Kan. Kłęby		
2	Szczucze	rz. Niemica	35,76	1 797,70	8,70	rz. Niemica		
3.	bez nazwy koło Samlina	rz. Niemica	2,0	b.d.	b.d.	-		
4.	Żabie	rz. Niemica	1,3	b.d.	b.d.	-		
5.	Lubcz	rz. Niemica	1,7	b.d.	b.d.	-		
GINA WOLIN								
1	Piaski	rz. Grzybnica	96,74	1 897,50	3,80	rz. Grzybnica		
2	Ostrowo	rz. Grzybnica	307,65	10 036,40	6,30	rz. Grzybnica Kan. Rozwarowo Kan. Koniewo Kan. Sieniechowo Str. Przybiernowska		
3	Koprowo	Str. Lewińska	481,34	7 793,20	3,10	Str. Lewińska Kan. Kołczewo F Kan. Kołczewo C Kan. Rękowo		
4	Kołczewo	Str. Lewińska	46,43	1 081,00	4,00	Str. Lewińska		
5	Żółwińskie	Str. Lewińska	43,99	741,30	3,00	Struga Lewińska		
6	Warnowo	Str. Lewińska	30,9	422,6	2,8	b.d.		
7	Czajcze	Str. Lewińska	81,2	2316,7	6,0	b.d.		
8	Domysławskie	Str. Lewińska	52,9	1018,0	3,1	b.d.		
10	Wiselka	bezodpływowe	19,4	593,3	b.d.	b.d.		
11	Rabiaż	Str. Lewińska	14,9	200,2	b.d.	b.d.		
GINA MIĘDZYDROJE								
1	Grodno	bezodpływowe	2,4	62,5	7,3	b.d.		
2	Turkusowe	b.d.	5,57	513,7	21,2	b.d.		

Źródło: ZZMiUW w Szczecinie, materiały z poszczególnych gmin, WIOŚ

4.5.2.1. ZBIORNIKI RETENCYJNE

Na terenie powiatu kamieńskiego zlokalizowanych jest kilka zbiorników wodnych, w postaci stawów rybnych czy zbiorników retencyjnych, które retencjonują znaczne ilości wód powierzchniowych. Stawy, to obiekty posiadające status urządzeń wodnych i wymagające uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Budowa zbiorników, które napełniają się naturalnie, podsiąkową wodą gruntową lub spływającą z pól, nie wymaga wydania pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód. W przypadku jeżeli stawy będą zasilane z poboru wód podziemnych, wówczas właściciel zbiornika powinien wystąpić o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód, z warunkami poboru.

TABELA 62. Wykaz urządzeń wodnych na terenie powiatu kamieńskiego

Decyzja	Właściciel Lokalizacja	Opis obiektu	Funkcja
BOŚ.PK.6224-12/03 z dn. 14.03.204 r.	Osoba prywatna gm. Kamień Pomorski Jarszewo	Staw rybny: dł. - 90 m, szer. - 70 m, max gł. - 2,5 m, śr. gł. 1,85 m, ogólna pow. 0,63 ha	Staw do hodowli karpia
gm. Kamień Pomorski	Osoba prywatna Rzewnowo	Zbiornik wodny – staw: dł. - 95 m, szer. - 20 m, śr. gł. - 1,8 m og. pow. - 0,29 m	Uregulowanie stosunków wodnych
BOŚ.PK.6224-9/04 z dn. 10.11.2004 r.	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich Koszalin; obręb Kamień Pomorski	Zbiornik retencyjno - odparowujący: dł. 24,0 m, szer. 3,0 m, pow. dna 72,0 m, gł. retencyjna 1,3 m	Infrastruktura techniczna
BOŚ.PK.6224-10/04 z dn. 06.12.2004 r.	Osoby prywatne Golczewo	Bezodpływowy zbiornik wodny (staw): dł. 37,0 m, szer. 15 m, śr. gł. 1,4 m, pow. 555 m ² , pojem. 777 m ³	Uregulowanie stosunków wodnych na terenach rolnych
BOŚ.PK.6224-3/05 z dn. 17.06.2005 r.	Osoba prywatna gm. Golczewo obr. Samlino	Bezodpływowy zbiornik wodny (staw): <u>zbiornik nr 1</u> og. pow. 1300 m ² , śr. gł. 1,40 m, pojem. 1820 m ³ , <u>zbiornik nr 2</u> pow. 387 m ² , sr. gł. 1,40 m, poj. 541,8 m ³ , <u>zbiornik nr 3</u> pow. 2139 m ² , śr. gł. 1,40 m, poj. 2994,6 m ³	Regulacja stosunków wodnych
BOŚ.PK.6224-8/05 z dn. 12.07.2005 r.	Osoba prywatna Golczewo obr. Kłęby	Bezodpływowy zbiornik wodny (staw): og. pow. – 1000 m ² , śr. gł. 2,40 m poj. 2400 m ³	Uregulowanie stosunków wodnych
BOŚ.PK.6224-11/05 z dn. 26.10.2005 r.	Osoba prywatna Golczewo obr. 6 Golczewo	Zbiornik wodny (stawu): og. pow. 528 m ² , śr. gł. 2,40 m, poj. 1267,2 m ³	Uregulowanie stosunków wodnych
BOŚ.PK.6224-14/05 z dn. 03.01.2006 r.	Osoba prywatna gm. Świerzno obr. Trzebieradz	Zbiornik wodny – staw rybny	Uregulowanie stosunków wodnych
BOŚ.PK.6224-1/06 z dn. 06.02.2006 r.	Osoba prywatna gm. Kamień Pomorski obr. Chrząższczewo	Bezodpływowy zbiornik wodny: og. pow. 1256 m ² , śr. gł. 2,50 m, poj. 3145 m ³	Uregulowanie stosunków wodnych
BOŚ.PK.6224-9/06 z dn. 19.12.2006 r.	Osoba prywatna Kamień Pomorski obr. Borucin	Bezodpływowy zbiornik wodny – staw rybny do hodowli ryb dla potrzeb własnych: og. pow. 200 m ² , śr. gł. 2,50 m, szer. 10m, dł. 20, 0 m	Regulacja stosunków wodnych
BOŚ.PK.6224-4/07 z dn. 30.08.2007 r.	Osoba prywatna Kamień Pomorski obr. Strzeżewo	Bezodpływowe oczko wodne – staw rybny do hodowli ryb dla potrzeb własnych: og. pow. 0,35 ha, gł. 1,70 m	Uregulowanie stosunków wodnych
BOŚ.FK-T.6224-10-3/09 z dn. 19 .005.2009 r.	Nadleśnictwo Międzyzdroje gm. Wolin obr. Dargobądz 2	Odbudowa istniejącego zbiornika wodnego na terenie Rezerwatu „Łuniewo”: pow. całk. 1.515,0 m ²	Przeciwdziałanie powodzi i suszy
Boś.FK-T.6224-19-4/09 z dn. 28.12.2009 r.	Osoba prywatna gm. Golczewo	Staw rybny dla potrzeb własnych: og. pow. 2025 m ² , max gł. 1,80 m	Uregulowanie stosunków wodnych

Źródło: na podstawie pozwoleń wodno prawnych na wykonanie urządzeń wodnych przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

4.5.3. SYSTEMY MELIORACYJNE I URZĄDZENIA WODNE

Melioracje wodne mają na celu regulację stosunków wodnych na użytkach rolnych.

Utrzymywaniem cieków i urządzeń podstawowych zajmuje się państwo poprzez właściwy Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, natomiast urządzeniami szczegółowymi właściciele nieruchomości pod kontrolą Starostwa Powiatowego.

Sieć rowów melioracyjnych na terenie poszczególnych gmin jest często zaniedbana i niekonserwowana od lat. Właściciele nieruchomości nie wywiązują się z obowiązku wykonywania i utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.

Na terenie powiatu kamieńskiego działa jedna Spółka Wodna w Trzebieszewie.

TABELA 63. Zestawienie powierzchni gruntów zmeliorowanych na terenie powiatu kamieńskiego

Gmina	Powierzchnia gruntów zmeliorowanych		Długość rowów melioracyjnych
	Grunty orne	Użytki zielone	
gm. Kamień Pomorski	3 244	2 489	396
gm. Świerzno	2 608	2 839	361,4
gm. Golczewo	2 419	1 280	223,7
gm. Wolin	4 074	2 946	430
gm. Dziwnów	190	159	20,6
gm. Międzyzdroje	28	72	14,4
RAZEM	12 563	9 785	1 446,1

Źródło: ZZMiUW w Szczecinie

Na terenie powiatu kamieńskiego zlokalizowane są urządzenia wodne, których zestawienie znajduje się w poniższej tabeli.

TABELA 64. Wykaz urządzeń wodnych na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)

Lp.	Nazwa ciek	km	Miejscowość	Obiekt	Cel	Rodzaj konstrukcji Stan techniczny
GMINA KAMIEŃ POMORSKI						
1	Kan. Trzebiatów A	0+770	Trzebieszewo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowa Zadowolający
2	Kan. Trzebiatów A	2+260	Trzebieszewo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zły
3	Kan. Trzebiatów B	0+400	Grabowo	Syfon z piętrzeniem	Zabezp. p. powodz.	Betonowy dobry
4	Kan. Trzebiatów D	0+725	Grabowo	Syfon z piętrzeniem	Zabezp. p. powodz.	Betonowy Dobry
5	Kan. Trzebiatów C	2+050	Kamień Pom.	Wlot do rurociągu z piętrzeniem	Zabezp. p. powodz.	Betonowy Dobry
6	Kan. Mokrawicki	0+074	Grabowo	Syfon z piętrzeniem	Zabezp. p. powodz.	Betonowy Dobry
7	Kan. Mokrawicki	3+228	Mokrawica	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy zadowolający
8	Kan. Mokrawicki	4+615	Mokrawica	Wlot do rurociągu z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający

9	Kan. Mokrawicki	5+406	Grębowo	Syfon z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
10	Kan. Mokrawicki	6+442	Grębowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
11	Kan. Grębowo	0+034	Grębowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Dobry
12	Kan. Grębowo	0+710	Grębowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
13	Kan. Grębowo	1+770	Grębowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zły
14	Kan. Chrząstowo A	0+000	Chrząstowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
15	Kan. Chrząstowo A	0+460	Chrząstowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
16	Kan. Chrząstowo B	0+200	Chrząstowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
17	Kan. Chrząstowo B	2+130	Strzeżewo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
18	Kan. Benice	3+150	Benice	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zły
19	Kan. Rarwino-Skarchowo	1+500	Skarchowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
20	Kan. Skarchowo-Buszęcin	0+822	Skarchowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy zadawalający
21	Kan. Skarchowo-Buszęcin	1+800	Skarchowo	Mnich	Zabezp. p. powodz.	Drewniany zadawalający
GINA ŚWIERZNO						
1	Kan. Gostyniec-Kaleń	6+800	Gostyniec	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
2	Kan. Rybice - Drezewo	7+750	Gostyń	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
3	Kan. Margowo	0+050	Margowo	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
4	Kan. Margowo	2+677	Margowo	Wlot do rurociągu z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Dobry
5	Kan. Benice	3+650	Krzemykowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zły
6	Rz. Stuchowska Struga	5+490	Jatki	Jaz	Nawadnianie	Betonowy Dobry
7	Rz. Stuchowska Struga	17+10 0	Starza	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zły
GINA GOLCZEWO						
1	Rz. Wołczka	7+340	Upadły	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
2	Rz. Niemica	21+28 0	Golczewo	Jaz	Retencja wody	Betonowy Dobry
GINA WOLIN						
1	Kan. Koniewo	1+000	Wiejkowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
2	Kan. Koniewo	2+800	Koniewo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
3	Kan. Siniechowo	0+965	Wiejkowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający
4	Kan. Siniechowo	1+765	Wiejkowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadawalający

5	Kan. Siniechowo	2+480	Siniechowo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
6	Kan. Skoszewo	1+980	Skoszewo	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
7	Kan. Płocin	2+400	Mokrzyca Wielka	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
8	Kan. Darzowice	5+180	Ładzin	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
9	Kan. Darzowice	8+180	Korzecin	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
10	Kan. Mokrzycki	6+759	Dragobądz	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Dobry
11	Struga Ostromicka	4+900	Troszyn	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
12	Struga Ostromicka	7+600	Ostromice	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
13	Struga Przebiernowska (Wola Struga)	1+240	Mierzęcín	Przepust z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
14	Struga Lewińska	9+800	Domysłów	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
GMINA DZIWNÓW						
1	Kan. Strzeżewo-Radawka	5+130	Łukęcín	Zastawka	Retencja wody	Betonowy Dobry
2	Kan. Łukęcín	0+400	Łukęcín	Zastawka	Nawadnianie	Betonowy Zły
3	Kan. Łukęcín	1+890	Łukęcín	Wlot do rurociągu z piętrzeniem	Nawadnianie	Betonowy Zadowolający
RAZEM				47 urządzeń		

Źródło: ZZMiUW w Szczecinie

4.5.4. ZAGROŻENIE POWODZIĄ

Za obszar zagrożenia powodziowego uważa się każdy obszar znajdujący się w zasięgu wielkich wód danej rzeki niezależnie od tego, czy jest on zalewany, czy też chroniony przed zalaniem. Ochrona przeciwpowodziowa realizowana jest na terenie powiatu kamieńskiego poprzez funkcjonowanie zbiornika retencyjnego w Wysokiej Kamieńskiej oraz innych zabezpieczeń w postaci obwałowań terenu wzdłuż rzek i jezior.

W 2002 roku Gmina Golczewo uzyskała pozwolenie wodnoprawne na wykonanie zbiornika wodno – retencyjnego Wysoka Kamieńska, zbiornik wykonano w 2005 roku (dec. BOŚ.I.K.6224-8/3/02 z dn. 7.11.2002 r.). Celem budowy zbiornika było retencjonowanie wielkich wód zimowych rzeki Wołczenia w celu ochrony przed powodzią.

Dane techniczne dotyczące zbiornika są następujące:

- powierzchnia 2,5 ha,
- objętość 50 000 m³,
- rzędna terenu +13,70 m n.p.m.,
- rzędna dna +10,50 m,
- maksymalny poziom zwierciadła wody w zbiorniku +12,50 m n.p.m.,
- pojemność zbiornika 100 000 m³,
- nachylenie skarp 1:3 - 1:6.

Zgodnie z danymi ZZMiUW w Szczecinie zagrożenie powodziowe może występować lokalnie na następujących ciekach powiatu:

- rzeka Wołczenica (gm. Kamień Pomorski, Golczewo),
- rzeka Wołcza (gm. Kamień Pomorski, Świerzno, Golczewo),
- rzeka Niemica (gm. Kamień Pomorski, Golczewo),
- rzeka Struga Rekowska (gm. Kamień Pomorski, Golczewo),
- Stuchowska Struga (gm. Świerzno),
- rzeka Wołczka (gm. Golczewo),
- rzeka Grzybnica (gm. Wolin),
- rzeka Struga Ostromicka (gm. Wolin),
- rzeka Struga Przybiernowska, Wola Struga (gm. Wolin),
- rzeka Struga Lewińska (gm. Wolin).

Ewidencja wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)

TABELA 65.

Lp.	Rzeka	Lokalizacja wału	Km rzeki	Brzeg	Długość wału [km]	Pow. chroniona [ha]	Stan techniczny		
							dobry [m]	średni [m]	zły [m]
GMINA WOLIN									
1	Zalew Szczeciński	Skoszewo	27+000 29+300	P	2,3	280	2 000	-	300
2	Zalew Szczeciński	Płocin	22+000 23+500	P	0,9	1 194	900	-	-
3	cieś. Dziwna	Sierosław	12+950 14+250	L	1,3	262	-	1 000	300
4	cieś. Dziwna	Zastań	11+200 11+700	L	0,5	150	-	-	500
5	Kanał Kołczewo C	Kołczewo	0+310 0+810	L	0,5	105	-	-	500
6	Kanał Kołczewo C	Chynowo	0+310 0+810	P	0,5		-	-	500
7	Jezioro Koprowo	Kołczewo	0+000 0+850	L	0,85		850	-	-
RAZEM					6,85	1 991	3 750	1 000	2 100
GMINA ŚWIERZNO									
1	Kanał Strzeżewski	Sulikowo – Rybice	0+000 4+060	L	4,06	520	-	4 060	-
2	Kanał Strzeżewski	Sulikowo	0+000 1+820	P	1,82		-	1 820	-
3	rz. Struga Stuchowska	Sulikowo	0+280 2+120	P	1,84		1 800	40	-
RAZEM					7,72	520	1 800	5 920	-
GMINA KAMIEŃ POMORSKI									
1	cieś. Dziwna	Chrząszczewo	11+200 13+020	P	1,82	98	-	-	1 820
2	cieś. Dziwna	Chrząszczewo	13+520 14+250	P	0,68		-	-	680
3	rz. Wołczenica	Skarchowo - Buszęcin	0+500 4+500	P	3,284	475	3 284	-	-
4	Kanał Skarchowo – Rarwino	Skarchowo – Buszęcin	0+480 1+880	L	1,4		1 400	-	-

5	Kanał Skarchowo – Rarwino	Skarchowo	0+250 2+280	P	2,03		2 030	-	-
6	rz. Świniec	Kamień – Trzebieszewo	0+000 6+750	L	7,995	280	2 965	500	4 530
7	rz. Świniec	Grabowo – Chrzastowo	0+200 6+750	P	5,405	240	4 455	-	950
8	rz. Wołcza	Trzebieszewo	0+000 1+100	L	1,1	-	-	-	1 100
9	rz. Wołcza	Świniec	0+000 1+800	P	1,8	200	-	-	1 800
10	rz. Struga Stuchowska	Świniec	0+000 2+015	L	2,015		2 015	-	-
11	rz. Struga Stuchowska	Chrzastowo	0+000 0+280	P	0,28	-	80	200	-
12	rz. Niemica	Grabowo – Borucin	0+000 1+460	L	1,46	80	-	-	1 460
13	rz. Niemica	Trzebieszewo – Borucin	0+000 1+300	P	1,3		1 300	-	-
RAZEM					30,569	1 373	17 529	700	12 340
GMINA DZIWNÓW									
1	Kanał Strzeżewski	Łukęcin	1+820 2+900	P	1,08	-	-	1 080	-
RAZEM					1,08	-	-	1 080	-
OGÓLNE POWIAT KAMIEŃSKI					46,219	3 884	23 079	8 700	14 400

Źródło: ZZMiUW w Szczecinie

Należy podkreślić, że oprócz powodzi rzecznych, spowodowanych długotrwałymi deszczami lub topiącym się na wiosnę śniegiem, obszar ten jest zagrożony występowaniem powodzią typu:

- zatorowego, która spowodowana może być zablokowaniem koryta rzeki śryżem lub lodem, a w konsekwencji prowadzić do spiętrzenia wody i zalania okolicznych terenów,
- sztormowego, która występuje na wybrzeżu morskim i jest spowodowana spiętrzeniem wód w odcinkach ujściowych rzek przez wiatry wiejące od morza, co utrudnia odpływ wód rzecznych.

W celu utrzymania w dobrym stanie urządzeń melioracyjnych odpowiedzialne za konserwację jednostki co roku prowadzą działania mające na celu utrzymanie cieków. Są to głównie konserwacje i remonty prowadzone przez ZZMiUW w Szczecinie.

4.6. STAN ZANIECZYSZCZENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Podstawą systemu obserwacji i kontroli jakości wód powierzchniowych są:

- **monitoring diagnostyczny** - ogólna ocena stanu części wód (chemicznego i ekologicznego) oraz długoterminowe zmiany tego stanu, wykorzystywane przy opracowywaniu planów gospodarowania wodami w dorzeczu. Monitoring ten obejmuje szerokie spektrum pomiaru wskaźników chemicznych z elementami biologicznymi, wspomagany przez odpowiednie elementy hydromorfologiczne;

- **monitoring operacyjny**, stosowany do tych części wód, których stan jest obecnie oceniony jako słaby lub zły, które są zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu ekologicznego do roku 2015. Jego zadaniem jest dostarczenie informacji niezbędnej do oceny, czy stosowane w takich częściach wód programy naprawcze osiągną swój cel. Monitoring ten powinien służyć do oceny krótkoterminowych zmian jakości wód powierzchniowych, a zakres pomiarowy powinien obejmować wskaźniki podstawowe oraz specyficzne, dobrane do rodzaju presji;
- **monitoring badawczy**, stosowany do tych części wód, których stan jest słabo rozpoznany, a zakres badań nie daje możliwości jednoznacznej oceny stanu czystości wód.

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań ustalona się zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi do ustawy Prawo Wodne:

- rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 04.10.2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1455);
- rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 23.12.2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. Nr 241, poz. 2093);
- rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 27.11.2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204, poz. 1728);
- rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 13.05.2009 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 81, poz. 685).

Klasyfikacja dla prezentowania stanu wód powierzchniowych przedstawia się następująco:

TABELA 66. Klasy czystości wód powierzchniowych

Klasa wód	Charakterystyka
klasa I	wody o bardzo dobrej jakości, spełniają wymagania określone dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia (A1), wskaźniki biologiczne nie wskazują na żadne oddziaływania antropogeniczne
klasa II	wody dobrej jakości, spełniają w odniesieniu do większości wskaźników wymagania określone dla wód powierzchniowych przeznaczonych do spożycia (A2), wartości biologicznych wskaźników wskazują niewielki wpływ oddziaływań antropogenicznych
klasa III	wody zadowalającej jakości, spełniają wymagania określone dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (A2), wartości biologicznych wskaźników jakości wód wskazują umiarkowany wpływ oddziaływań antropogenicznych
klasa IV	wody niezadowalającej jakości, spełniają wymagania określone dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (A3), wartości biologicznych wskaźników jakości wody wykazują, na skutek oddziaływań antropogenicznych, zmiany ilościowe i jakościowe w populacjach biologicznych
klasa V	wody złej jakości, nie spełniają wymagań dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, wartości biologicznych wskaźników jakości wody wykazują, na skutek oddziaływań antropogenicznych, zmiany polegające na zaniku występowania znacznej części populacji biologicznych

Stan wód powierzchniowych (klasa wód) w latach 1990 - 2001, została określona na podstawie Rozporządzenia Min. Ochrony Środowiska z dn. 25.11.1991 r. (Dz. U. Nr 116 poz. 503). Według tego rozporządzenia klasyfikacja wód była następująca: klasa I - wody przydatne do zaopatrzenia ludności, klasa II - wody przydatne do urządzania kąpielisk, klasa III - wody dla potrzeb rolnictwa, non - wody pozaklasowe.

Dla badań wykonanych w roku 2004 i później zastosowano klasyfikację 5-cio stopniową, klasy I - V według Rozporządzenia Min, Środowiska z dn. 11.02.2004 r. (Dz. U. Nr 32 poz. 284), które obowiązywało do końca roku 2004.

4.6.1. MONITORING JEZIOR

WIOŚ w Szczecinie nie przeprowadzał w ostatnich latach badań jakości wód w zbiornikach wodnych.

Ostatnie dane pochodzą z lat 1990 – 2001 i nie można ich uznawać za aktualne.

TABELA 67. Ocena czystości jezior w powiecie kamieńskim w latach 1990 - 2004

Lp.	Jezioro	Klasa czystości		Podatność na degradację		Rok badań	
1	Grodno	II	II	III	II	2001	2002/03
2	Wisetka	II		III		1996	
3	Kończewo	III		P.K.		1997	
4	Żółwino	II		P.K.		1997	
5	Domysławskie	II		P.K.		1995	
6	Koprowo	P.K.	P.K.	P.K.	III	1996	2002/03
7	Czajcze	II		III		1995	
8	Okonie	P.K.		P.K.		1995	
9	Ostrowo	III	III	III	III	1997	2002/03
10	Piaski	III	III	P.K.	P.K.	1997	2002/03
11	Rabiaż	III		P.K.		1995	
12	Szczuce	III		III		1992	
13	Warnowo	II		P.K.		1995	

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2001, 2002-2003

4.6.2. MONITORING RZEK

Najbardziej aktualne dane dotyczące jakości wód powierzchniowych, rzek, na terenie powiatu kamieńskiego pochodzą z lata 2006 – 2008.

W 2006 roku badania prowadzono na dwóch punktach pomiarowych:

- cieśnina Dziwna – most w Dziwnowie (km 1,2),
- Świniec – ujęcie do Zalewu Kamieńskiego (km 0,5).

Poniższe ryciny przedstawiają jakość wód w tych punktach ze względu na różne wskaźniki.

Ryc. 4. Poziom zanieczyszczenia rzek związkami azotu w latach 2006 – 2007

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006 - 2007

Ryc. 5. Poziom zanieczyszczenia rzek związkami fosforu w latach 2006–2007

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006 – 2007

Ryc. 6. Poziom stężenia chlorofilu „a” w rzekach w latach 2006 – 2007

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006 - 2007

● Wody nadające się do bytowania ryb łososiowatych
 ● Wody nadające się do bytowania ryb karpowatych
 ● Wody nie spełniające kryteriów przydatności do bytowania ryb w warunkach naturalnych

Wykaz wód do bytowania ryb

— łososiowatych
 — karpowatych

Ryc. 7. Ocena przydatności rzek do bytowania ryb karpowatych i łososiowatych w latach 2006 – 2007

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006 – 2007

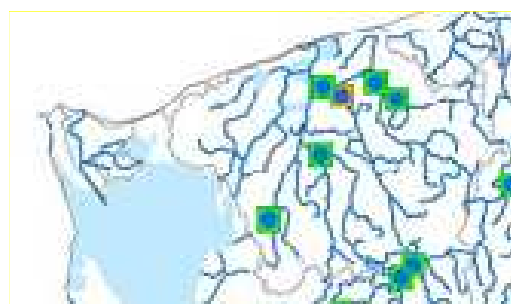

Ocena koncentracji azotanów - stężenie maksymalne

- NO₃ < 40 mg NO₃/l
- 40 < NO₃ < 50 mg NO₃/l
- NO₃ > 50 mg NO₃/l

Ryc. 8. Ocena zawartości azotanów i eutrofizacji wód badanych w latach 2004 – 2006

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006 - 2007

Ocena koncentracji azotanów - stężenia maksymalne

- NO₃ < 40 mg NO₃/l
- 40 < NO₃ < 50 mg NO₃/l
- NO₃ > 50 mg NO₃/l

Ocena eutrofizacji wód

- wody nieeutrofizowane
- wody zeutrofizowane
- Granica obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego

Ryc. 9. Ocena eutrofizacji wód badanych w latach 2004 – 2006

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006 - 2007

Opierając się na danych WIOŚ z kolejnych lat można przytoczyć kolejne wyniki badań rzek powiatu kamieńskiego, z roku 2008.

Ocena jakości wód rzecznych w 2008 roku

(wg rozporządzenia Min. Środowiska z dn. 20.08.2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych)

TABELA 68.

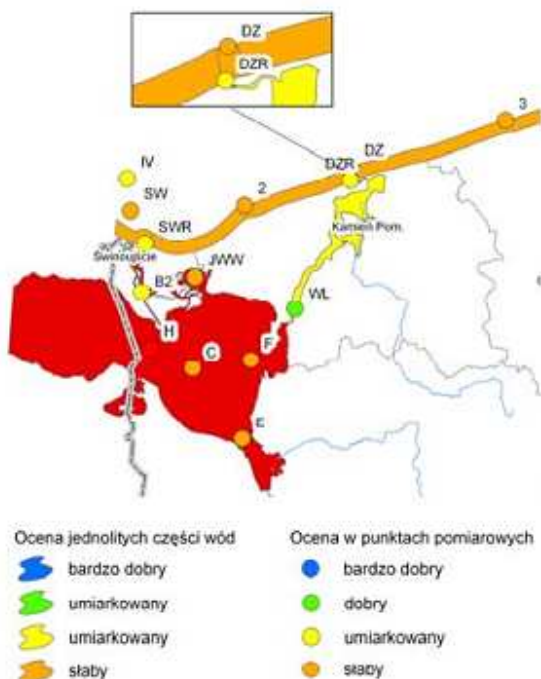
Rzeka Punkt pomiarowy	Km rzeki	Elementy fizyko - chemiczne	Substancje szczególnie szkodliwe	Elementy biologiczne	Stan ekologiczny	Ocena stanu w punkcie	Ocena stanu jednolitej części wód
Włoczenica w Rekowie	6,8	Poniżej dobrego	Dobry	III	Umiarkowany	zły	zły
Grzybnica w m. Wiejkowo	12,5	Poniżej dobrego	b.d.	I	Umiarkowany	zły	zły
Stuchowska Struga na dr. Świerzno – Mokrawica	8,0	Poniżej dobrego	Dobry	III	Umiarkowany	zły	zły
Włocza w m. Ugory	9,9	Poniżej dobrego	Dobry	I	Umiarkowany	zły	zły
Niemica ujście do Świńca	1,4	Poniżej dobrego	Dobry	I	Umiarkowany	zły	zły
Świniec ujście do Zalewu Kamieńskiego	0,5	Poniżej dobrego	Dobry	I	Umiarkowany	zły	zły

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2008

WIOŚ w Szczecinie bada także wody przybrzeżne i przejściowe (Zalewów). Dane dotyczące powiatu kamieńskiego pochodzą z następujących punktów pomiarowych:

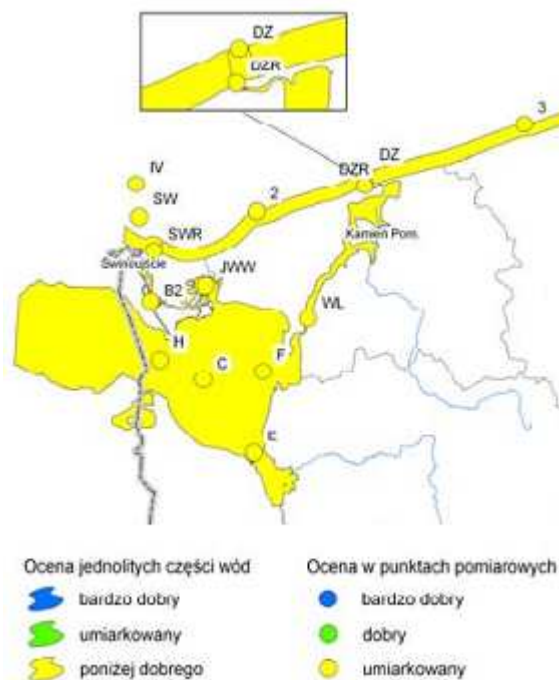
- DZ – ujście Dziwny (wody przejściowe),

- DZR – Zalew Kamieński (wody przejściowe),
- WL – Zalew Kamieński (wody przybrzeżne),
- 2 – Dziwna – Świna (wody przybrzeżne),
- C – Zalew Szczeciński (wody przejściowe),
- F - Zalew Szczeciński (wody przejściowe),
- JWW - Zalew Szczeciński (wody przejściowe).

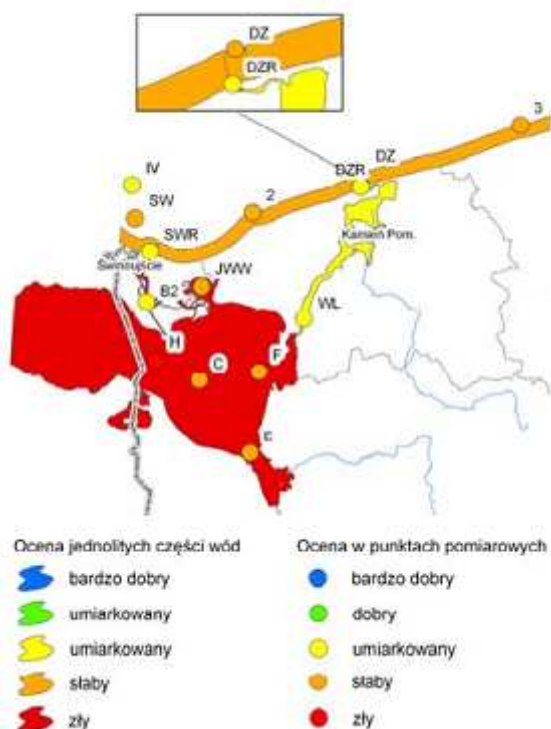
Ryc. 10. Ocena stanu biologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2008

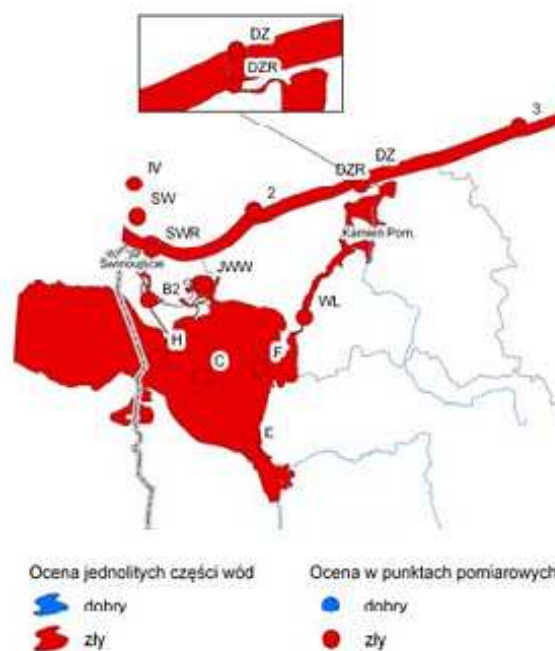
Ryc. 11. Ocena elementów fiz. – chem. wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2008

Ryc. 12. Ocena stanu ekologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2008

Ryc. 13. Ocena stanu wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2008

Badane wody przejściowe, wody Zalewu Szczecińskiego wykazują dość znaczną zasobność w związki biogenne. W wodach Zalewu Wielkiego stwierdzono podwyższone stężenia azotu ogólnego. Nie stwierdza się przekroczeń norm dla metali ciężkich, aluminium i arsenu. Wyniki pomiarów stężeń fenoli lotnych odpowiadają stężeniom równym lub mniejszym od granicy oznaczalności. Analizy WIOŚ pozwalają na stwierdzenie, że wody Zalewu Szczecińskiego i Zatoki Pomorskiej są zeutrofizowane. Świadczą o tym przekroczenia wartości normatywnych dla chlorofilu „a” i przezroczystości wody w zalewie i zawartości chlorofilu „a” w zatoce. W zeutrofizowanych wodach Zalewu Szczecińskiego i Zatoki Pomorskiej w warstwach powierzchniowych obserwowane jest przesycenie wód tlenem, skorelowane z nadmiernym rozwojem fitoplanktonu. Silne deficyty tlenowe w warstwach przydennych występują w miesiącach letnich na stanowiskach najgłębszych na danym akwenie.

4.6.3. KĄPIELISKA

O możliwości rekreacyjnego wykorzystania wód decyduje ich jakość, którą określają przepisy podane w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dn. 16.10.2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. 2002 nr 183 poz. 1530) i rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 6.05.1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. 1997 nr 57 poz. 358).

Z danych PSSE w Kamieniu Pomorskim wynika, że na terenie powiatu znajduje się 10 kąpielisk na których prowadzone są badania jakości wód, z czego 2 to kąpieliska śródlądowe, a pozostałe 8 to kąpieliska morskie. Są to: Międzywodzie, Świętoustów, Grodno, Dziwnówek, Dziwnów, Wisetka, Łukęcin, Międzyzdroje, Golczewo, Wolin. Podczas badań przekraczającymi wskaźnikami były: bakterie grupy coli, BZT₅, pałeczki Salmonelli.

4.7. ŹRÓDŁA I TENDENCJE PRZEOBRAŹEN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Źródła zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych możemy podzielić na punktowe (np. wyloty ścieków), liniowe (np. drogi), obszarowe (np. rolnictwo – nawożenie, środki ochrony roślin). Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo wodne, ścieki (głównie zanieczyszczenia antropogeniczne), to wprowadzane do wód lub do ziemi:

- wody zużyte na cele bytowe lub gospodarcze (ścieki bytowe, komunalne i przemysłowe)
- ciekłe odchody zwierzęce, z wyjątkiem gnojówki i gnojowicy,
- wody opadowe lub roztopowe, ujęte w systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni,
- wody odciekowe ze składowisk odpadów i miejsc ich magazynowania,
- wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb.

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą także uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania zbiorników wodnych.

Za zły stan jakości wód powierzchniowych odpowiedzialne są zazwyczaj: niewłaściwa praca oczyszczalni ścieków (zły stan techniczny, zbyt mała przepustowość lub przestarzałe technologie), rozwój rolnictwa i komunikacji, brak rozwoju kanalizacji, eksploatacja zbiorników bezodpływowych, ale także oczyszczalni przydomowych. Prowadzą one do odprowadzania ścieków komunalnych i rolniczych bezpośrednio do wód. Potencjalne zagrożenie dla stanu wód powierzchniowych stanowią zatem wszystkie obszary zurbanizowane.

Wpływ działalności antropogenicznej przyczynia się do degradacji jezior na terenie powiatu. Wody zawierające substancje biogenne i ścieki infiltrują, spływają i są deponowane w osadach dennych jezior. Według WIOŚ (2007) bardzo wysokie koncentracje fosforu i azotu ogólnego stwierdzono w jeziorze Koprowo, wody podziemne i powierzchniowe rejonu jeziora zostały zanieczyszczone wskutek wylewania dużych ilości ścieków w strefie przyjeziornej. Podobne zjawisko zachodzi również w rejonie jeziora Turkusowego.

Rozwój odwadniania polderowego we wschodniej części "wyspowego" fragmentu gminy Wolin, przyczynił się do degradacji jakościowej i ilościowej zasobów wód powierzchniowych (także podziemnych) centralnej i zachodniej części wyspy Wolin, łącznie z obszarem WPN.

Obserwuje się silny wpływ turystyki i silną presję tej dziedziny aktywności człowieka na środowisko naturalne.

Podmiotami, które wpływają na jakość wód powierzchniowych są niewątpliwie także oczyszczalnie ścieków, które odprowadzają oczyszczone ścieki do cieków lub kanałów (ich ewidencja znajduje się w rozdziale III).

Zanieczyszczenia mogą pochodzić także ze źródeł znajdujących się poza granicami powiatu. Zanieczyszczenia zewnętrzne, związane są z dopływem zanieczyszczeń Odrą oraz działalnością gospodarczą w rejonie Świnoujścia, Polic i Szczecina.

4.8. KLIMAT

Pod względem klimatycznym, powiat kamieński położony jest w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego od klimatu oceanicznego do kontynentalnego. Położony jest na wybrzeżu Morza Bałtyckiego i znajduje się na drodze częstych wędrówek układów niżowych znad Atlantyku, a tym samym związanych z nim mas powietrza polarno - morską. Wynika stąd duża zmienność pogody praktycznie w każdej porze roku.

Pod względem klimatycznym, obszar powiatu należy do Dzielnicy Bałtyckiej (klasyfikacja Romera). Według klasyfikacji Gumińskiego obszar ten mieści się w granicach dzielnicy klimatycznej szczecińskiej.

Zaznacza się tu silnie wpływ morski: wilgotność powietrza, długość zimy, amplituda temperatur. Klimat taki charakteryzuje się dość ciepłymi i łagodnymi zimami oraz na ogół chłodnym latem.

Jak wynika z danych stacji meteorologicznej w Kamieniu Pomorskim, średnia roczna temperatura na tym obszarze waha się w granicach 7 - 8,3°C. Najcieplejszy miesiąc to sierpień, a najchłodniejszy – styczeń. Temperatura maksymalna mieści się w granicach 32,1° do 33,1°C, a minimalna od - 18,6° do - 19,2°C .

Roczna suma opadów na terenie powiatu waha się w granicach 550 - 650 mm.

Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210 - 220 dni.

Wiatry wieją najczęściej z kierunku południowo - zachodniego i północno - zachodniego.

4.8.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

4.8.1.1. STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Ocenę stanu aerosanitarne go za 2008 rok wykonano poprzez porównanie uzyskanych wyników pomiarów ze stacji pomiarowych z dopuszczalnymi i docelowymi poziomami zanieczyszczeń, określonymi przez Min. Środowiska w rozporządzeniu z dn. 3.03.2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47 poz.281).

Celem monitoringu powietrza atmosferycznego jest sporządzenie ocen 5-letnich i ocen rocznych. Ocen dokonuje się odrębnie ze względu na ochronę zdrowia ludzi i odrębnie ze względu na ochronę roślin. Oceny roczne polegają na klasyfikacji stref ze względu na porównanie wyników pomiarów prowadzonych w poszczególnych strefach z poziomami dopuszczalnymi. W przypadku zaliczenia strefy w wyniku oceny rocznej do klasy C dla zanieczyszczeń, dla których obowiązują poziomy dopuszczalne lub docelowe, sejmik województwa zobowiązany jest w drodze rozporządzenia do określenia programów ochrony powietrza dla tych stref.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;

- klasa B - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych.

Powiat kamieński znajduje się w zasięgu strefy kamieńsko - gryfickiej (kod PL.32.16.z.02). Obejmuje ona następujące powiaty kamieński i gryficki. Poniżej przedstawiona została roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w tej strefie (2008 r.). Pod pojęciem strefy kryją się aglomeracje o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy oraz obszary jednego lub więcej powiatów położonych na obszarze tego samego województwa, niewchodzących w skład aglomeracji. Strefa kamieńsko - gryficka obejmuje obszar 2 020 km² i w jej zasięgu mieszka 108 392 ludzi.

TABELA 69. Klasyfikacja strefy dokonana w wyniku rocznej oceny za rok 2008

Klasyfikacja przedstawia symbole stref dla obszarów obejmujących oraz nie obejmujących obszary ochrony uzdrowiskowej (ponieważ w obu przypadkach symbole są takie same)																	
Klasa strefy ze względu na:																	
Strefa	Ochronę zdrowia											Ochronę roślin					
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	Benzen	CO	Arsen	Benzo (α)piren	Kadm	Nikiel	Ozon	Klasa ogólna		SO ₂	NO _x	O ₃	Klasa ogólna
												2007	2008				2008
Strefa gryficko - kamieńska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A

Źródło: Raporty o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskiego za lata 2007, 2008

Na terenie powiatu kamieńskiego zlokalizowany jest punkt monitoringu powietrza. Jest on zlokalizowany na terenie uzdrowiska w Kamieniu Pomorskim.

TABELA 70. Średnioroczne stężenia dwutlenku siarki na terenie strefy gryficko - kamieńskiej

Strefa	Stacja	Stężenie średnie roczne [ug/m ³]	
		2007	2008
Strefa gryficko - kamieńska	Kamień Pomorski (uzdrowisko)	5,5	5,7

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2007, 2008

TABELA 71. Średnioroczne stężenia dwutlenku azotu na terenie strefy gryficko - kamieńskiej

Strefa	Stacja	Stężenie średnie roczne [ug/m ³]	
		2007	2008
Strefa gryficko - kamieńska	Kamień Pomorski (uzdrowisko)	14,4	16,2
		7,4 (PSSE)	6,7 (PSSE)

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2007, 2008

TABELA 72. Zestawienie rodzajów i wielkości emisji substancji w strefie gryficko – kamieńskiej (wg danych za 2008 rok)

Substancja	Rodzaj emisji			Suma emisji
	Punktowa	Powierzchniowa	Liniowa	
SO ₂ [Mg/rok]	36	354	3	393
NO ₂ [Mg/rok]	24	325	958	1 307
CO [Mg/rok]	154	875	3 367	4 396
PM 10 [kg/rok]	55	818	327	1 200
Ołów [kg/rok]	0,56	934	202	1 136,56
Arsen [kg/rok]	0,39	99	-	99,39
Kadm [kg/rok]	0,40	146	2,7	149,10
Nikiel [kg/rok]	10,6	470	27,7	508,3
Benzo(a)piren [kg/rok]	64,5	144	0,6	209,1
Benzen [kg/rok]	-	-	15,74	15,74

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2008

4.8.1.2. ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Na obszarze analizowanego powiatu źródłami zanieczyszczeń do powietrza są:

- lokalne kotłownie i paleniska domowe będące źródłami punktowymi,
- transport (drogi komunikacyjne) tworzące tzw. źródła liniowe emisji,
- tereny rolnicze, ферmy i gospodarstwa rolne, składowiska odpadów należące do źródeł powierzchniowych (źródła emisji niezorganizowanej).

Poniższe zestawienia przedstawiają dopuszczalne emisje zanieczyszczeń w zakładach działających na terenie powiatu, określone w pozwoleniach na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

TABELA 73. Pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza

Nr decyzji data wydania data obowiązywania	Nazwa zakładu	Rodzaj emitowanych substancji	Dopuszczalna emisja roczna [Mg/rok]
BOŚ.AS.7644-P-1/2005 Obowiązuje do dnia 09.02.2015 r.	Zakład Przetwórstwa Mięsnego „ROL - BANC” Sp. z o.o. 72 - 405 Świerzno cztery komory wędzarnicze tradycyjne	Dwutlenek azotu Pył zawieszony	0,1042 0,3952
BOŚ.AS.7644-P-2/2005 Obowiązuje do dnia 29.12.2015 r.	Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej ul. Szczecińska 76 72 - 400 Kamień Pomorski	Dwutlenek siarki Dwutlenek azotu Tlenek węgla Pył zawieszony Węglowodory alifatyczne Węglowodory aromatyczne	0,012 0,13 0,0194 0,0352 0,0083

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim, Pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza

Podstawowy wpływ na zanieczyszczenie powietrza na terenie powiatu kamieńskiego mają substancje emitowane z emitorów o niskiej wysokości (do 40 m), czyli pochodzące z tzw. emisji niskiej. Większość gospodarstw domowych opalanych jest węglem, a także często spalane są różnego rodzaju „paliwa zastępcze” (butelki i opakowania z mas

plastycznych, guma, papier zafoliowany, itp.). Szczególnie dotyczy to okresu jesiennego, kiedy temperatura powietrza jest na tyle wysoka, że można ogrzać pomieszczenie mniej kalorycznymi, zastępczymi paliwami.

Lokalne kotłownie oraz indywidualne źródła ciepła na paliwo stałe, często wykazują niską sprawność oraz charakteryzują się wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń do atmosfery (wysokie poziomy zapylenia i zasarczenia węgla niskiej jakości, toksyczne substancje). Mniejszym problemem z punktu widzenia lokalnych parametrów czystości powietrza jest niska emisja na terenach zabudowy luźnej, gdyż istnieją tam lepsze warunki przewietrzania i depozycji zanieczyszczeń.

Na jakość powietrza w powiecie kamieńskim wpływ mogą mieć także zanieczyszczenia pochodzące z terenów sąsiednich. Jednym ze źródeł zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych z Zakładów Chemicznych w Policach (emisje ZCh Police mają znaczenie ponadlokalne, w tym transgraniczne – typowe dla emitatorów tzw. wysokiej emisji).

Ważnym czynnikiem zanieczyszczającym powietrze w powiecie jest również rozwój komunikacji samochodowej, a wraz z nią ciągła emisja dwutlenku węgla, tlenu azotu, węglowodorów, związków ołowiu. Ponadto występuje tzw. emisja wtórna, pochodząca ze złej jakości nawierzchni ulic i placów, niedostatecznego zabezpieczenia transportu szkodliwych materiałów.

Na terenie powiatu kamieńskiego znajdują się również innego rodzaju emitory zanieczyszczeń powietrza, które wytwarzają gazy złowonne, odory. Do źródeł odorów na terenie powiatu zaliczyć należy oczyszczalnie ścieków, komunalne i zakładowe (odory, przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych, mogą rozprzestrzeniać się na duże odległości).

4.8.2. KLIMAT AKUSTYCZNY

Postępująca urbanizacja i rozwój komunikacji drogowej powodują, że z każdym dniem zwiększają się uciążliwości wynikające ze stałego narastania hałasu, szczególnie w większych miejscowościach. Mają one wpływ na stan psychiczny i zdrowie człowieka.

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne, zakłady przemysłowe oraz place budowy na skutek stosowania hałaśliwych i wibracyjnych technologii oraz maszyn i urządzeń oraz miejsca publiczne takie jak: centra handlowe, deptaki, skwery oraz inne miejsca zbiorowego nagromadzenia ludności.

Zakłady przemysłowe i warsztaty usługowe są źródłami hałasu o ograniczonym zasięgu oddziaływania, wpływają one na klimat akustyczny, jednakże wpływ ten ma charakter lokalny. Takie stacjonarne źródła hałasu mogą jednak powodować uciążliwości dla osób zamieszkujących w ich najbliższym sąsiedztwie. W powiecie kamieńskim brak jest dużych zakładów przemysłowych mogących powodować uciążliwość.

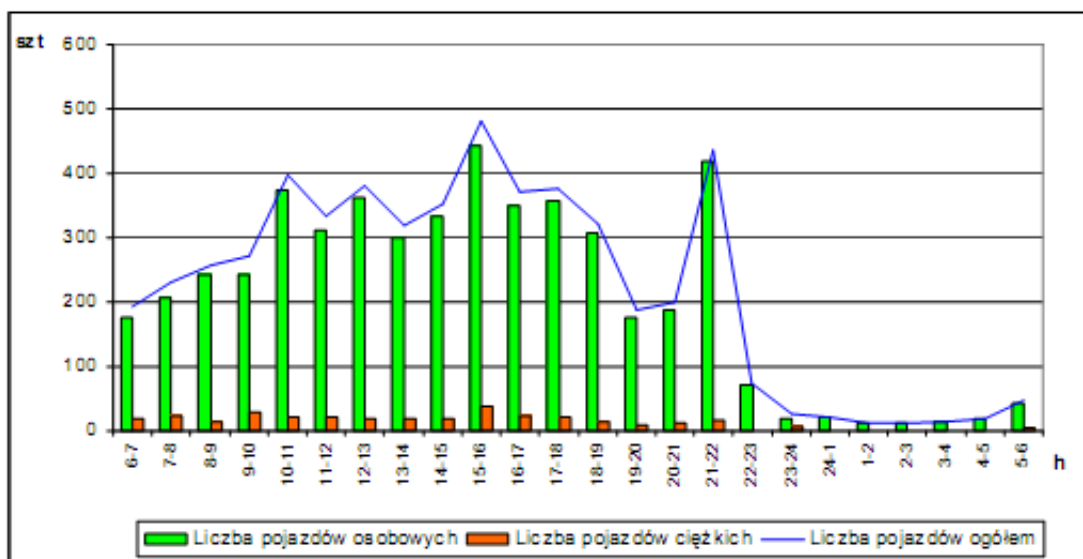
Dużo większe znaczenie ma hałas komunikacyjny. Dla hałasów drogowych i kolejowych dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 – 55 dB. Źródłami tego rodzaju hałasu są przede wszystkim źródła liniowe związane z komunikacją drogową i kolejową. Do czynników wpływających na obniżenie jakości środowiska akustycznego

należy hałas komunikacyjny, związany głównie z drogą krajową nr 3, która przebiega przez teren powiatu, ale także związany z drogami wojewódzkimi i powiatowymi oraz trasami kolejowymi. Ludność mieszkająca wzdłuż tych dróg jest narażona na ponadnormatywną emisję hałasu. Ze względu na turystyczny charakter powiatu, szczególnie miejscowości nadmorskich, zwiększona emisja hałasu, związana ze zwiększonym natężeniem ruchu, jest obserwowana w szczególności w sezonie letnim.

Rozpoznania stanu klimatu akustycznego środowiska i jego oceny dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Dopuszczalne wartości poziomu hałasu określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 nr 120 poz. 826).

W 2008 roku WIOŚ w Szczecinie przeprowadził całodobowe pomiary hałasu komunikacyjnego m. in. w Kamieniu Pomorskim, w okolicach obwodnicy. W tym punkcie pomiarowym, oddalonym o 10 m od drogi, równoważny poziom dźwięku w porze dziennej wynosił 67,2 dB, a w porze nocnej 60,6 dB. W punkcie oddalonym o 20 m od drogi równoważny poziom dźwięku w porze dziennej wynosił 63,3 dB, a w porze nocnej 56,9 dB.

Natężenie ruchu na tym obszarze wynosiło 5,3 tys. pojazdów na dobę, w tym 6 % to udział pojazdów ciężkich. Z uwagi na brak zabudowy mieszkaniowej w obrębie punktów pomiarowych nie określono przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku.

Wykres 5. Rozkład dobowy natężenia ruchu na obwodnicy w Kamieniu Pomorskim

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2008.

Pomiary w Kamieniu Pomorskim miały wykazać wpływ obwodnicy na miasto uzdrowiskowe. Pomiary przeprowadzone poza sezonem turystycznym wykazały niskie poziomy hałasu. W sezonie liczba pojazdów parokrotnie ulega jednak zwiększeniu, tym samym wzrasta poziom hałasu. Jednak nawet poza sezonem turystycznym obwodnica odciąża drogi miejskie.

WIOŚ w Szczecinie przeprowadził także pomiary emisji hałasu związanego z komunikacją kolejową. W powiecie kamieńskim pomiary odbywały się w Międzyzdrojach.

Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu kolejowego w środowisku w porze dziennej stwierdzono na następujących punktach: ul. Ustronie Leśne 12 (11,6 dB), ul. Ustronie Leśne 6 (9,7 dB), ul Kolejowa 51 (5,3 dB), ul E. Plater 49 (5,5 dB). Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu kolejowego w środowisku w porze nocnej stwierdzono w tych samych punktach: ul. Ustronie Leśne 12 (11,4 dB), ul. Ustronie Leśne 6 (9,6 dB), ul Kolejowa 51 (5,3 dB), ul E. Plater 49 (5,6 dB).

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, funkcje transportu kolejowego przejęły środki transportu kołowego, nastąpił wzrost ogólnej liczby pojazdów poruszających się po drogach, szczególnie z dużym udziałem środków transportu ciężkiego. Uciążliwość hałasowa związana jest również z nienajlepszą jakością infrastruktury drogowej oraz środków transportu drogowego. Niezbędne jest stosowanie zabezpieczeń akustycznych, przynajmniej w postaci zieleni izolacyjnej czy ekranów akustycznych. Poza tym powszechnym działaniem powinna stać się budowa obwodnic miejscowości. We wszystkich gminach powiatu prowadzone są inwestycje, naprawy i budowy dróg, mające na celu ograniczenie hałasu oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z terenów zabudowanych.

Na terenie powiatu kamieńskiego zostały wydane następujące decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu:

TABELA 74. Decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu wydane na terenie powiatu kamieńskiego

Nr decyzji data wydania	Podmiot odpowiedzialny	Dopuszczalny poziom hałasu
BOŚ.I.K.7600-45/99 24.11.1999 r.	Bar „Bocianie Gniazdo” ul. Mickiewicza 72 - 420 Dziwnów	50dB – równoważny poziom dźwięku A w porze dziennej tj. w godzinach 6:00 do 22:00 40 dB – równoważny poziom dźwięku A w porze nocnej tj. w godzinach 22:00 – 6:00
BOŚ.I.K.7600-47/99 24.11.1999 r.	Bar „Julia” ul. Sienkiewicza 72 - 420 Dziwnów	50dB – równoważny poziom dźwięku A w porze dziennej tj. w godzinach 6:00 do 22:00 40 dB – równoważny poziom dźwięku A w porze nocnej tj. w godzinach 22:00 – 6:00

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim

4.8.3. PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE

W środowisku przyrodniczym istnieją pola elektromagnetyczne naturalne, których występowanie nie jest związane z działalnością człowieka oraz pola będące efektem tej działalności (sztuczne, antropogeniczne). Do naturalnych źródeł pola elektromagnetycznego należy pole magnetyczne Ziemi i pola związane ze zjawiskami zachodzącymi w atmosferze Ziemi. Ciągły wzrost stosowanych urządzeń, które także wytwarzają elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące ma również ujemny wpływ na środowisko i zdrowie człowieka.

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w środowisku są linie elektromagnetyczne, stacje elektroenergetyczne, obiekty radiokomunikacyjne, stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowych, systemy przekazu informacji, radiolokacyjne i radionawigacyjne, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne oraz urządzenia powszechnego użytku (kuchenki mikrofalowe, telefony bezprzewodowe, komputery, itd.). Pola elektromagnetyczne wytwarzane przez tego typu urządzenia nakładają się na istniejące w przyrodzie pole

naturalne zmieniają warunki bytowania człowieka. Coraz częściej zaczyna się mówić o zanieczyszczeniu środowiska naturalnego promieniowaniem elektromagnetycznym w podobnym aspekcie jak o skażeniu chemicznym czy zagrożeniu środowiska hałasem.

Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zostały wdrożone regulacje dotyczące pól elektromagnetycznych, które ustawa definiuje jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Zgodnie z art. 123 ustawy, oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji jego zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzonego przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.10.2003 r. (Dz. U. nr 192 poz. 1883).

Na terenie powiatu kamieńskiego badania monitoringowe pól elektromagnetycznych wykonano w 2008 roku na terenie Kamienia Pomorskiego. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w tym punkcie pomiarowym. Zarejestrowane wartości były znacznie niższe od dopuszczalnych poziomów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Wokół źródeł pól elektromagnetycznych tworzy się w razie potrzeby obszary ograniczonego użytkowania. Aby ograniczyć uciążliwość promieniowania elektromagnetycznego koniecznym jest podejmowanie niezbędnych działań polegających na: analizie wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne (na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę) oraz zobowiązaniu inwestorów do pomiarów kontrolnych rzeczywistego rozkładu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego w otoczeniu stacji i uwzględniania kierunków radiolinii przy ewentualnym lokalizowaniu nowych obiektów związanych z przebywaniem ludzi.

4.8.4. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie. W ustawie Prawo ochrony środowiska, określone zostały podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki i zadania, a także główne procedury i dokumenty. Ponadto zapisy dotyczące poważnych awarii znajdują się w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska z dn. 20.07.1991 r. (Dz. U. 1991 nr 77 poz. 335 z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dn. 30.12.2002 r. w sprawie poważnych awarii.

Dane zawarte w dokumentach, o których mowa w ustawie, takich jak zgłoszenie zakładu o zwiększonym ryzyku lub dużym ryzyku, program zapobiegania awariom, raport o bezpieczeństwie, wewnętrzny plan operacyjno - ratowniczy, informacje niezbędne do opracowania zewnętrznego planu operacyjno - ratowniczego, przedkładane właściwym organom Państwowej Straży Pożarnej – mają być rzetelne i odzwierciedlać stan bezpieczeństwa w zakładzie. Na szczeblu powiatowym sporządzany jest plan zarządzania ryzykiem dla zdarzeń, które mają znamiona awarii. Likwidację tych zdarzeń prowadzi Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kamieniu Pomorskim.

Na terenie powiatu kamieńskiego duże zagrożenie dla środowiska stanowią przede wszystkim zakłady stosujące w procesie technologicznym różnorodnie związki chemiczne. Są to przede wszystkim przedsiębiorstwa wodociągowe z instalacjami uzdatniania wody, gazociągi oraz stacje paliw.

Innym źródłem nadzwyczajnych zagrożeń są drogi i szlaki komunikacyjne, po których odbywa się przewóz materiałów niebezpiecznych dla środowiska. Największa częstotliwość przewozów materiałów niebezpiecznych w powiecie kamieńskim występuje na drodze krajowej nr 3. Transport kolejowy stanowi bardzo poważne źródło potencjalnego zagrożenia, także ze względu na transportowane materiały niebezpieczne. Ponadto w powiecie wykorzystuje się także drogi wodne do transportu, dlatego możliwe jest także skażenie wód śródlądowych oraz morskich w przypadku zaistnienia poważnej awarii. Zwraca się uwagę na wzrost ryzyka poważnej awarii związanego z ruchem statków po wodach Zatoki Pomorskiej i Zalewu Szczecińskiego.

Ponadto zagrożeniem mogą być awarie na terenie stacji paliw, których wykaz znajduje się poniżej:

- Międzyzdroje, ul. Niepodległości, Stacja paliw PKN ORLEN,
- Wolin, ul. Świerczewskiego,
- Wolin, ul. Zamkowa 1, Stacja paliw PKN ORLEN,
- Kamień Pomorski, ul. Szczecińska 42a, Stacja paliw PKN ORLEN,
- Kamień Pomorski, ul. Szczecińska 73, baza paliw - dla autobusów, PKS Sp. z o.o.,
- Kamień Pomorski, ul. Szczecińska 24, Stacja paliw, Ad Rem Przedsiębiorstwo Handlowe W. Teszner,
- „Bliska” Stacja Paliw ul. J. Słowackiego, 72 - 420 Kamień Pomorski,
- „Silwer” Sp.j. Stacja Paliw ul. W. Witosa 18, 18 - 507 Kamień Pomorski,
- Golczewo, Niepodległości 35, Stacja paliw, Ad Rem Przedsiębiorstwo Handlowe W. Teszner,
- Golczewo, ul. Krótka 1, Bliska Stacja Paliw,
- Wysoka Kamieńska, Pomorska 8, Stacja paliw, I. R. Madej,
- Kamień Pomorski, ul. Szczecińska 2, baza paliw, PGK Sp. z o.o.,
- Kołczewo, ul. Wolności 11, Stacja Paliw, „Jack-Pol” K. Igras,
- Dziwnów, ul. Słowackiego 19, Stacja Paliw, „Jack-Pol” K. Igras.

4.9. ROŚLINNOŚĆ

Wg podziału geobotanicznego Polski, powiat kamieński leży w obrębie następujących jednostek według podziału hierarchicznego:

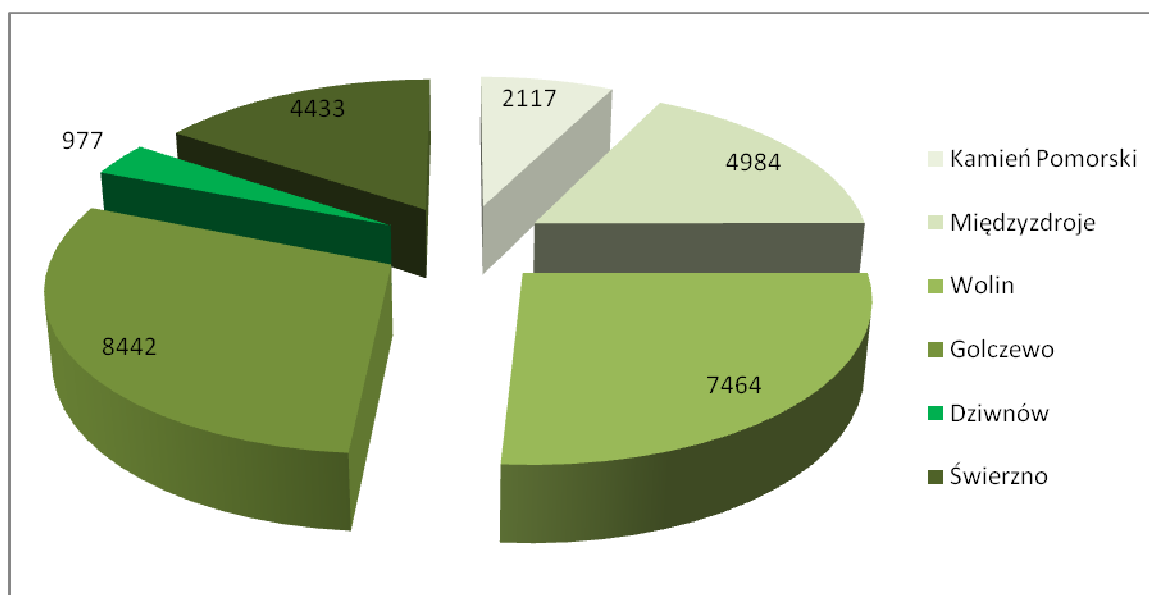
- Państwo: Holarktyka,
- Obszar: Euro-Syberyjski,

- Prowincja: Niżowo-Wyżynna Środkowoeuropejska,
- Dział: Bałtycki,
- Poddział: Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich,
- Kraina: Nizina Szczecińska, Pobrzeże Bałtyckie, Brzeg Bałtyku.

4.9.1. LASY

Grunty leśne i zadrzewione zajmują na terenie powiatu kamieńskiego (wg ewidencji powiatu) 21 138 ha, co stanowi 31,09 % powierzchni geodezyjnej powiatu. Lasy zajmują 28 724 ha, co stanowi 28,62 % powierzchni powiatu (lesistość większa od średniej lesistości kraju – 28 %).

Stosunkowo największy udział lasy mają w gminach Wolin i Golczewo. Gmina Dziwnów posiada najmniejszą powierzchnię leśną.

Wykres 6. Powierzchnia lasów w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego [ha] wg stanu na dzień 01.01.2010 r.

Lasy powiatu kamieńskiego zaliczane są do kategorii lasów ochronnych ze względu na różne elementy, wyróżnia się:

- lasy glebochronne,
- lasy wodochronne,
- lasy uzdrowiskowe,
- lasy stanowiące ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody,
- lasy stanowiące drzewostany nasienne.

Lasy na terenie powiatu charakteryzują się cennym drzewostanem, zbliżonym charakterem do lasów naturalnych. W lasach dominuje typ siedliskowy boru bazyńowego, bory mieszane, olsy, lasy łąkowe. W drzewostanie dominuje sosna, dąb, świerk, buk, olcha.

Lasy państwowe administrowane są przez trzy nadleśnictwa: Gryfice, Rokita, Międzyzdroje. Należą do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie. Obok

lasów będących własnością Skarbu Państwa, w każdej gminie występują lasy prywatne. Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta.

TABELA 75. Powierzchnia gruntów leśnych z podziałem na grupy własnościowe w powiecie kamieńskim (2008 rok)

Rodzaj własności	Powierzchnia [ha]
Grunty leśne ogółem	28 263,8
Lasy ogółem	27 395,9
Grunty leśne publiczne ogółem	27 698,5
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	27 582,0
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	22 396,5
Grunty leśne prywatne	565,3

Źródło: Bank Danych Regionalnych - GUS

4.9.1.1. ZIELEŃ URZĄDZONA

Ponadto, na terenie powiatu występują liczne tereny zieleni urządzonej. Reprezentowane są głównie przez zespoły parkowe i parkowo - pałacowe z drzewami pomnikowymi i starodrzewem.

Powiat kamieński jako jednostka samorządowa posiada 2 parki dworskie wpisane do rejestru Konserwatora Zabytków:

- Benice, gm. Kamień Pomorski, park dworski nr rej. 869 oraz pałac ob. szkoła nr rej. A-211,
- Światowo, gm. Kamień Pomorski, park dworski nr rej. 870.

W poszczególnych gminach powiatu zlokalizowane są następujące parki:

- gmina Wolin – zabytkowe parki w 9 miejscowościach: Dobropole, Mierzęcín, Piaski Wielkie, Mokrzyca Mała, Mokrzyca Wielka, Strzegowo, Unin, Wiejkowo, Wiejkówko, (o łącznej powierzchni 30,8 ha),
- Świerzno - parki dworskie w: Będzieszewie, Gostyniu, Jatkach, Kępicy, Margowie, Stuchowie, Sulikowie, Świerznie,
- gmina Kamień Pomorski - park przy ul. Mickiewicza, ul. Solskiego, ul. Lipowej, Błonia Kamieńskie,
- Międzyzdroje - Park Zdrojowy im. Fryderyka Chopina (wpisany w rejestr zabytków),
- gmina Golczewo – w miejscowościach: Baczyśław, Gadam, Kłodzino, Mechowo, Niemica, Ronica, Samlino, Wołowiec (łączna powierzchnia ok. 15,74 ha),
- gmina Dziwnów – parki w miejscowościach: Międzywodzie (park przy ul. Wojska Polskiego i ul. Parkowej) oraz Dziwnów (park przy ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Kaprała Koniecznego, ul. Adama Mickiewicza).

4.9.2. FAUNA I KOŁA ŁOWIECKIE

Zgodnie z regionalizacją zoo graficzną Polski, Powiat Kamieński należy do następujących jednostek:

- Prowincja: Europejsko-Zachodnio Syberyjska Palearktyka,
 - Kraina: Południowobałtycka,
 - Dzielnic: Bałtycka.

Na terenie powiatu prowadzona jest gospodarka łowiecka, mająca na celu ochronę zwierząt łownych poprzez zapewnienie jej odpowiednich warunków bytowych i żywieniowych jak również racjonalne wykorzystanie zasobów zwierzyny łownej na planowane odstrzały.

Obwody łowieckie dzielą się na obwody łowieckie leśne i polne. Obwody leśne to takie, w których grunty leśne stanowią co najmniej 40 % ogólnej powierzchni obwodu. Obwody łowieckie są wydzierżawiane na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego, po zasięgnięciu opinii wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz właściwej izby rolniczej. Obwody łowieckie leśne wydzierżawia dyrektor regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, a obwody łowieckie polne – Starosta.

Na terenie powiatu kamieńskiego funkcjonują następujące koła łowieckie:

- Koło Łowieckie „Jeleń” z siedzibą w Kamieniu Pomorskim,
- Koło Łowieckie „Tumak” z siedzibą w Świnoujściu,
- Koło Łowieckie „Żubr” z siedzibą w Kamieniu Pomorskim,
- Koło Łowieckie „Moczary” z siedzibą w Szczecinie,
- Wojskowe Koło Łowieckie „Orzeł” z siedzibą w Świnoujściu.

4.9.3. PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY

Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 r. Nr 151 poz. 1220) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, na które składają się formy wielkoobszarowe takie jak parki narodowe czy parki krajobrazowe, formy indywidualnej ochrony takie jak pomniki przyrody czy stanowiska dokumentacyjne oraz ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.

Ponadto do chronionych elementów środowiska przyrodniczego należą: parki podworskie, lasy ochronne, przydrożne szpalery drzew, cmentarze.

4.9.3.1. PARK NARODOWY

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Park narodowy tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Na terenie powiatu kamieńskiego, w północno - zachodniej części wyspy Wolin znajduje się Woliński Park Narodowy. Obejmuje on ogólnie cenne obszary położone w obrębie miasta Świnoujścia i gminy Międzyzdroje oraz Wolina i Dziwnowa, w obrębie Wyspy Wolin, Zatoki Pomorskiej, Zalewu Szczecińskiego i Deltę Wstecznej Świny. Zajmuje on powierzchnię 10,937 ha. Został utworzony po to aby chronić szczególne walory tego obszaru: najpiękniejszy odcinek polskiego wybrzeża klifowego, dobrze zachowane lasy bukowe, unikalną, wyspiarską deltę Świny oraz przybrzeżny pas wód Bałtyku. Utworzony został Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 03.03.1960 r. (Dz. U. z 1960 r., Nr 14, poz. 29). Park został powiększony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 03.01.1996 r. (Dz. U. z 1966 r., Nr 4, poz. 30).

Wokół WPN utworzona została strefa ochronna (otulina) o łącznej powierzchni 3 369 ha.

4.9.3.2. REZERWAT PRZYRODY

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na terenie powiatu kamieńskiego jest dziewięć rezerwatów przyrody:

Rezerwat im. doc. Stefana Jarosza (gm. Międzyzdroje)

Jest położony na wschód od m. Wiselka w okolicach latarni morskiej „Kikut”. Zajmuje powierzchnię 9,68 ha. Został utworzony dla ochrony kępy litej buczyny w drzewostanach sosnowych.

Rezerwat im. prof. Mariana Raciborskiego (gm. Wolin)

Jest położony na północny – zachód od m. Wiselka. Zajmuje powierzchnię 11,74 ha. Został utworzony dla ochrony stanowiska wiciokrzewu pomorskiego i zimoziółu północnego.

Rezerwat im. prof. Adama Wodziczki (gm. Międzyzdroje)

Obejmuje wąski pas klifu nad Zalewem Szczecińskim od Lubina do Karnocic. Zajmuje powierzchnię 24,19 ha. Został utworzony dla ochrony klifu ze stanowiskami roślinności kserotermicznej.

Rezerwat im. prof. Zygmunta Czubińskiego (gm. Międzyzdroje)

Jego powierzchnia wynosi 37,52 ha, chronione jest stanowisko buczyny pomorskiej ze storczykami. Jest położony na wschód od Góry Gosań, ciągnie się od klifu na Świdnej Kępie do okolic jeziora Grodno.

Rezerwat im. dr Bohdana Dyakowskiego (gm. Międzyzdroje)

Powierzchnia rezerwatu wynosi 40,92 ha, chronione jest stanowisko buczyny z łanami perłówki jednokwiatowej. Położony w pobliżu Trzciągowa.

Rezerwat im. prof. Władysława Szafera (gm. Międzyzdroje)

Rezerwat ma powierzchnię 41,19 ha. Na jego terenie chronione jest stanowisko buczyny z żywcem cebulkowym. Położony jest u podnóża Lelowej Góry, na wschód od Wapnicy.

Rezerwat Łuniewo (gm. Wolin)

Powierzchnia rezerwatu z chwilą jego tworzenia została określona na 10,54 ha, jednak w związku z korektą obmiaru rezerwatu wykonaną w 1985 r. została zweryfikowana na 11,89 ha. Rezerwat obejmuje zarośnięte jezioro Łuniewo oraz torfowisko. Celem ochrony jest zachowanie naturalnego ekosystemu torfowiska przejściowego i wysokiego oraz jeziora dystroficznego, podlegającego procesowi łądowacenia, z wykształconym bogactwem

zbiorowisk roślinnych i bytującymi rzadkimi, chronionymi i zagrożonymi wyginięciem gatunkami roślin oraz zwierząt (długosz królewski, rosiczka okrągłolistna, wiciokrzew pomorski). Rezerwat przyrody „Łuniewo” został utworzony 23.01.1973 r. na podstawie zarządzenia Min. Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego (M.P. Nr 5, poz. 38).

Bagna Rozwarowskie (gm. Kamień Pomorski, częściowo gm. Wolin)

Rezerwat faunistyczny o powierzchni 620 ha, jest to torfowisko zlokalizowane nad Grzybnicą i Wołczenicą.

Rezerwat Golczewskie Uroczysko (gm. Golczewo)

Utworzony Rozporządzeniem nr 16/2004 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 05.05.2004 r. na wniosek Nadleśnictwa Rokita. Jest zlokalizowany ok. 3 km od Golczewa i zajmuje powierzchnię 101,05 ha. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych ekosystemów torfowisk wysokich, śródlęsnego jeziora wraz z otaczającymi je kompleksami półnaturalnych ekosystemów leśnych na siedliskach wilgotnych ekosystemów bagiennych wraz z zachodzącymi w nich procesami fluktuacji samoodnawiania.

Rezerwat Wiejkowski Las (gm. Wolin i gm. Przybiernów)

Utworzony Rozporządzeniem Nr 33/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dn. 12.08.2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 73 z dn. 25.08.2008 r., poz. 1594). Zajmuje powierzchnię 130,09 ha. Celem ochrony jest zachowanie borów i lasów bagiennych, torfowisk wysokich, śródlęśnych jezior eutroficznych oraz bogatej populacji woskownicy europejskiej i cisa pospolitego.

4.9.3.3. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWY

Według wspomnianej wyżej ustawy o ochronie przyrody, *zespołami przyrodniczo - krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.*

Na terenie powiatu kamieńskiego funkcjonują następujące Zespoły Przyrodniczo - Krajobrazu.

TABELA 76. Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe na terenie powiatu kamieńskiego

Lp	Nazwa	Data utworzenia	Położenie	Pow. [ha]	Opis zespołu	Miejsce i data ogłoszenia aktu
1	Las Golczewski	Rozporządzenie Nr 14/93 Wojewody Szczecińskiego z dn. 31.12.93 r.	Golczewo	214,87	Zachowanie mszaru nad jeziorem Żabim oraz walorów przyrodniczo – krajobrazowych terenów leśnych, ochrona herpetofauny i awifauny	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 1 z dnia 29.01.1994 r.
2	Las Samliński	Rozporządzenie Nr 14/93 Wojewody Szczecińskiego z dn. 31.12.93 r.	Golczewo	108,88	Zachowanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych oraz ochrona awifauny, teriofauny i herpetofauny	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 1 z dnia 29.01.1994 r.

3	Las Wiejkowski	Rozporządzenie Nr 5/96 Wojewody Szczecińskiego z dn. 24.04.96 r.	Wolin	301,94	Ochrona wartości estetycznych i przyrodniczych fragmentu Puszczy Goleniowskiej, charakteryzującego się wysoką bioróżnorodnością i mozaikowością, obecność drzewostanów typowych dla zespołu boru bagienno, jak i pojedynczych starych drzew wraz z biotopami będącymi miejscem masowego występowania widłaka jałowcowatego, występowanie: źródlisk, cieków wodnych, bagnisk, zachowane w stanie naturalnym, mające znaczenie biocenotyczne i krajobrazowe	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 4 z dnia 26.04.1996 r.
---	-------------------	---	-------	--------	--	--

Źródło: POŚ dla Powiatu, 2005 r.

4.9.3.4. POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z przytoczoną ustawą „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.”

Wykaz pomników przyrody na terenie powiatu kamieńskiego przedstawia poniższa tabela.

TABELA 77. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie powiatu kamieńskiego

Lp.	Akt ustanowienia	Rodzaj	Opis (obwód na wys. 1,30 m)	Położenie	Lp.	Akt ustanowienia	Rodzaj	Opis (obwód na wys. 1,30 m)	Położenie
GMINA WOLIN									
1	Uchwała nr XXXIII/291/2001 RM w Wolinie z dn. 25.08.01r. Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 41, poz. 979	Jesion wyniosły	Obwód pnia 320 cm, wys. 30 m	Dobropole, zach. skraj cmentarza dz. nr 71	13	j.w.	Dąb szypułkowy Czesław	Obwód pnia 400 cm, wys. 28 m	Kończewo 1, na rozwidleniu dróg leśnych, przy szlaku zielonym, oddz. 27 h
2	j.w.	Buk pospolity (buk zwyczajny) odmiana czerwonolistna	Obwód pnia 530 cm, wys. 30 m	Dobropole, pd.– zach. część dawnego parku dworskiego nr 248 w rej. Zab. Woj. Kons. Zab. w Szczecinie) dz. nr 105/1	14	j.w.	Lipa drobnolistna	Obwód pnia 473 cm, wys. 30 m	Warnowo, Leśnictwo Ładzin, oddz. 41 g
3	j.w.	Jesion wyniosły	Obwód pnia 395 cm, wys. 35 m	Dobropole - j.w., wsch. skraj jednego ze zb. wodnych. dz. nr 105/1	15	j.w.	Dąb szypułkowy Ryszard	Obwód pnia 365 cm, wys. 30 m	Warnowo, oddz. 41 i, Leśnictwo Ładzin, na skraju zabagnionej niecki
4	j.w.	Jesion wyniosły	Obwód pnia 385 cm, wys. 32 m	Dobropole - j.w., wsch. skraj jednego ze zb. wodnych. dz. nr 105/1	16	j.w.	Świerk pospolity Rafał	Obwód pnia 280 cm, wys. 30 m	Warnowo, oddz. 55 n, pd-zach skraj oddziału
5	j.w.	Dąb szypułkowy	Obwód pnia 410 cm, wys. 28	Dobropole, dz. nr 466, nadl. Rokita, ok 25 m na pd. od drogi leśnej w kierunku Wilcze	17	j.w.	Dąb szypułkowy Władysław	Obwód pnia 380 cm, wys. 30 m	Ładzin 82, przy leśniczówce, oddz. 99 f
6	j.w.	Dąb szypułkowy	Obwód pnia 420 cm, wys. 28	Dobropole, dz. nr 466, nadl. Rokita, ok. 25 m na pd. od drogi leśnej w kierunku Wilcze	18	j.w.	Dąb szypułkowy Grzegorz	Obwód pnia 373 cm, wys. 30 m	Ładzin, na skraju lasu, oddz. 110 i

7	j.w.	Topola czarna (Sokora)	Obwód pnia 550 cm, wys. 35 m	Ostromice, dz. nr 45 centrum wsi, przy rzeczce, blisko kościoła, obok pl. Sportowego	19	j.w.	Dąb bezszypułkowy Patryk	Obwód pnia 464 cm, wys. 20 m	Dargobądz 2, oddz. 63 d, w pn-zach części oddziału
8	j.w.	Klon zwyczajny	Obwód pnia 280 cm, wys. 25	Strzegowo, dz. nr 21 pn.– zach. skraj wsi, część zadrzewienia obok dawnego zespołu folwarcznego	20	j.w.	Świerk pospolity Kamil	Obwód pnia 340 cm, wys. 20 m	Dargobądz 2, oddz. 78 b, w środku oddziału
9	j.w.	Jesion wyniosły	Obwód pnia 265 cm, wys. 23	Strzegowo, dz. nr 21 pn.–zach. skraj wsi, zespół folwarczny	21	j.w.	Jesion wyniosły Arek	Obwód pnia 330 cm, wys. 25 m	Dargobądz 2, przy drodze, oddz. 102 k
10	Uchwała nr XXXII/349/2005 RM w Wolinie Dz. Urz. Woj. Zach., 2006 r. Nr 7, poz. 837	Modrzew europejski Andrzej	Obwód pnia 270 cm, wys. 36 m	Dargobądz 2, oddz. 133 a, pn – wsch kraniec oddziału	22	j.w.	Modrzew europejski Jan	Obwód pnia 288 cm, wys. 25 m	Dargobądz 2, oddz. 101 g, pd-wsch kraniec oddziału
11	j.w.	Sosna pospolita Maria	Obwód pnia 280 cm, wys. 25 m	Dargobądz 2, oddz. 95 j, przy drodze	23	Rozporz. Woj. Szcz. Nr 3/98 z dn.07.05.98r. (Dz. Urz. Nr 12 poz. 72)	Źródliko	-	Ładzin, Mokrzyca Wielka
12	j.w.	Dąb szypułkowy Paweł	Obwód pnia 350 cm, wys. 30 m	Dargobądz 1, oddz. 116 c, na terenie uprawy, przy płocie					
GINA MIĘDZYDROJE									
1	Uchwała nr XV/144/03 RM w Międzyzdrojach z dn. 29.12.03r.	Dąb szypułkowy	580 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Boh. Warszawy / Wesola	27	j.w.	Cis pospolity - Jadwiga	94 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Zwycięstwa 41 dz. nr 1/1
2	j.w.	Wiśnia ptasia	195 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje na przeciw Boh. Warszawy 16 dz. nr 74	28	j.w.	Cis pospolity - Jagiełto	140 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.

3	j.w.	Wiśnia ptasia	160 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	29	j.w.	Dąb bezszypułkowy	360 cm – obwód pnia	Nadl. Międzyzdroje przy dr. nr 3 dz. nr 166a
4	j.w.	Kasztan jadalny	130 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje Gryfa Pom. / Dąbrówki dz. nr 405	30	j.w.	Jodła grecka Elżbieta	350 cm – obwód pnia	Nadl. Międzyzdroje przy drodze krajowej nr 3, dz. nr 192 f
5	j.w.	Cis pospolity	117 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje Gryfa Pom. 12 dz. nr 156	31	j.w.	Lipa drobnolistna	346 cm – obwód pnia	Sołectwo Lubin ul. Dobra – cmentarz
6	j.w.	Cis pospolity	60 + 90 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	32	j.w.	Topola czarna	470 cm – obwód pnia	Sołectwo Lubin ul. Główna dz. nr 2/1
7	j.w.	Buk zwyczajny	160 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje Gryfa Pom. 70 dz. nr 8	33	j.w.	Topola czarna	372 cm – obwód pnia	Sołectwo Lubin j.w.
8	j.w.	Buk zwyczajny	200 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	34	j.w.	Dąb szypułkowy	470 cm – obwód pnia	Sołectwo Lubin ul. Główna 20 dz. nr 10
9	j.w.	Buk zwyczajny	252 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	35	j.w.	Lipa drobnolistna - Babki proszalne	780 cm – obwód pnia	Sołectwo Lubin ul. Główna dz. nr 114 parafia pw. MB Jasnogórskiej
10	j.w.	Buk zwyczajny	330 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	36	j.w.	Dąb szypułkowy	506 cm – obwód pnia	Sołectwo Lubin ul. Główna dz. nr 57 Dom Dziecka
11	j.w.	Cis pospolity	180 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje Gryfa Pom. / Plac Neptuna dz. nr 230/32	37	j.w.	Dąb szypułkowy – Orlik	275 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica ul. Jodłowa dz. nr 230
12	j.w.	Cis pospolity	90 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	38	j.w.	Dąb szypułkowy – Orlik	212 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
13	j.w.	Dąb szypułkowy - Bolko	330 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Kolejowa 15 dz. nr 254	39	j.w.	Dąb szypułkowy – Orlik	201 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
14	j.w.	Dąb bezszypułkowy - Storada	380 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Kolejowa 24 dz. nr 254	40	j.w.	Dąb szypułkowy - Perun	301 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica ul. Turkusowa 13 dz. nr 12

15	j.w.	Dąb bezszypułkowy - Regalinda	470 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Kolejowa / Ustronie Leśne dz. nr 254	41	j.w.	Dąb szypułkowy - Prastary	651 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica naprzeciw ul. Turkusowa 16 dz. nr 121/2
16	j.w.	cis	128 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje Książąt Pom. 25 dz. nr 371	42	j.w.	Cis pospolity - Turkus	270 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica ul. Turkusowa 20 dz. Nr 154/3
17	j.w.	Cis	82 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	43	j.w.	Cis pospolity - Turkus	105 + 55 + 92cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
18	j.w.	Dąb bezszypułkowy	301 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Lipowa 2a dz. nr 49	44	j.w.	Cis pospolity - Turkus	46 + 60 + 52 + 50 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
19	j.w.	Dąb bezszypułkowy	370 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Lipowa 4a dz. nr 49	45	j.w.	Cis pospolity - Turkus	70 cm – obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
20	j.w.	Dąb szypułkowy	392 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Ludowa 2a dz. nr 407/5	46	j.w.	Cis pospolity - Turkus	170 cm - obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
21	j.w.	Żywotnik olbrzymi	235 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Ludowa 10 dz. nr 385	47	j.w.	Cis pospolity - Turkus	125 + 90cm - obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
22	j.w.	Żywotnik olbrzymi	194 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje j.w.	48	j.w.	Cis pospolity	64 + 62cm - obwód pnia	Sołectwo Wapnica ul. Turkusowa 22 d dz. nr 144/4
23	j.w.	Sosna zwyczajna + bluszcz pospolity	180 + 48 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Ludowa 19 dz. nr 391	49	j.w.	Cis pospolity	62 + 56cm - obwód pnia	Sołectwo Wapnica j.w.
24	j.w.	Cis pospolity	138 + 48 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Myśliwska 2 dz. nr 397	50	Uchwała RM Nr XXXIII/329/05 w Międzyzdrojach z dn. 26.08.05 r.	Dąb szypułkowy Trott	360 cm – obwód pnia	Leśnictwo Lubiewo oddział 221i dz. ew. nr 221/2 LP
25	j.w.	Dąb bezszypułkowy – Karczmarz	530 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Spokojna dz. nr 50	51	j.w.	Dąb szypułkowy Madejak	333 cm – obwód pnia	Leśnictwo Lubiewo j.w.
26	j.w.	Dąb szypułkowy	308 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Zdrojowa 17-19 dz. nr 185/184	52	j.w.	Dąb szypułkowy Skrzybecki	330 cm – obwód pnia	Leśnictwo Lubiewo j.w.
	j.w.	Bukszpan zwyczajny	36 + 20 + 26 cm – obwód pnia	m. Międzyzdroje ul. Zwycięstwa 9 dz. nr 151					

GMINA GOLCZEWO									
1	Uchwała Nr XXX 18/98 RM w Golczewie, Dz. Urz. Woj. 22.05.98r.	Dąb bezszypułkowy	427 cm obwodu	Golczewo, nad jez. Szczuczym za plażą, dz. nr 383/1	12	Uchwała Nr XXX 18/98 RM w Golczewie, Dz. Urz. Woj. 22.05.98r.	Buk Zwyczajny	370 cm obwodu	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285
2	Uchwała Nr XXX 18/98 RM w Golczewie, Dz. Urz. Woj. 22.05.98r.	Dąb bezszypułkowy	350 cm obwodu	Golczewo, j.w.	13	j.w.	Buk Zwyczajny	350 cm obwodu	Golczewo, j.w.
3	j.w. 22.05.1998r.	Dąb bezszypułkowy	235 cm obwodu	Golczewo, j.w.	14	j.w.	Cyprysik	205 cm obwodu i 20 m wys.	Golczewo, cmentarz kom., dz. nr 378
4	j.w. 22.05.1998r.	Dąb bezszypułkowy	332 cm obwodu	Golczewo, nad jez. Szczuczym od strony Kłębów dz. nr 561/6	15	j.w.	Cyprysik	205 cm obwodu i 20 m wys.	Golczewo, j.w.
5	j.w.	Dąb bezszypułkowy	329 cm obwodu	Golczewo, j.w.	16	j.w.	Świerk pospolity	Dwa pnie o obwodzie pnia 250 cm	Golczewo, j.w.
6	j.w.	Dąb bezszypułkowy	370 cm obwodu	Golczewo, obok baszty, dz. nr 285	17	j.w.	Grab zwyczajny	350 cm obwodu	Golczewo, przy dr. gminnej Golczewo – Unibórz
7	j.w.	Dąb bezszypułkowy	345 cm obwodu	j.w.	18	j.w.	Grab zwyczajny	307 cm obwodu	Golczewo, przy dr. gminnej dz. nr 465 Golczewo – Unibórz
8	j.w.	Dąb bezszypułkowy	330 cm obwodu	j.w.	19	j.w.	Grab zwyczajny	255 cm obwodu	Baczysław, szkoła dz. nr 85
9	j.w.	Buk Zwyczajny	480 cm obwodu	j.w.	20	j.w.	Jesion pospolity	375 cm obwodu	Baczysław, j.w.
10	j.w.	Buk Zwyczajny	420 cm obwodu	j.w.	21	j.w.	Jesion pospolity	375 cm obwodu	Baczysław, j.w.
11	j.w.	Buk Zwyczajny	378 cm obwodu	j.w.	22	j.w.	Klon srebrzysty	209 cm obwodu	Baczysław, j.w.
GMINA KAMIEN POMORSKI									
1	Dz. Urz. Woj. 1986 r.	Dąb szypułkowy	b.d.	W pobliżu kościoła Jarszewo	2	Dz. Urz. Woj. 1986 r.	Lipa drobniolista	b.d.	ul. Katedralna

Źródło: POŚ dla powiatu kamieńskiego, 2005 r.

4.9.3.5. UŻYTKI EKOLOGICZNE

Użytki ekologiczne są to „zastępujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce np., siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejscowego sezonowego przebywania”.

TABELA 78. Użytki ekologiczne zlokalizowane na terenie powiatu kamieńskiego

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Położenie	Pow.	Opis	Miejsce i data ogłoszenia aktu
1.	Martwa Dziwna	22.06.1995 r. Publiczne obwieszczenie w gminie	gm. Dziwnów Wyspa Wolin – dawne naturalne ujście rzeki Dziwny	95,68	Bezpośrednia ochrona ekosystemu	Uchwała nr XI/94/95 Rady Gminy w Dziwnowie z dnia 22.06.1995 r.
2.	Półwysp Rów	Rozporządzenie Nr 2/98 Wojewody Szczecińskiego z dnia 30.01.1998 r.	gm. Wolin część wyspy Wolin – na południe od miasta Wolin	80,59	Ochrona cennego ekosystemu, mającego szczególne znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków roślin oraz ginących i zagrożonych wyginięciem w skali europejskiej i światowej, gatunków ptaków	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 2, poz. 22 z dnia 10.02.1998 r.
3.	Dzikie Uroczysko	Rozporządzenie Nr 11/98 Wojewody Szczecińskiego z dnia 24.08.1998 r.	Nadleśnictwo Międzyzdroje gm. Wolin	3,50	Zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennych ekosystemów, zlokalizowanych na terenach podmokłych i bagiennych z charakterystyczną roślinnością mszarną	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 22, poz. 216 z dnia 01.10.1998 r.
4.	Rosiczka	Rozporządzenie Nr 11/98 Wojewody Szczecińskiego z dnia 24.08.1998 r.	Nadleśnictwo Międzyzdroje gm. Wolin	1,90	Zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennych ekosystemów, zlokalizowanych na terenach podmokłych i bagiennych z charakterystyczną roślinnością mszarną	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 22, poz. 216 z dnia 01.10.1998 r.
5.	Szmacn	Rozporządzenie Nr 11/98 Wojewody Szczecińskiego z dnia 24.08.1998 r.	Nadleśnictwo Międzyzdroje gm. Wolin	0,51	Zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennych ekosystemów, zlokalizowanych na terenach podmokłych i bagiennych z charakterystyczną roślinnością mszarną	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 22, poz. 216 z dnia 01.10.1998 r.
6.	Mokrzyckie Torfowisko	Rozporządzenie Nr 7/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 15.07.1999 r.	gm. Wolin	247,89	Zachowanie i ochrona torfowiska będącego miejscem występowania cennych i chronionych gatunków roślin i zwierząt	Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 30 z dnia 24.08.1999 r.

7.	Jelenie Błota	Rozporządzenie Nr 8/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27.08.1999 r.	Nadleśnictwo Międzyzdroje gm. Wolin	14,12	Zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennego ekosystemu, zlokalizowanego na terenach podmokłych i bagiennych z rzadką roślinnością mszarną, stanowiącego miejsce rozrodu ptactwa wodnego	Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 32 z dnia 27.08.1999 r.
8.	Nieżytki	Rozporządzenie Nr 11/2001 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 19.06.2001 r.	Leśnictwo Wiejkówko gm. Wolin	11,26	Zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennych ekosystemów, zlokalizowanych na terenach bagiennych i podmokłych, będących m.in. stanowiskami występowania woskownicy europejskiej (<i>Myrica gale</i>)	Utworzony w 2001 r. na mocy rozporządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego
9.	Nieżytki	Rozporządzenie Nr 11/2001 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 19.06.2001 r.	Leśnictwo Troszyn obręb ew. Dramino gm. Wolin	10,30	Zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennych ekosystemów, zlokalizowanych na terenach bagiennych i podmokłych, będących m.in. stanowiskami występowania woskownicy europejskiej (<i>Myrica gale</i>)	Utworzony w 2001 r. na mocy rozporządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego

Źródło: POŚ dla powiatu kamieńskiego, 2005 r.

4.9.3.6. NATURA 2000

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- **Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)** to obszary wyznaczane, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w których granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.
- **Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)** to obszary wyznaczane, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów). Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja

następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Na terenie powiatu kamieńskiego ustanowiono następujące obszary NATURA 2000. Są to:

Obszary SOO (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk):

- Ujście Odry i Zalew Szczeciński (PLH 320018)

Zajmuje powierzchnię 52 612 ha. Obszar położony u ujścia rzeki Odry obejmujący również jej dolny odcinek, Zalew Szczeciński, Wyspę Chrząszczewską i Zalew Kamieński. Dżwina i Zalew Kamieński to najbardziej naturalne elementy ujścia Odry. W zacisznych enklawach różnych części zalewu są one miejscem występowania wielu gatunków hydrofitów. Przy wylotach ramion ujściowych wód zalewu rozwijają się delty wsteczne powstające w trakcie wlewania się wody morskiej do jego akwenu. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w obecności roślin słonolubnych.

- Wolin i Uznam (PLH 320019)

Zajmuje powierzchnię 30 792 ha. Obszar stanowi samodzielną jednostkę fizyczno-geograficzną, tj. mezoregion wysp Uznam i Wolin. Wyspy oddziela od siebie cieśnina Świny, zaś od lądu na zachodzie po stronie niemieckiej Piana, na wschodzie natomiast Dziwna. Obejmuje dwie wyspy: Wolin i Uznam, razem z 5-cio kilometrowym pasem wód przybrzeżnych pomiędzy Karnocicami i Lubinem. Charakterystyczne dla tego obszaru są wysokie klify, oraz białe i szare wydmy. Część z nich porośnięta jest lasem, stosunkowo mało zmienionym przez działalność człowieka. Najciekawsze ze zbiorowisk leśnych to buczyna pomorska (*Melico - Fagetum*) i mieszane lasy bukowo – dębowo - sosnowe (*Fago - Quercetum*). Ciekawym fragmentem ostoi jest delta rzeki Świny, obejmująca naturalne i sztuczne kanały oraz liczne wyspy z torfowiskami, łąki, trzcinowiska i małe pola; są tam także płyty lasów olszowych. W ostoi znajduje się też kilka jezior, głównie eutroficznych.

- Ostoja na Zatoce Pomorskiej (PLH 990002)

Zajmuje powierzchnię 243 132,7 ha. Zatoka Pomorska to akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego, od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i gładzowiska. Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypłylenie zwane Ławicą Odrzańską.

- Ostoja Golczewska (PLH 320052)

Zajmuje powierzchnię 845,1 ha. Obszar stanowią dwa fragmenty kompleksów leśnych usytuowane na Równinie Gryfickiej. W obu wypadkach są to tereny ze znacznym udziałem żyznych siedlisk leśnych, duże powierzchnie ze starodrzewami, w tym wyłączony drzewostan jaworowy z okazałymi drzewami doborowymi, ponad 400 letnim dębem "Władychem" (pomnik przyrody). Wśród lasów znajduje się kilka torfowisk mszarnych w tym otaczających jezioro dystroficzne (Jezioro Żabie).

Obszary OSO (Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków):**- Zatoka Pomorska (PLB 990003)**

Zajmuje obszar 311 877,3 ha. Ostoja ta obejmuje Zatokę Pomorską na odcinku od Świnoujścia do Łazów. Południowa granica tej ostoi przebiega po linii brzegowej Bałtyku.

- Zalew Szczeciński (PLB 320009)

Obejmuje obszar około 47 194,6 ha. W skład ostoi wchodzi cały akwen polskiej części Zalewu Szczecińskiego i jego pobraża, w tym południowy fragment Wyspy Wolin, leżący w gminie Wolin oraz część stałego lądu na południe od drogi krajowej nr 3. W granicach tej ostoi leży cały Półwysep Rów.

- Bagna Rozwarowskie (PLB 320001)

Zajmuje powierzchnię 4 249,6 ha. W skład ostoi wchodzi prawie cały obszar zatorfionego i zabagnionego odcinka ujściowego rzeki Grzybnicy i Wołczenicy, pocięty licznymi kanałami.

- Łąki Skoszewskie (PLB 320007)

Zajmuje obszar 9 083,4 ha. W jej skład wchodzi kompleks nadzalewowych torfowisk niskich, pociętych licznymi kanałami. Pomiędzy miejscowościami Gąsierzyno na południu, Żarnowo na wschodzie i Skoszewo na północy występują rozległe obszary łąk i pastwisk. W obrębie kompleksu łąk znajduje się las olchowo-sosnowy, a także liczne drobne laski i zadrzewienia olszowe.

- Delta Świny (PLB 320002)

Zajmuje powierzchnię 8 286 ha. Obszar obejmuje wsteczną deltę Świny, wysoczyznową część wyspy Wolin oraz przybrzeżną strefę Zatoki Pomorskiej. Tworzą ją naturalne i sztuczne ramiona Świny - obejmujące położone między nimi wyspy, południowo - zachodnie wybrzeża wyspy Wolin oraz południowo - wschodnie fragmenty wyspy Uznam, przylegające do Kanału Piastowskiego. Ponad 70% powierzchni otwartej zajmują słonawy, zbiorowska halofilnego półszuwaru oraz płaty szuwaru właściwego. Powierzchnia leśna zajęta jest przez olsy, nadmorskie bory bażynowe, lasy mieszane brzoźowo - dębowe i lasy mieszane bukowo - dębowe. Jest to istotna baza pokarmowa ptaków migrujących i zimujących.

- Wybrzeże Trzebiatowskie (PLB 320010)

Obejmuje powierzchnię 31 757,6 ha. Teren rozciąga się między miejscowościami Kamień Pomorski i Dźwirzyno. Ostoje stanowią rozległe łąki, dawniej intensywnie koszone i wypasane, ale od kilkunastu lat prawie nie użytkowane. W zachodniej części teren jest często zalewany przez wody Świńca i Niemicy. Znaczną powierzchnię porasta trzcina i łoża, a zaniedbywany system odwadniający powoduje dłuższe utrzymywanie się rozlewisk. Na terenie ostoi znajdują się dwa jeziora przymorskie - Liwia Łuża i Resko Przymorskie oraz tzw. Bagno Pogorzelićkie.

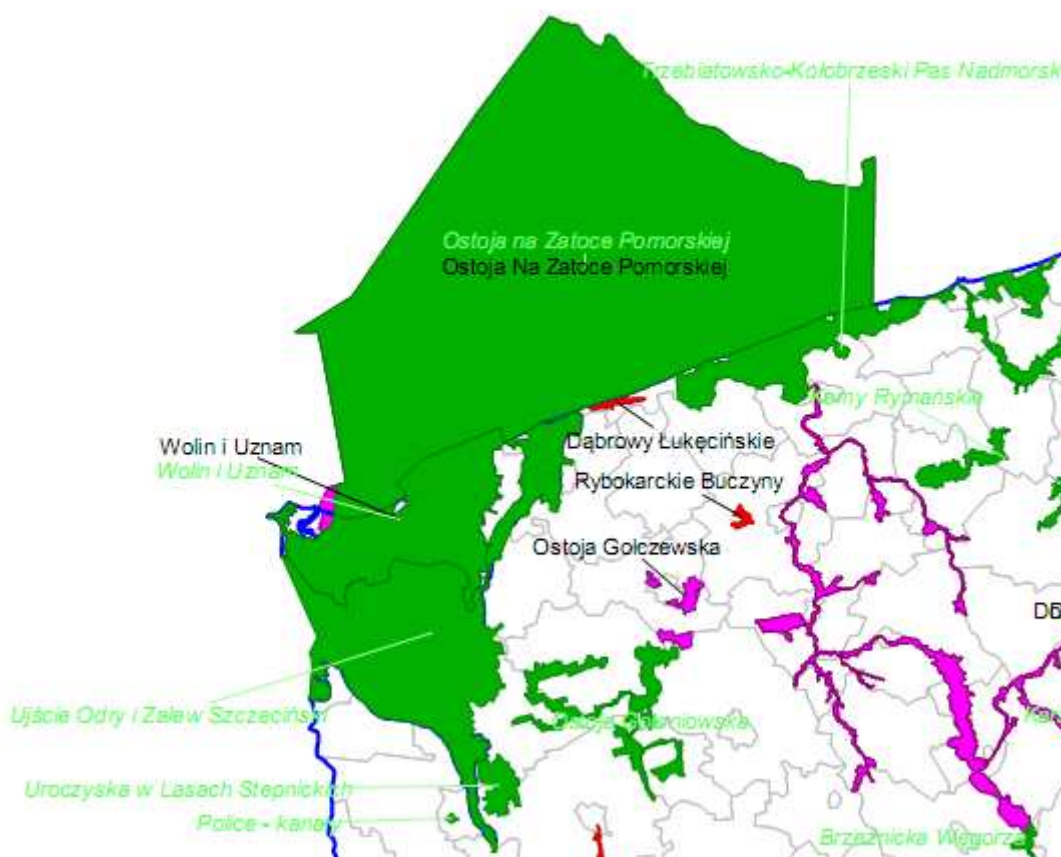
- Zalew Kamieński i Dziwna (PLB 320011)

Na terenie tej ostoi ptaków oprócz Zalewu Kamieńskiego znajduje się również Zalew Wrzosowski, oba utworzone są przez przyujściowy odcinek cieśniny Dziwnej. Obszar zajmuje powierzchnię 12 506,91 ha. Jest połączony z Bałtykiem wąskim kanałem. Ponadto

na tym terenie znajduje się Wyspa Chrząszczewska leżąca na Zalewie Kamieńskim oraz położone na Wolinie Jezioro Koprowo.

- Puszcza Goleniowska (PLB 320012)

Zajmuje powierzchnię 25 039,2 ha. Duży kompleks leśny na północ od Goleniowa i na wschód od brzegu Zalewu Szczecińskiego, przedstawia obszar dość silnie zmieniony przez działalność człowieka. Znajdują się tu rozległe torfowiska niskie i obszary porośnięte łągami i olsami. W lasach dominuje sosna, pozostały jednak fragmenty lasów dębowych i bukowych.

Ryc. 14. Obszary NATURA 2000 obejmujące powiat kamieński

Kolor zielony – obszary OSO

Kolor różowy – obszary SOO

Kolor czerwony – obszary z Shadow List 2008

Źródło: natura2000.mos.gov.pl, www.kp.org.pl

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

5.1. WPROWADZENIE

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno – gospodarczych na terenie powiatu kamieńskiego. Szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska oraz towarzyszące im zagrożenia. Konsekwencją dokonanej analizy i zidentyfikowanych zagrożeń jest podjęcie działań zmierzających do naprawy niekorzystnego stanu środowiska.

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest zastosowanie głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wymaga to wyznaczenia:

- a. **celów ekologicznych** – cel po osiągnięciu którego, ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska stanowiący ostateczny efekt podejmowanych kierunków działań (a w ramach kierunków działań – zadań ekologicznych);
- b. **kierunków działań** – kierunki służące do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych;
- c. **zadań ekologicznych** – konkretne przedsięwzięcia prowadzące do realizacji wyznaczonych kierunków działań w ramach danego celu ekologicznego. Poprzez realizację zadań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Cele, zadania, limity i okresy ich uzyskania wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów, takich jak:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015,
- Budżet Powiatu Kamieńskiego na 2010 r. (łącznie z wydatkami na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2007 – 2012),
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kamieńskiego na lata 2007 – 2013.

Program Ochrony Środowiska dla powiatu kamieńskiego oparty, więc został o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów planistycznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

5.2. CELE, KIERUNKI I ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU KAMIEŃSKIEGO

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla powiatu kamieńskiego w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska

Województwa Zachodniopomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych przez poszczególne gminy powiatu lub przez jednostki działające na terenie powiatu. Starostwo Powiatowe będzie w nich jednak pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie do bezpośredni współudział, a jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Zgodnie z dokumentem wojewódzkim, w powiatowym harmonogramie zadań do realizacji w zakresie ochrony środowiska powinny znaleźć się następujące zagadnienia:

- poprawa gospodarki wodnej,
- poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą,
- poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
- poprawa klimatu akustycznego,
- ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Morza Bałtyckiego i Zalewu Szczecińskiego,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacji ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego,
- ochrona złóż kopalin,
- zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego,
- ochrona i racjonalne użytkowanie lasów,
- wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

5.2.1. CELE STRATEGICZNE

Harmonogram realizacyjny Powiatowego Programu Ochrony Środowiska zakłada realizację następujących celów strategicznych:

- w zakresie gospodarki wodno – ściekowej - modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców,
- w zakresie zasobów przyrodniczych - zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody, w szczególności ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego,

- w zakresie ochrony powierzchni ziemi - ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku eksploatacji kopalin oraz zmniejszenie uciążliwości związanych z istnieniem zdegradowanego nieużytku,
- w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych - zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią,
- w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego - utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów,
- w zakresie ochrony przed hałasem - zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska,
- w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi - ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi,
- w zakresie racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych - racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych,
- w zakresie edukacji ekologicznej - upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej,
- w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom - minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.

5.3. STRATEGIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach kierunki działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu kamieńskiego, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań ekologicznych na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na terenie powiatu, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (dziedzina ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Starostwo Powiatowe, Urząd Miejski oraz Urzędy Gmin i instytucje obligatoryjnie zajmujące się ochroną środowiska w całym regionie.

Cele strategiczne i kierunki działań określono jako obowiązujące w czasie krótkoterminowego i długoterminowego programu (do 2012 roku wraz z perspektywą do roku 2016). W ramach tych wytycznych, odnoszących się do ogólnych celów i kierunków wyznaczono konkretne działania, których realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego w perspektywie wieloletniej.

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Ich zestawienie stanowi krótkookresowy harmonogram (4 – letni) – plan operacyjny Programu Ochrony Środowiska zawarty w rozdziale VI.

Część pozostałych zadań ekologicznych będzie realizowana w okresie długoterminowym (8 – letnim) w ramach długookresowego harmonogramu – planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska (zadania wymagające kontynuacji, np. edukacja ekologiczna, szkolenia).

5.4. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH

W harmonogramie realizacyjnym przygotowanym dla powiatu kamieńskiego, poszczególnym celom strategicznym, w ramach wyznaczonych kierunków działań, przyporządkowano konkretne zadania z określeniem czasu ich realizacji i instytucje, które powinny je realizować lub współrealizować. Z uwagi na specyfikę niektórych zadań np. edukacja ekologiczna, czy zadania kontrolne, będą one realizowane zarówno w ramach harmonogramu krótko- i długoterminowego (np. jako zadania ciągłe).

Obowiązujące akty prawne nakładają na organy administracji samorządowej szeroki zakres obowiązków dotyczących ochrony środowiska. Według definicji wyrażonej w np. 3 pkt. 15 ustawy – Prawo ochrony środowiska, organami ochrony środowiska są organy administracji powołane do wykonywania zadań publicznych z zakresu ochrony środowiska stosownie do określonej właściwości. Przepis np. 376 ustawy Prawo ochrony środowiska jako organ ochrony środowiska wskazuje m.in. Starostę (jako organ samorządowy). Zatem w wielu ustawach sektorowych zostały określone obowiązki i kompetencje Starosty. Samorząd powiatowy zajmuje się realizacją zadań wynikających z zakresu prawa ochrony środowiska, prawa wodnego, górniczego i geologicznego, ochrony przyrody, gospodarki leśnej, prawa łowieckiego, rybactwa śródlądowego.

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne Starostwa Powiatowego i zadania koordynowane (wspólne z gminami oraz innymi jednostkami zajmującymi się działaniami proekologicznymi oraz infrastrukturą zapewniającą ochronę środowiska).

- zadania własne Starostwa Powiatowego – przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji powiatu;
- zadania koordynowane – pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym.

Proces zarządzania środowiskiem spoczywa niewątpliwie głównie na władzach samorządowych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem powiatu kamieńskiego przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze powiatu pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne. Pożądane jest, aby władze powiatu pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność

administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżniamy dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

VI. HARMONOGRAM REALIZACYJNY

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2009	2010	2011	2012	2013 - 2014		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców							
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, zgodnie z planami inwestycyjnymi i projektowymi poszczególnych jednostek, przedsiębiorstw i gmin, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych.	brak szczegółowych danych kosztowych, ze względu na ilość przedsiębiorstw i zakładów działających na terenie powiatu					zadanie ciągłe	Przedsiębiorstwa, Zakłady, jednostki odpowiedzialne za wodociągi na terenie gmin, Gminy, Związek Gmin Wyspy Wolin
	Środki własne jednostek realizujących, budżety gmin, środki pomocowe UE, kredyty, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW						
Modernizacja istniejących ujęć wód wraz ze stacjami uzdatniania (zgodnie z planami poszczególnym jednostek oraz gmin). Likwidacja małych ujęć wód. Zabezpieczenie nieeksploatowanych ujęć.	brak szczegółowych danych kosztowych, ze względu na ilość przedsiębiorstw i zakładów działających na terenie powiatu					zadanie ciągłe	Przedsiębiorstwa Zakłady, jednostki odpowiedzialne za wodociągi na terenie gmin, Gminy, Związek Gmin Wyspy Wolin
	Środki własne jednostek realizujących, budżety gmin, środki pomocowe UE, kredyty, WFOŚiGW, NFOŚiGW						
Uregulowanie stanu ujęć wód na terenie powiatu, ustanowienie terenów ochrony bezpośredniej i pośredniej, kontrola zagospodarowania stref ochrony.						2011	Właściciele ujęć wód podziemnych
	Środki własne jednostek realizujących, właściciele ujęć wód						
Budowa kanalizacji sanitarnej, zgodnie z planami inwestycyjnymi i projektowymi (planami Aglomeracji Kanalizacyjnych) poszczególnych jednostek, przedsiębiorstw i gmin, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych.	brak szczegółowych danych kosztowych, ze względu na ilość przedsiębiorstw i zakładów działających na terenie powiatu					zadanie ciągłe	Przedsiębiorstwa Zakłady, jednostki odpowiedzialne za kanalizację na terenie gmin, Gminy, Gminy, Związek Gmin Wyspy Wolin
	Środki finansowe gmin, środki prywatnych inwestorów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, środki społeczności lokalnej, środki UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW						
Stworzenie i aktualizacja ewidencji istniejącej sieci kanalizacji deszczowej w poszczególnych gminach, projektów rozbudowy tej sieci oraz budowa systemu kanalizacji deszczowej z urządzeniami podczyszczającymi.						- zadanie ciągłe budowa sieci - do 2011 ewidencja sieci kan. deszczowej	Gminy, Przedsiębiorstwa, Zakłady
	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, kredyty, RPO, PROW wykonanie ewidencji – koszty administracyjne						

Pełne zewidencjonowanie zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych oraz aktualizacja ewidencji i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania.						2011	Gminy
	Środki własne gminy – koszty administracyjne						
Modernizacje oczyszczalni ścieków zgodne z wymogami Unii Europejskiej oraz Planami Aglomeracji						w razie potrzeb	Gminy, Przedsiębiorstwa, Zakłady, Związek Gmin Wyspy Wolin
	Środki własne gminy, budżet, RPO, kredyty, dotacje, WFOŚiGW, NFOŚiGW						
Budowa urządzeń gospodarki osadami.							Przedsiębiorstwa, Zakłady, Gminy, Powiat, Związek Gmin Wyspy Wolin
	Środki własne gminy, RPO, kredyty, dotacje, WFOŚiGW, NFOŚiGW						
Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody, w szczególności ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego.							
Utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu ruchu turystycznego (park narodowy, rezerваты przyrody) – np. poprzez organizowanie akcji Sprzątania Świata	ok. 100 tys. zł rocznie					zadanie ciągłe	zarządcy terenów: RDLP, Nadleśnictwa, WPN
	środki własne jednostek realizujących, WFOŚiGW						
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody, planów ochrony oraz ich wdrażanie.						zadanie ciągłe	organizacje społeczne, RDOŚ, Rady Gmin i Miasta, Ministerstwo
Przestrzeganie procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem, sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego (wprowadzenie ograniczeń, ustalenie otuliny wokół cennych obszarów).						zadanie ciągłe	Gminy
	Środki własne gminy – koszty administracyjne						
Ograniczanie dzikiej turystyki i rekreacji. Wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej i towarzyszącej: - budowa i zagospodarowanie ścieżek rowerowych, pieszych i konnych, - budowa przystani oraz wyznaczanie i oznakowanie szlaków żeglarskich, - rozwój specyficznych dziedzin turystyki (np. agroturystyka), - budowa zejść na plaże i infrastruktury.	2 mln zł ścieżki rowerowe					zadanie ciągłe	Powiat (wg PRL), inwestorzy, Gminy, zarządcy dróg
	Środki własne jednostek realizujących, kredyty						
Aktualizacja danych dotyczących ewidencji obiektów noclegowych na terenie Powiatu.						zadanie ciągłe	Gminy
	Środki własne gminy – koszty administracyjne						

Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków.	100 tys. zł				zadanie ciągłe	Gminy, Powiat, mieszkańcy, zarządcy obiektów
	w 2010 roku – PFOŚiGW budżet jednostek realizujących					
Budowa i remonty przepustów dla zwierząt.					zadanie ciągłe	Zarządcy dróg
	Fundusze UE, dotacje, kredyty, środki własne					
Nadzór nad gospodarką leśną i szkolenie prywatnych właścicieli lasów na temat prawidłowych zasad gospodarki leśnej. Sprawowanie nadzoru nad lasami znajdującymi się na terenie Powiatu Kamieńskiego.	18,6 tys. zł				zadanie ciągłe	Powiat
	budżet powiatu					
Prowadzenie stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby, szkodniki). Ocena dendrologiczna drzewostanu.	2 tys. zł				zadanie ciągłe	Powiat, Nadleśnictwo
	w 2010 roku – PFOŚiGW budżet powiatu, Nadleśnictwo – koszty administracyjne					
Tworzenie kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb.					2012	Gminy, Powiat, ODR
	Środki własne jednostek realizujących					
Sporządzenie inwentaryzacji i uproszczonych planów urządzenia lasu dla części lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa dla których dokumenty te zachowują swoją ważność do 31.12.2010 r.	12 tys. zł				2011	Powiat
	w 2010 r. z PFOŚiGW					
Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.						
Rozpoznawanie, pozyskiwanie i ochrona zasobów kopalin zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego, Prawa ochrony środowiska oraz ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.					zadanie ciągłe	Użytkownicy środowiska, Powiat (nadzór nad działaniami objętymi koncesją), Urząd Górniczy
	Środki własne Powiatu – koszty administracyjne					
Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych (I – III) w celu utrzymania ich rolniczego użytkowania.					zadanie ciągłe	Powiat (nadzór nad wydawaniem decyzji o odrolnieniu gruntów)
	Środki własne Powiatu – koszty administracyjne					
Wzrost liczby profesjonalnych gospodarstw agroturystycznych i stosujących ekologiczne metody upraw.					zadanie ciągłe	ODR, właściciele, inwestorzy
	Środki własne jednostek realizujących					
Wykonywanie pomiarów zanieczyszczeń gleb.	1,5 tys. zł					Powiat, WIOŚ, Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza
	w 2010 roku – PFOŚiGW Środki własne jednostek realizujących					

Ustalenie kierunków rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji złoża z przywróceniem użytkowych walorów środowiska przez ich właścicieli.					zadanie ciągłe	Użytkownicy środowiska, Powiat, Nadleśnictwo
	Środki własne inwestorów					
Rekultywacja składowisk odpadów – kontynuacja monitoringu	(zgodnie z PGO dla Powiatu Kamieńskiego)					
Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia powstawania miejsc nielegalnego wydobywania kopalin, ich inwentaryzacja, rekultywacja.					zadanie ciągłe	Gminy, Powiat, prywatni właściciele nieruchomości
	Środki własne Gmin, Powiatu, właścicieli nieruchomości					
Zinwentaryzowanie „dzikich” miejsc składowania odpadów, ich likwidacja i rekultywacja oraz ustalenie sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń, w celu obarczenia go kosztami rekultywacji (wywiezienia odpadów). Likwidacja „dzikich wysypisk” na działkach należących do Skarbu Państwa.	20 tys. zł				zadanie ciągłe	Gminy, Powiat, CZG R-XXI, społeczność lokalna, przedsiębiorstwa wywozu i utylizacji odpadów, Straż Leśna, stowarzyszenia
	Środki finansowe gmin i Powiatu, środki prywatnych inwestorów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego w 2010 roku - PFOŚiGW					
Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów morskich.					zadanie ciągłe	Urząd Morski, Powiat, Gminy
	Środki własne jednostek realizujących					
Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.						
Zwiększenie udziału wód powierzchniowych w ramach tzw. małej retencji (realizowanie Programu Małej Retencji do roku 2015 na terenie Województwa Zachodniopomorskiego opracowanego przez ZZMiUW)					zadanie ciągłe	Gminy, prywatni właściciele gruntów, Związek Gmin Wyspy Wolin, ZZMiUW
	Środki własne jednostek realizujących, RPO					
Inwentaryzacja i likwidacja miejsc zrzutu ścieków nieoczyszczonych.					zadanie ciągłe	Gminy, Związek Gmin Wyspy Wolin
	Środki własne jednostek realizujących – koszty administracyjne					
Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	ok. 5 tys. zł rocznie				zadanie ciągłe	ODR (szkolenia)
	Środki własne jednostek realizujących					
Ograniczanie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.	ok. 5 tys. zł rocznie				zadanie ciągłe	ODR (szkolenia)
	Środki własne jednostek realizujących					
Rekultywacja jezior. Oczyszczanie osadów dennych.					w razie potrzeb	właściciele gruntów, Gminy
	Środki własne jednostek realizujących, dotacje, RPO					

Modernizacja, rozbudowa i utrzymywanie w sprawności urządzeń melioracyjnych – regulacja stosunków wodnych na gruntach użytkowanych rolniczo (melioracje szczegółowe). Dofinansowanie oceny i bieżącej konserwacji istniejących urządzeń melioracji szczegółowych.	4 tys. zł				zadanie ciągłe	Gminy, Powiat, Spółki Wodne, ZZMiUW, właściciele gruntów
	Środki własne gminy, Powiatu, ZZMiUW, właściciele nieruchomości w 2010 roku - PFOŚiGW					
Monitorowanie stanu sanitarnego kąpielisk na terenie powiatu, ze względu na ich wykorzystywanie dla celów rekreacji, współpraca z Powiatową Inspekcją Sanitarną.					zadanie ciągłe	PSSE
	Środki własne PSSE					
Kontrola i ochrona wód powierzchniowych oraz ich otoczenia na terenie administrowanym przez Powiat Kamieński.	15 tys. zł				zadanie ciągłe	WIOŚ, Powiat
	w 2010 roku - PFOŚiGW					
Realizacja planu ochrony przed powodzią w przypadku jej wystąpienia.					w razie potrzeb	Gminy, WZMiUW, RZGW, UW, Powiat
	Środki własne jednostek realizujących					
Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za stan infrastruktury portowej i szlaków wodnych oraz przeciwpowodziowej.					w razie potrzeb	Urząd Morski, inwestorzy, właściciele obiektów
	Środki własne jednostek realizujących					
Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów						
Kontrola przedsiębiorstw w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza.					zadanie ciągłe w razie potrzeb	WIOŚ
	Środki własne jednostek realizujących					
Modernizacja istniejących kotłowni zakładowych celem ich dostosowania do wymogów wielkości emisji zgodnie z wymogami ochrony środowiska (dalsze wprowadzanie ekologicznych źródeł ogrzewania).					w razie potrzeb	właściciele obiektów, przedsiębiorstwa, zakłady, spółdzielnie
	Środki własne jednostek realizujących – koszt modernizacji kotłowni ok. 1 mln zł					
Ograniczanie emisji odorów (modernizacje, strefy ochrony).					w razie potrzeb	przedsiębiorstwa, zakłady, zarządzający obiektami
	Środki własne jednostek realizujących – koszty administracyjne					
Budowa sieci ciepłowniczych. Stworzenie planu zaopatrzenia w ciepło.					2012	przedsiębiorstwa, powiat, Gminy
	Środki własne jednostek realizujących					
Gazyfikacja powiatu. Koordynacja działań w zakresie rozbudowy sieci gazowych.					zadanie ciągłe	WSG, G.EN, OGP
	Środki własne jednostki realizującej, fundusze UE, dotacje, kredyty					
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie powiatu. Wspieranie gmin w rozwoju alternatywnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej.					zadanie ciągłe	Powiat, Gminy, inwestorzy
	Gminy, Powiat – koszty administracyjne					

Termomodernizacja budynków szkolnych, powiatowych placówek oświatowych oraz budynków użyteczności publicznej.	Wg PRL około 16,6 mln zł na lata 2008 - 2013				zadanie ciągłe	Powiat, inwestorzy
	Środki własne Powiatu, inwestorów. kredyty					
Modernizacja i bieżące utrzymanie dróg o charakterze powiatowym.	wg PRL około 127 mln zł				zadanie ciągłe	Powiat, ZDP
	Środki własne Powiatu					
Modernizacja dróg gminnych, wojewódzkich, krajowych.	brak danych kosztowych ze względu na szeroki zakres prac				zadanie ciągłe	Gminy, Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA
	Środki własne jednostek realizujących, kredyty, dotacje					
Wykonywanie pomiarów zanieczyszczeń powietrza.	1,5 tys. zł				zadanie ciągłe	Powiat, WIOŚ, PSSE
	w 2010 roku – PFOŚiGW środki własne jednostek realizujących					
Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska						
Określenie terenów najbardziej zagrożonych hałasem, gdzie należy prowadzić przedsięwzięcia ochronne w pierwszej kolejności – dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego (sporządzenie map akustycznych). Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w razie potrzeb).					2011 / 2012	Powiat, WIOŚ
	Środki własne jednostek realizujących, WFOŚiGW					
Wykonywanie pomiarów emisji hałasu.	1,5 tys. zł				zadanie ciągłe	WIOŚ
	w 2010 roku - PFOŚiGW					
Modernizacja i budowa dróg (budowa obwodnic, optymalizacja przebiegu tras komunikacyjnych oraz optymalizacja płynności ruchu).	zgodnie z założeniami poszczególnych zarządców dróg					
Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym						
Inwentaryzacja i aktualizacja obiektów emitujących pola elektromagnetyczne.					zadanie ciągłe	Gminy
	Środki własne jednostek realizujących – koszty administracyjne					
Aktualizacja obszarów, na których stwierdzono występowanie przekroczenia wielkości dopuszczalnych pól elektromagnetycznych (stworzenie bazy danych) wraz z ponowną analizą konieczności uchwalenia obszarów ograniczonego użytkowania.					zadanie ciągłe	Powiat, UW, WIOŚ
	Środki własne jednostek realizujących – koszty administracyjne					

Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień pola elektromagnetycznego (przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urządzeń nadawczych, pozostawienie w sąsiedztwie tych obiektów wolnych przestrzeni, w szczególności w stosunku do obszarów zabudowy mieszkaniowej i terenów dostępnych dla ludności).						zadanie ciągłe	Powiat, UW, WIOŚ
	Środki własne jednostek realizujących – koszty administracyjne						
Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych							
Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza ciepłej w systemach przesyłowych, poprawy parametrów energetycznych budynków oraz podnoszenie sprawności wytwarzania energii.						zadanie ciągłe	przedsiębiorstwa, zakłady
	Środki własne jednostki realizującej, dotacje, kredyty						
Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej							
Dofinansowanie corocznych akcji proekologicznych prowadzonych na terenie powiatu, np. „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi” oraz inicjowanie innych akcji na terenie powiatu.		2 tys. zł				zadanie ciągłe	Gminy, Powiat, Nadleśnictwo, organizacje, zakłady
	w 2010 roku – PFOŚiGW Środki własne Gmin, przedsiębiorstw, Nadleśnictwa, organizacji						
Organizowanie i dofinansowanie szkoleń, zajęć pozalekcyjnych, wyjazdów na tzw. zielone lekcje, festynów ekologicznych, obozów i konkursów.		15 tys. zł				zadanie ciągłe	Gminy, Powiat
	w 2010 roku - PFOŚiGW						
Wdrażanie powiatowego programu edukacji ekologicznej. Dostosowanie powiatowej strony internetowej jako źródła informacji o powiecie dla potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Zakup sprzętu komputerowego do wspomagania systemu gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku. Szkolenia dla pracowników Starostwa. Zakup materiałów.						zadanie ciągłe	Gminy, Powiat
	W 2010 roku – ok. 5 tys. zł na szkolenia W 2010 roku – ok. 5 tys. zł na materiały W 2010 roku – ok.3 tys. zł na sprzęt komputerowy (każdego roku podobna kwota) w 2010 roku - PFOŚiGW						
Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska Planu Gospodarki Odpadami oraz dokumentów gminnych (co 4 lata)		20 tys. zł				co 4 lata	Gminy, Powiat
	w 2010 roku - PFOŚiGW						

Cel ekologiczny: <i>minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego, w tzw. Gorących punktach.</i>							
Realizacja powiatowego planu zarządzania ryzykiem.						zadanie ciągłe w razie potrzeb	Powiat, KPPSP
	Środki własne jednostki realizującej						
Kontrola zakładów produkcyjnych i podmiotów gospodarczych, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko w celu zapewnienia ich prawidłowej i zgodnej z przepisami działalności.						zadanie ciągłe	WIOŚ
	Środki własne jednostek realizujących						

VII. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

7.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Edukacja ekologiczna znalazła stosowną rangę zarówno w Konstytucji RP (np. 5 i 74) jak i sektorowych uregulowaniach prawnych, przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody i w ustawie o systemie oświaty.

Istotne znaczenie dla edukacji ekologicznej wynika również z podpisanych przez Polskę dokumentów międzynarodowych przede wszystkim Agendy 21.

W wyniku realizacji ustaleń Agendy 21 przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ministerstwo Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, powstał w 2000 r. dokument pn. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE). Zostały w nim określone cele, z których do podstawowych należą między innymi, upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej identyfikuje i hierarchizuje główne cele edukacji środowiskowej, wskazując jednocześnie możliwości ich realizacji. Jednym z podstawowych zapisów Strategii jest założenie, iż edukacja ekologiczna powinna obejmować całe społeczeństwo, wszystkie grupy wiekowe, zawodowe oraz decydentów na szczeblu centralnym i lokalnym.

Cele zawarte w Strategii Edukacji Ekologicznej i przełożone na konkretne zadania, ujęte zostały w Narodowym Programie Edukacji Ekologicznej (2000/2001). Na podstawie postanowień tego dokumentu, edukacja ekologiczna powinna być realizowana na obszarach jednostek samorządowych, przede wszystkim na obszarze gmin.

7.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja środowiskowa (edukacja ekologiczna) jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Potrzeba wdrożenia ekorozwoju, poprzez edukację ekologiczną, pojmowanego jako całokształt harmonijnych działań człowieka, korzystającego z zasobów środowiska przyrodniczego w sposób racjonalny, odpowiedzialny oraz gwarantujący ich zachowanie dla przyszłych pokoleń jest obecnie sprawą pilną, godną stawiania jej ponad wszelkimi podziałami. Dlatego też edukacyjne działania proekologiczne powinny integrować całe społeczeństwo.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać

do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku – w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości naszego życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywę godziwego życia przyszłym pokoleniom.

Przewidziany do realizacji program edukacji ekologicznej powinien zawierać następujące zagadnienia:

- potrzebę edukacji ekologicznej,
- uwzględnianie we wszystkich działaniach tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska,
- znalezienie i zróżnicowanie form i treści przekazu, aby w najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną,
- podział mieszkańców na grupy, do których trafiać będą odpowiednio przygotowane formy edukacyjne (np. pracowników samorządowych gminy, dziennikarzy i nauczycieli, dzieci i młodzież, dorosłych mieszkańców oraz przedsiębiorców).

Należy równocześnie wyznaczyć **cele i efekty**, jakie ma przynieść prowadzona akcja edukacyjno – informacyjna. Są nimi przede wszystkim:

1. Ograniczenie zanieczyszczania wód – poprawa jakości wód;
2. Dające się zmierzyć, ograniczenie masy odpadów wytwarzanych przez gospodarstwa domowe, a tym samym wydłużenie okresu wykorzystania składowiska odpadów;
3. Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza;
4. Poprawa stanu zieleni (parki, lasy);
5. Powstanie trwałych grup mieszkańców, współpracujących z samorządem lokalnym, podejmujących nowe wyzwania w zakresie edukacji ekologicznej;
6. Zwiększenie sprzyjającego nastawienia społeczności lokalnej do ochrony środowiska oraz zachęcanie lokalnych przedsiębiorców do stosowania ekologicznych, czystych technologii jako sprzyjających technologii, a nie ograniczających rozwój.

Właściwie opracowany Program edukacji ekologicznej powinien również uwzględniać nakłady finansowe oraz możliwości finansowania zadań edukacyjnych przewidzianych harmonogramem programu. Istotna jest również spójność tego programu z założeniami programów edukacyjnych wyższych szczebli (wojewódzkim i krajowym).

Skuteczna realizacja polityki ekologicznej państwa wymaga udziału w tym procesie wszystkich zainteresowanych podmiotów wywierających wpływ na sposób i intensywność korzystania ze środowiska, w tym również udziału obywateli. Podstawowe znaczenie dla szerokiego udziału społeczeństwa w realizowaniu celów ekologicznych ma edukacja ekologiczna i zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o środowisku. Na terenie

powiatu kamieńskiego działalność edukacyjna prowadzona jest przez: jednostki samorządowe: Starostwo Powiatowe, które wspiera akcje ekologiczne i konkursy oraz Urzędy: Miasta i Gmin i inne jednostki działające na terenie powiatu, np. Nadleśnictwa.

Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim bierze udział przede wszystkim we współorganizowaniu konkursów ekologicznych. Został zorganizowany konkurs ekologiczny pn. „Czysty Powiat Kamieński”, dotyczący dzikich wysypisk Finansowany z PFOŚiGW i WFOŚiGW w Szczecinie. Planowane są kolejne edycje tej akcji. Konkurs adresowany był do wszystkich szkół z terenu powiatu kamieńskiego.

Inne akcje ekologiczne organizowane na terenie gmin powiatu to przede wszystkim udział uczniów w akcjach Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi. Urzędu wspierają konkursy i przedsięwzięcia ekologiczne organizowane przez szkoły. Szkoły współpracują z organizacjami odzysku oraz fundacjami działającymi na terenie całego województwa.

Ponadto konkursy o różnej tematyce ekologicznej organizowane są przez Woliński Park Narodowy i Nadleśnictwa. Na terenie powiatu kamieńskiego funkcjonuje wiele ścieżek edukacyjnych, które wpisują się w ogólny zakres elementów edukacji ekologicznej.

Prowadzonych jest również wiele akcji i działań z zakresu gospodarki odpadami. Wszelkie informacje dotyczące ochrony środowiska i działań jakie w tym zakresie podejmuje Starostwo Powiatowe oraz Urzędu Miast i Gmin są udostępniane społeczeństwu, tak, że mieszkańcy tego obszaru są na bieżąco informowani za pomocą strony internetowej o podejmowanych działaniach. Na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wszystkie możliwe do udostępnienia informacje o środowisku i jego ochronie są udostępniane społeczeństwu. Prowadzony jest również wykaz informacji publicznych w BIP Starostwa Powiatowego oraz w publicznie dostępnym wykazie o dokumentach zawierających informację o środowisku i jego ochronie – stronie internetowej EKOPORTAL. Tak więc wszelka działalność na omawianym obszarze jest odnotowana. Ważne jest aby informacje były aktualizowane, wprowadzane na bieżąco i monitorowane, tak aby mieszkańcy powiatu mieli najbardziej aktualne dane.

VIII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI

8.1. KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej zrodziły się dla naszego kraju nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. W obecnych warunkach gospodarczych kraju, są to często jedyne źródła finansowania i realizacji inwestycji. Bardzo ważnym jest, aby władze

lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Poniżej przedstawiono wybrane programy dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2007 – 2013)

Głównym celem programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska przyrodniczego, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Źródłem finansowania projektów mają być środki Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wzrost atrakcyjności Polski i regionów będzie osiągnięty dzięki inwestycjom w sześciu obszarach – transportu, środowiska, energetyki, kultury, ochrony zdrowia i szkolnictwa wyższego – poprzez realizację następujących celów szczegółowych programu:

1. Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.
2. Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.
3. Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.
4. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia zasobów pracy.
6. Rozwój nowoczesnych ośrodków akademickich, w tym kształcących specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii.

Do głównych priorytetów POIŚ zalicza się:

- I. Gospodarkę wodno – ściekową
- II. Gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi
- III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- V. Ochronę przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
- VI. Drogową i lotniczą sieć TEN-T
- VII. Transport przyjazny środowisku
- VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
- XIX. Infrastrukturę energetyczną przyjazną środowisku i efektywność energetyczną
- X. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii
- XI. Kulturę i dziedzictwo kulturowe
- XII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawę efektywności systemu ochrony zdrowia
- XIII. Infrastrukturę szkolnictwa wyższego

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka realizują cele Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO). Instytucją Zarządzającą w obu tych programach jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Program Operacyjny Europa Środkowa

Głównym celem programu jest wzmocnienie spójności terytorialnej, promowanie wewnętrznej integracji oraz poprawa konkurencyjności obszaru Europy Środkowej.

Cele cząstkowe przyczyniające się do realizacji celu głównego to:

1. Podnoszenie konkurencyjności obszaru Europy Środkowej poprzez wzmocnianie struktur innowacyjności i dostępności.
2. Poprawa równomiernego i zrównoważonego terytorialnego rozwoju poprzez podniesienie jakości środowiska oraz rozwój atrakcyjnych miast i regionów w obszarze Europy Środkowej.

Jednym z najważniejszych priorytetów programu, który w szczególny sposób porusza aspekt środowiskowy jest priorytet 3 – Odpowiedzialne korzystanie ze środowiska. Priorytet ten wspierać będzie wykorzystanie źródeł energii odnawialnej oraz wzrost efektywności energetycznej na przestrzeni obszaru współpracy.

Obszarami interwencji omawianego priorytetu są:

- Rozwój środowiska wysokiej jakości poprzez zarządzanie naturalnymi zasobami i dziedzictwem.
- Redukcja ryzyka i wpływu zagrożeń naturalnych i wywołanych działalnością człowieka
- Wspieranie wykorzystywania źródeł energii odnawialnej i zwiększania efektywności energetycznej.
- Wspieranie ekologicznych (przyjaznych środowisku) technologii i działań.

Podstawowymi grupami docelowymi są wszyscy krajowi, regionalni, lokalni decydenci oraz instytucje działające w obszarze środowiska, zarządzania zasobami naturalnymi, gospodarki wodnej, zarządzania zagrożeniami środowiskowymi, efektywności energetycznej takie jak: władze lokalne i regionalne, środowiskowe grupy interesu, stowarzyszenia środowiskowe, instytuty stosowanych badań środowiskowych, stowarzyszenia, dostawcy energii, jak i wszystkie grupy obywateli i ich przedstawiciele działający w danym obszarze interwencji.

Program Unii Europejskiej – Inteligentna Energia dla Europy (IEE)

Głównymi celami IEE jest przede wszystkim:

1. promowanie wydajności energetycznej oraz racjonalnego wykorzystania zasobów energetycznych;
2. promowanie nowych i odnawialnych źródeł energii i wspieranie różnorodności energetycznej;
3. promowanie wydajności energetycznej oraz zastosowania nowych i odnawialnych źródeł energii w transporcie.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (2007 – 2013)

Program ma na celu:

1. Poprawę konkurencyjności sektora rolnego i leśnego;
2. Poprawę środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;
3. Poprawę jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.

Program INTERREG IVC

Program INTERREG IVC jest realizowany w ramach celu Europejskiej Współpracy Terytorialnej wspieranej w zgodzie z założeniami polityki Funduszy Strukturalnych na lata 2007 – 2013. Ogólnym celem Programu INTERREG IVC, skupiającego się również na współpracy międzyregionalnej, jest poprawa skuteczność polityki rozwoju regionalnego w obszarach: innowacji, gospodarki opartej na wiedzy, ochrony środowiska i zapobiegania ryzyku, a także wkład w unowocześnianie gospodarki oraz wzrost konkurencyjności w Europie. Cel ten należy realizować poprzez wymianę, współdzielenie oraz transfer doświadczeń, wiedzy i dobrych praktyk. Promując ogólnoeuropejską współpracę, INTERREG IVC wspiera władze regionalne i lokalne w postrzeganiu współpracy międzyregionalnej jako środka rozwoju poprzez dostęp do doświadczeń innych.

Program INTERREG IVC jest finansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Program opiera się na dwóch priorytetach tematycznych powiązanych z agendami z Lizbony i Goteborga, z których najważniejszym w analizowanym aspekcie jest priorytet 2 – Środowisko naturalne i zapobieganie ryzyku. Do głównych zagadnień zawartych w tym priorytecie należą:

- Ryzyko naturalne i technologiczne,
- Gospodarka wodna,
- Gospodarka odpadami,
- Różnorodność biologiczna i zachowanie dziedzictwa naturalnego,
- Energia i zrównoważony transport,
- Dziedzictwo kulturowe i krajobraz.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego (2007 - 2013)

Regionalny Program Operacyjny dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013 (RPO WZ) jest kompleksowym programem mającym na celu poprawę konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa. Podstawowym założeniem RPO jest zrównoważone wykorzystanie specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz pełne poszanowanie jego zasobów przyrodniczych. Program zawiera kompleksową diagnozę stanu województwa, jego silnych i słabych stron oraz możliwości i szans rozwoju.

Realizacja założeń i celów wymienionych w Programie Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych. Zdając sobie z tego sprawę należy dążyć do zwiększania wpływów do budżetu gmin i powiatu. Innym źródłem finansowania zadań w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno - ściekowej i szeroko rozumianej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie powiatu kamieńskiego i całego kraju powinny być także Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy FOŚiGW, Wojewódzki FOŚiGW, Powiatowy FOŚiGW, Gminny FOŚiGW). Od 1 stycznia 2010 r. w wielu jednostkach samorządowych zostały zlikwidowane powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (jednak na 2010 rok w powiecie kamieńskim zostały przeznaczone środki na ochronę środowiska z PFOŚiGW). Tak zakłada rządowy projekt nowelizacji Prawa Ochrony Środowiska przyjęty w listopadzie 2009 r. przez rząd. Środki funduszy powiatowych mają przejąć starostowie, a funduszy gminnych – wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast. Przychody obecnych funduszy z tytułu opłat i kar stanowiąc mają nadal dochody budżetów gmin i powiatów.

Jednostki samorządowe mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

IX. STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do powiatowego Programu Ochrony Środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania tym programem będzie Starostwo Powiatowe, jednak całościowe zarządzanie środowiskiem w powiecie będzie odbywać się również na niższych szczeblach administracji, czyli gminach. Zarządzanie będzie opierać się także na jednostkach organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne (czasami zbieżne) obowiązki.

Na innych zasadach odbywa się zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymywanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizacje stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrole zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania programem ochrony środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach np.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

9.1.1. INSTRUMENTY PRAWNE

Do instrumentów prawnych zaliczamy:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje zatwierdzające plany gospodarki odpadami,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych,
- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

9.1.2. INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych zaliczamy:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

9.1.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Wśród instrumentów społecznych jako najważniejszy należy wymienić współdziałanie. Uzgodnienia i usprawnienia instytucjonalne są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju. Można je podzielić na:

1. Narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Można w nich wyróżnić dwie kategorie dotyczące:
 - a) działań samorządów (doksztalcanie profesjonalne i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych),
 - b) powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem (udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez system konsultacji i debat publicznych, wprowadzenie mechanizmów, tzw. Budowania świadomości – kampanie edukacyjne).
2. Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych:
 - a) środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
 - b) strategie i plany działań,
 - c) systemy zarządzania środowiskiem,
 - d) ocena wpływu na środowisko,
 - e) ocena strategii środowiskowych.
3. Narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju:
 - a) opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
 - b) regulacje cenowe,
 - c) regulacje użytkowania, oceny inwestycji,
 - d) środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
 - e) kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.
4. Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju:
 - a) wskaźniki równowagi środowiskowej,
 - b) ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
 - c) monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągłe przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych oraz regionalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Należy jednak pamiętać, że głównym celem prowadzonej edukacji ekologicznej będzie zmiana postaw (nawyków) społeczeństwa w odniesieniu do poszczególnych dziedzin życia tak, aby były one zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Z uwagi na specyfikę tego zagadnienia trzeba mieć świadomość, że będzie to proces wieloletni, co nie oznacza, że nie należy go prowadzić.

Działania edukacyjne powinny być realizowane w różnych dziedzinach, różnych formach oraz na różnych poziomach, począwszy od szkół wszystkich stopni, a skończywszy na tematycznych szkoleniach adresowanych do poszczególnych grup zawodowych i organizacji.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Pozarządowe organizacje ekologiczne mogą zajmować się zarówno działaniami planistycznymi (np. przygotowywać plany ochrony rezerwatów lub obszarów NATURA 2000, opracowywać operaty ochrony przyrody dla nadleśnictw), prowadzić konstruktywne, fachowe programy ochrony różnych gatunków czy typów siedlisk, realizować inwestycje (np. związane z alternatywnymi źródłami energii) np. Tradycyjną rolą organizacji jest też prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska i monitoringu.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni. Podmioty zajmujące się rozwojem lokalnym oraz podmioty gospodarcze nie mogą dopuścić do zaistnienia sytuacji, kiedy to mieszkańcy dowiadują się o planowanych zamierzeniach z „innych” źródeł np. prasy. W takim przypadku wielokrotnie zajmą oni postawę negatywną w stosunku do planowanej inwestycji.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

9.1.4. INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska, i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinna być strategia rozwoju powiatu czy plan rozwoju lokalnego. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych, ponieważ wyznacza ogólne, ale konkretne kierunki rozwoju i działania np. dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska np.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie powiatu wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda jednostka samorządowa decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniem lepszego modelu życia swoich mieszkańców. Program Ochrony Środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju na terenie całego powiatu, który powinien nawiązywać do:

- Polityki Ekologicznej Polski,
- programów ekologicznych wyższego szczebla, ale również odnosić się do rzeczywistej sytuacji w poszczególnych gminach,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu.

Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządów i mieszkańców regionu (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy powiatu i poprawę warunków zdrowotnych. Drogą ich osiągnięcia powinien być program zrównoważonego rozwoju powiatu, którego częścią jest Program Ochrony Środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

9.2.1. ZASADY MONITORINGU

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska;
- monitoring programu;
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska

System kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie, których tworzona jest nowa polityka. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu. Pomiary poziomów emisji i imisji, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, są wykonywane w ramach działalności np. WIOŚ, IMGW, PSSE, a przyrost obszarów aktywnych przyrodniczo (lasów, łąk, terenów parkowych, użytków ekologicznych) znany jest instytucjom takim jak np. Urzędy Miast, Gminy, Starostwa Powiatowe, RDLP i innym.

Monitoring programu

Najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Zarząd Powiatu będzie oceniał, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie. Co każde dwa lata obowiązywania Programu powinna nastąpić ocena wykonanych działań, co zapewni ciągły nadzór nad jego wykonaniem. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak czasu, pieniędzy, zasobów ludzkich lub też zmiana kolejności przewidzianych w programie zadań priorytetowych.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie do końca 2012 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej

korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska, dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

- Ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu – co dwa lata,
- Aktualizacja listy przedsięwzięć – co dwa lata,
- Aktualizacja polityki ochrony środowiska, tj. celów ekologicznych i kierunków działań – co cztery lata (przy ewentualnej każdej następnej aktualizacji programu ochrony środowiska).

Na poniższym schemacie przedstawiono harmonogram monitoringu realizacji Programu.

TABELA 79. Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu

Monitoring	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Monitoring stanu środowiska							
Mierniki efektywności Programu							
Ocena realizacji listy przedsięwzięć	za lata		za lata		za lata		za lata
Raporty z realizacji Programu	2007-2008		2009-2010		2011-2012		2013-2014
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska							

Monitoring odczuć społecznych

Monitoring odczuć społecznych jest sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do powiatowych władz środowiskowych.

9.2.2. MONITOROWANIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH

W ocenie postępu wdrażania Programu Ochrony Środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. Powinno być ono realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

W tabeli zamieszczonej poniżej zaproponowano najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i powinna być modyfikowana. Lista ta została oparta na dokonanej w rozdziale IV punkt 4.10. Analizie wskaźnikowej oraz rozszerzona o inne wskaźniki.

TABELA 80. Wskaźniki monitorowania efektywności Programu

Wskaźnik	Jednostka miary	Poszczególne lata obowiązującego Programu (do roku 2012)	Poniesione nakłady finansowe – % wykorzystania założonych nakładów finansowych	Źródło informacji o wskaźnikach
Zasoby przyrodnicze				
% powierzchni powiatu objętej prawną ochroną przyrody	%			Urząd Wojewódzki, RDOŚ, Powiat, Gmina, GUS
Sieć NATURA 2000	ha			Ministerstwo Środowiska Urząd Wojewódzki RDOŚ
Liczba rezerwatów	szt.			RDOŚ
Liczba rezerwatów posiadających plany ochrony	szt.			RDOŚ
Liczba użytków ekologicznych	szt.			RDOŚ
Liczba pomników przyrody	szt.			RDOŚ, Powiat, Gmina
Użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	% pow. powiatu			RDLP, GUS, Powiat
Ilość nasadzeń	szt.			Gminy, Nadleśnictwo
Powierzchnia ziemi				
Powierzchnia terenów zrehabilitowanych	ha			Gmina, Powiat
Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych	%			Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza, WIOŚ
Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb (grunty orne)	% ogólnej pow.			Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza, Powiat
Powierzchnia gleb ochronnych	ha			Gmina
Wody powierzchniowe i podziemne				
Jakość cieków wodnych, udział wód pozaklasowych	klasa wód			WIOŚ
Jakość wód w zbiornikach wodnych	klasa wód			WIOŚ
Ilość przebadanych kąpielisk	szt.			PSSE
Jakość wód podziemnych	klasa wód			WIOŚ
Liczba ujęć wody komunalnych	szt.			Gmina, Zakład
Liczba SUW	szt.			Gmina, Zakład
Wydajność ujęć wody	m ³ /d			Gmina, Zakład
Produkcja wody	m ³ /rok			Gmina, Zakład
Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu	km			Gmina, Zakład, GUS
Liczba przyłączy wodociągowych	szt.			Gmina, Zakład, GUS
Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową	% ogółu miesz.			Gmina, Zakład, GUS
Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	% ogółu miesz.			Gmina, Zakład, GUS
Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu	km			Gmina, Zakład, GUS
Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.			Gmina, Zakład, GUS
Wskaźnik skanalizowania gminy (K) K = 1 000 x dł. Sieci kanalizacyjnej/liczba mieszkańców powiatu	K			-
Wskaźnik proporcji dł. sieci kanalizacyjnej do dł. sieci wodociągowej	-			-
Liczba szamb	szt.			Gmina
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.			Gmina, Powiat

100% długości wałów przeciwpowodziowych ma właściwy stan techniczny	% do całej dług. wałów						ZMiUW
Powietrze atmosferyczne							
Ilość zakładów posiadających określone dopuszczalne poziomy emisji	szt.						Powiat
Ilość zakładów tzw. wysokiej emisji	szt.						Gmina
Wielkość dopuszczalnej rocznej emisji (wg pozwoleń) dla wskaźników - SO ₂ - NO ₂ - CO - pył całkowity	Mg/rok						Powiat, Gmina
Ilość zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy emisji	szt.						WIOŚ
Hałas							
Ilość zakładów z określonymi dopuszczalnymi poziomami hałasu	szt.						Powiat
Liczba stref ciszy na jeziorach i obszarach chronionych	szt.						Powiat
Ilość zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy emisji	szt.						WIOŚ
Pola elektromagnetyczne							
Ilość emitorów pól elektromagnetycznych: - liniowych; - punktowych	szt.						Powiat, Gmina, WIOŚ
Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych							
Ilość zużytej wody/1 mieszkańca na rok	m ³ /osoba						Gmina, Zakład, GUS
Zużycie energii w przeliczeniu na 1mieszkańca na rok	kW						Zakład Energetyczny, GUS
Liczba instalacji działających w oparciu o energię odnawialną	szt.						WIOŚ, Gmina, GUS
Edukacja ekologiczna							
Liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska	szt.						Gmina, Powiat, organizacje, Nadleśnictwo
Ilość ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych	szt.						Powiat, Gmina
Poważne awarie							
Ilość sytuacji awaryjnych na terenie powiatu w ciągu roku	szt.						Gmina, Powiat, WIOŚ, KP PSP

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- Ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.), - t. j. Dz. U z 2008 r. Nr 25 poz. 150);
- Ustawa z dn. 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm., t. j. Dz. U. 2005 r. nr 239 poz.; 2019);
- Ustawa z dn. 06.04.2004 r. – o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 r. nr 92 poz. 880 z późn. zm., t.j. Dz. U. 2009 r. Nr 151 poz. 1220);
- Ustawa z dn. 4.02.1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (t. j. Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.);
- Ustawa z dn. 3.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78 z późn. zm., t. j. Dz. U. 2004 r. nr 121 poz. 1266);
- Ustawa z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (Dz. U. 1996 r. Nr 132, poz. 622 z późn. zm., t. j. Dz. U. z 2006 r. Nr 144, poz. 1042);
- Ustawa z dn. 20.07.1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 1991 r. nr 77 poz. 335 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007 r. nr 61 poz. 417);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 22.12.2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. 2004 r. nr 283 poz. 2841);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 r. nr 137 poz. 984);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 11.02.2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. 2004 r. nr 32 poz. 284 – nieobowiązujący);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 9.12.2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. 2002 r. nr 220 poz. 1858);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008 r. nr 143 poz. 896);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 16.10.2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. 2002 r. nr 183 poz. 1530);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 6.05.1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. 1997 r. nr 57 poz. 358);

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 06.06.2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. 2002 r. nr 87 poz. 796 – uchylony);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 03.03.2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2008 r. nr 47 poz. 281);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 r. nr 120 poz. 826);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.10.2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2003 r. nr 192 poz. 1883);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.12.2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. 2003 r. nr 5 poz. 58);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 27.10.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 2008 r. nr 198 poz. 1226)

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.;
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 (Warszawa 2008);
- Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000 – 2006, Ministerstwo Środowiska, 2000;
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej, projekt, Ministerstwo Środowiska 2000;
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej, Warszawa, 2001 r.;
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości 2003 r.;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015, 2008 r.;
- Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2020, 2005 r.;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, 2002 r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kamieńskiego, 2005 r.;
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kamieńskiego na lata 2007 – 2013;
- Programy Ochrony Środowiska i Plany Gospodarki Odpadami dla poszczególnych gmin powiatu kamieńskiego z 2004 r.;
- Strategie Rozwoju, Planu Rozwoju Lokalnego, Budżety Gmin, Studia Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania;
- Program małej retencji do 2015 roku na terenie Województwa Zachodniopomorskiego, ZMiUW Szczecin, 2008 r.;
- Strategia rozwoju gospodarki morskiej Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, 2007 r.;

- Wieloletni Program Inwestycyjny ZZMiUW 2008 – 2015, czerwiec, 2009 r.;
- Plan finansowy Związku Gmin Wyspy Wolin na 2010 rok (wieloletni plan inwestycyjny), listopad, 2009 r.;
- Raporty o stanie środowiska województwa zachodniopomorskiego, WIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Szczecin, 2004; 2005, 2006, 2007 r.;
- Kodeks dobrej praktyki rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2007;
- Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 1980;
- Dostępne strony internetowe:
 - www.sejm.gov.pl
 - www.stat.gov.pl
 - natura2000.mos.gov.pl
 - www.kp.org.pl
 - rop.mps.gov.pl
 - www.szczecin.lasy.gov.pl
 - www.szczecin.uw.gov.pl
 - www.wzp.pl
 - powiatkamienski.pl

Materiały w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim oraz poszczególnych gmin powiatu:

- decyzje,
- pozwolenia,
- umowy,
- raporty i sprawozdania ilościowe,
- opracowania,
- statystyki,

Materiały przekazane przez instytucje:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie, Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Szczecinie, Zarząd Dróg Powiatowych w Kamieniu Pomorskim,
- Wielkopolska Spółka Gazownictwa, G.EN. GAZ ENERGIA S.A., Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie, Zakład Komunalny w Świerznie, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wolinie, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Międzyzdrojach,
- Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Kamieniu Pomorskim.

Spis tabel

Nr tabeli	Nazwa tabeli	Strona
1.	<i>Liczba ludności powiatu kamieńskiego</i>	12
2.	<i>Liczba ludności w powiecie kamieńskim na przestrzeni wielolecia</i>	13
3.	<i>Ruch naturalny ludności w powiecie kamieńskim (stan na koniec roku 2008)</i>	14
4.	<i>Bezrobocie w powiecie kamieńskim (31.12.2009 r.)</i>	14
5.	<i>Użytkowanie terenu w powiecie kamieńskim (powierzchnia geodezyjna - stan na 01.01.2010 r.)</i>	15
6.	<i>Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sektorów własnościowych (stan na koniec 2008 roku)</i>	16
7.	<i>Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD (stan na koniec roku 2008)</i>	17
8.	<i>Powierzchnia zasiewów w powiecie kamieńskim</i>	18
9.	<i>Pogłowie zwierząt gospodarskich</i>	19
10.	<i>Liczba gospodarstw rolnych</i>	19
11.	<i>Wykaz podmiotów posiadających pozwolenie wodnoprawne na pobór wód z ujęć podziemnych i powierzchniowych dla celów komunalnych</i>	24
12.	<i>Wykaz ośrodków wczasowych posiadających pozwolenie wodnoprawne na pobór wód dla celów komunalnych</i>	31
13.	<i>Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 - 2008</i>	32
14.	<i>Pobór wód [m³] na cele komunalne przez poszczególne przedsiębiorstwa i zakłady na terenie powiatu kamieńskiego</i>	33
15.	<i>Wykaz podmiotów posiadających pozwolenie wodnoprawne na pobór wód z ujęć podziemnych i powierzchniowych dla celów gospodarczych i rolniczych</i>	33
16.	<i>Dane dotyczące wodociągów na terenie powiatu kamieńskiego (stan na koniec 2008 r.)</i>	35
17.	<i>Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008</i>	35
18.	<i>Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008</i>	35
19.	<i>Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008</i>	36
20.	<i>Dane na temat sieci wodociągowej na terenie powiatu kamieńskiego (wg podmiotów)</i>	36
21.	<i>Dane dotyczące kanalizacji na terenie powiatu kamieńskiego (stan na koniec 2008 r.)</i>	39
22.	<i>Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008</i>	39
23.	<i>Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008</i>	40
24.	<i>Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kamieńskiego na przestrzeni lat 2004 – 2008</i>	40
25.	<i>Dane na temat sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kamieńskiego (wg podmiotów)</i>	40
26.	<i>Wykaz podmiotów, które posiadają pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie wód opadowych do wód lub do ziemi</i>	43
27.	<i>Ewidencja oczyszczalni przydomowych na terenie powiatu kamieńskiego</i>	49
28.	<i>Pozwolenia wodnoprawne wydane na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi</i>	50
29.	<i>Informacja o oczyszczalni ścieków w Piaskach Wielkich w 2009 r.</i>	52
30.	<i>Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Piaskach Wielkich w 2008 i 2009 r.</i>	53

31.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Wolinie w 2009 r.	53
32.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Wolinie w 2008 i 2009 r.	53
33.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Sulikowie w 2009 r.	53
34.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Starzy w 2009 r.	54
35.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Starzy w 2008 i 2009 r.	54
36.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Stuchowie w 2009 r.	54
37.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Stuchowie w 2009 r.	54
38.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Świerznie w 2009 r.	55
39.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Świerznie w 2008 i 2009 r.	55
40.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Międzyzdrojach w 2009 r.	55
41.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Międzyzdrojach w 2008 i 2009 r.	55
42.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Wapnicy w 2009 r.	56
43.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Wapnicy w 2008 i 2009 r.	56
44.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Międzywodziu w 2009 r.	56
45.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Międzywodziu w 2008 i 2009 r.	56
46.	Informacja o oczyszczalni ścieków w Golczewie w 2009 r.	57
47.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Golczewie w 2008 i 2009 r.	57
48.	Dane dotyczące odbiorców i zużycia energii elektrycznej (stan na koniec 2008 r.)	59
49.	Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie powiatu kamieńskiego	60
50.	Dane dot. sieci gazowej na terenie powiatu kamieńskiego	62
51.	Dane dotyczące sieci gazowej i zużycia gazu na terenie powiatu kamieńskiego w roku 2008 r.	63
52.	Dane dotyczące sieci ciepłowniczej na terenie powiatu kamieńskiego w roku 2008 r.	64
53.	Drogi wojewódzkie na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)	66
54.	Wykaz robót drogowych wykonanych w latach 2005 – 2009 na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)	67
55.	Wykaz robót drogowych planowanych do wykonania w latach 2010 – 2013 na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)	67
56.	Wykaz odcinków dróg powiatowych przebiegających przez teren powiatu kamieńskiego	68
57.	Wykaz koncesji obowiązujących na terenie powiatu kamieńskiego	74
58.	Wykaz udokumentowanych złóż na terenie powiatu kamieńskiego	75
59.	Jakość zwykłych wód podziemnych w latach 2006 - 2007 (sieć krajowa)	79
60.	Wykaz rzek i kanałów na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)	85
61.	Wykaz jezior na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)	87
62.	Wykaz urządzeń wodnych na terenie powiatu kamieńskiego	88
63.	Zestawienie powierzchni gruntów zmeliorowanych na terenie powiatu kamieńskiego	89
64.	Wykaz urządzeń wodnych na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)	89
65.	Ewidencja wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu kamieńskiego (z podziałem na gminy)	92
66.	Klasy czystości wód powierzchniowych	94
67.	Ocena czystości jezior w powiecie kamieńskim w latach 1990 - 2004	95
68.	Ocena jakości wód rzecznych w 2008 roku (wg rozporządzenia Min. Środowiska z dn. 20.08.2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych)	97
69.	Klasyfikacja strefy dokonana w wyniku rocznej oceny za rok 2008	102
70.	Średnioroczne stężenia dwutlenku siarki na terenie strefy gryficko - kamieńskiej	102
71.	Średnioroczne stężenia dwutlenku azotu na terenie strefy gryficko - kamieńskiej	102
72.	Zestawienie rodzajów i wielkości emisji substancji w strefie gryficko – kamieńskiej (wg danych za 2008 rok)	103

73.	<i>Pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza</i>	103
74.	<i>Decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu wydane na terenie powiatu kamieńskiego</i>	106
75.	<i>Powierzchnia gruntów leśnych z podziałem na grupy własnościowe w powiecie kamieńskim (2008 rok)</i>	110
76.	<i>Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe na terenie powiatu kamieńskiego</i>	113
77.	<i>Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie powiatu kamieńskiego</i>	115
78.	<i>Użytki ekologiczne zlokalizowane na terenie powiatu kamieńskiego</i>	120
	<i>Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu</i>	149
	<i>Wskaźniki monitorowania efektywności Programu</i>	150

Spis rycin

Nr ryciny	Nazwa ryciny	Strona
1.	<i>Herb Powiatu Kamieńskiego</i>	9
2.	<i>Położenie administracyjne powiatu kamieńskiego</i>	10
3.	<i>Położenie powiatu kamieńskiego na tle mezoregionów fizyczno-geograficznych wg J. Kondrackiego</i>	11
4.	<i>Poziom zanieczyszczenia rzek związkami azotu w latach 2006 – 2007</i>	96
5.	<i>Poziom zanieczyszczenia rzek związkami fosforu w latach 2006–2007</i>	96
6.	<i>Poziom stężenia chlorofilu „a” w rzekach w latach 2006 – 2007</i>	96
7	<i>Ocena przydatności rzek do bytowania ryb karpowatych i łososiowatych w latach 2006 – 2007</i>	96
8.	<i>Ocena zawartości azotanów i eutrofizacji wód badanych w latach 2004 – 2006</i>	97
9.	<i>Ocena eutrofizacji wód badanych w latach 2004 – 2006</i>	97
10.	<i>Ocena stanu biologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.</i>	98
11	<i>Ocena elementów fiz. – chem. wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.</i>	98
12	<i>Ocena stanu ekologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.</i>	99
13	<i>Ocena stanu wód przejściowych i przybrzeżnych w 2008 r.</i>	99
14	<i>Obszary NATURA 2000 obejmujące powiat kamieński</i>	124

Spis wykresów

Nr wykresu	Nazwa wykresu	Strona
1.	<i>Liczba ludności w powiecie kamieńskim z podziałem na gminy powiatu</i>	12
2.	<i>Liczba ludności w powiecie kamieńskim w latach 2000 - 2009</i>	13
3.	<i>Struktura użytkowania gruntów w powiecie kamieńskim</i>	16
4.	<i>Struktura użytków rolnych powiatu kamieńskiego (ha)</i>	18
5.	<i>Rozkład dobowy natężenie ruchu na obwodnicy w Kamieniu Pomorskim</i>	105
6.	<i>Powierzchnia lasów w poszczególnych gminach powiatu kamieńskiego [ha] wg stanu na dzień 01.01.2010 r.</i>	109